

Hechos

Ja ua yø hya bá øtyø xädi ra Jesucristo p'ɥ bá fɥdi bi 'yonna hoga 'da'yo hya.

Ra Jesús bi nyaui yø xädi 'mø bi bɛnnate.

¹ Ague Teófilo, nuna rá mædi rá libro dá ot'i, gã dá cuarta sɥcua te gã bá ørbɥ bá fɥdi bi nxännbate rá Jesús,

² asta gue'mø mi ma mahɛts'i. Pɛ hante da ma maya, nuya yø xädi xi huanhni ngue yø representante, bi xifi te nnepra Espiritu Santo da 'yøt'e.

³ Porque nu'mø mi bɛnnate p'ɥ bi t'ägui, søp'ɥ 'bɥhyø xädi rá Jesús ngue yaui. Mente gue'a nyote ma pa, njandyatho bi hnu rá Jesús. Janangue bi fadi ngue majuaní 'bɥi mahøn'a. Bi opan'yu yø xädi rá Jesús ngue ha di njap'ɥ di zo rá 'yɛ Oja yø ja'i.

⁴ Nu'mø tobe 'dap'ɥ 'bɥhmɥ yø xädi rá Jesús, bi xifi ngue hinda bømp'ɥ ja rá hnini Jerusalén. Bi 'yɛmbi:

—Dami tømhmɥ na rá hya ya xtá xi'ahɥ ngue di yat'ahɥ ma Papágä.

⁵ Majuaní ngue bi 'yøtra nxixya rá Xuua conna dehe, pɛ ya himma ya'atho yø pa di ha'ahɥ rá ts'edi rá Espiritu Santo ya.

Bi ma mahɛts'i rá Jesús.

⁶ Mahømbi nyaui yø xädi rá Jesús. Pɛ bi 'yørpa rá nt'änni ya yø xädi, bi 'yɛmbi:

—Ague grá Hmu, ¿ua guehyø pa ja ua gui 'yøt'e ngue di mmandase yø ja'i ua ja ra häi Israel?

⁷ Mī dahra Jesús, bi 'yembī:

—Nu'a ra hya xa nzänna Papá da 'yøt'e, hinguī ja ngue go guí pahm̄a tem̄a pa, ogue tem̄a ora danī nja'a.

⁸ Pε di ha'ah̄u ra ts'edi ra Espíritu Santo ngue gui japh̄u majuani yø ja'i te'ogä. Nguna ra hya gui xihm̄u yø ja'i 'b̄ap'̄u Jerusalén, gätho mī'da yø ja'i 'b̄ap'̄u ja ra häi Judea, da guerp'̄u ja ra häi Samaria, asta gue'mø gá täth̄u rá ngunī nximhäi.

⁹ Mī juadi bi manna ra hya bi mamp'̄uya, hεtho yø xädi ha i ma mayā ra Jesús. Bi yurb̄u ja n'na ra guī p'̄uya, ya hinni mantho bi hyandi.

¹⁰ Hinguī hegui hantho mahets'i ha i mpa. Mī nu p'̄uya, 'b̄ap'̄u yoho yø anxε, he yø t'axcahe.

¹¹ Bi 'yemb̄aya:

—Ague gyø mmenguh̄u Galilea, ¿hanja ngue guí hanth̄u mayā? Ya gá nuh̄u ngue bi ma mahets'i ra Jesús, pε mahōnda εp'̄u tengutho guí nuh̄u ngue i ma ya.

Bi thanh̄a Matías.

¹² Nuya yø xädi mambi 'b̄ap'̄u ja ra nyuni ja ra mbonza ja yø olivos, bá εhε, bi zø'a Jerusalén. Nuna ra nyuni na, guerp̄atho ngue Jerusalén, comma n'na kilómetro.

¹³ Mī zømp'̄u ja ra hnini p'̄uya, bi nexp̄u ja ra tɔcangu mī nsäya. Nuya yø xädi, guehna ra Bedu, ra Jacobo, ra Xuua, ra Andre, ra Lipe, ra Toma, ra Bartolomé, ra Mateo, ra Jacobo nuna rá ts'ant'̄u ra Alfeo, ra Simu nuna n'yoh̄u ra partido ngue ra zelote, ra Judas nuna rá n'yoh̄u ra Jacobo.

14 Gätho ya p'uya, 'dap'u bi mpɛti ngue mmat'Oja. Mi 'bɛp'u mi'da yø xisu, 'nɛhra Maya rá mamá ra Jesús, 'nɛ'u yø cɔ ra Jesús.

15 N'na ra pa p'uya, xi mpɛti comma n'na ciento 'nɛ 'däte nja'i. Bi nangra Bɛdu p'uya, bi m'mäp'u made 'bɛhyø 'yɛc'ɛi. Bi 'yɛmbɛya:

16 —Ague ma zi cu'ahɛ, jatho ngue di nja'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro. Porque ra David, ra Espiritu Santo bi bɛnnbabi na ra hya bi 'yot'i ngue bi ma te da thohra Judas. A nuna ra Judas, guehna bi m'mɛt'o ngue bi zixyø ja'i bi bentra Jesús.

17 Mama n'yogähe na ra Judas, porque xquet'a bi tocabi ra 'bɛfi ngue rá representante ra Jesús.

18 A nuna p'uya, nu'a rá nzäbi bi dahɛ ngue bi dä ra Jesús, bi thän'a n'na ra häi. Nuna ra häi na, ja bi dup'u ra Judas ngue bi dägui, i m'mänya. Bi bønɪ gätho yø xɛfo ngue bi føgue.

19 Nu'mø mi 'yøhyø mmɛngu Jerusalén te bi nja, i hɔtra häi ngue ra Acéldama, gue'a ra hya ga ya yø ja'i'a. I nne da ma, ni hu ra häi ngue ra ji.

20 Nguna ra hya bi cuarpɛ ja ra libro ngue yø Salmo ra David, bi 'yɛna: “Da du ra mmɛnnigu, ya hinjondɪ m'mɛp'u ja rá ngu”, bi 'yɛna. Xquet'a bi 'yɛna: “Ndan'yo to di thojpa rá 'bɛfi”.

21 A nuua dí 'bɛhmɛ ya, 'bɛcua 'da yø n'yohɛ ngue hingui hɛgahe mɛnte yø pa dá n'yohe ra Hmu Jesús.

22 Bi nup'u bi xixyabi ra Xuua, 'nɛ bi nu 'mø mi ma mahɛts'i. A nuyá, jatho ngue da guehya 'da yø n'yohɛ ya, da t'ɛts'i ngue 'dap'u ga n'yohe ngue di ja majuanɪ p'u bi bɛnnate ra Jesús.

23 Bi thanhni yo nc'ei p'uya, ra Matías 'nēhra José. Nuna ra José p'uya, ja mī'da yø thuhu ngue i Barsabás 'nē i Justo.

24 Mī mat'Oja yø ja'i p'uya, bi 'yēna:

—Ma Oja'i, nu'i guí parpabi yø n'yomfēni yø ja'i. Dami 'yuhya ndana guí huanhya yo nc'ei 'bucua ya.

25 Nuna ra n'yohu guí huanhni, di thocra 'bēfi, ngue ra representante mī pēhra Judas, nuna bi hyep'u rá 'bēfi 'mø mī 'yøtra ts'oqui, nup'u ni 'yup'u di ma, ja i map'u.

26 Bi gūcra suerte yø ja'i p'uya. Nuna ra suerte, bi nthēui ra Matías. 'Bexque'a ra ora'a p'uya, 'dap'u bi n'yohu'u 'dē'mā'da nc'ei yø representante na ra Matías.

2

Ra Espiritu Santo bi hatra ts'edi yø xādi.

1 Nu'mø mī zøhra pa ngue ra ngo Pentecostés, gā xi mpeti yø 'yēc'ei p'u ja n'na ra ngu.

2 Xøgue nthambēnitho bí 'yēhmaya, ēna n'na ra ndønthi ra ndi fāt'ambo ra ngu. Gā bi 'yup'u ja ra ngu xi mihyø 'yēc'ei.

3 Bi hnu p'uya ngue ēna yø jani yø sibi di nxamp'u hudi n'na ngu n'na.

4 Guehna ra Espiritu Santo di hatra ts'edi yø ja'i. Nuna ra Espiritu Santo, bi japyø ja'i ngue gā ya yø 'dan'yo hya hinguī pađi. N'na ngu n'na yø ja'i, gue'a ra Espiritu Santo xānbi tema hya da ma.

5 Nu'a ra pa'a p'uya, nup'u Jerusalén mī 'bup'u da yø judío xpī 'yēhē 'dama 'dan'yo yø hāi ngue da nu ra dannigo.

⁶ Guehya xī mpeti 'mø mī 'yøde ngue ɛnā 'yo rā ndønthi ya. Mī 'yøde ngue di yahni yø 'yɛc'ɛi p'ɥya, hīnguī padī hanja ngue gā ya yø 'yɛc'ɛi'a te yø hyā. Porque øhyø ja'i ngue gā ya yø 'yɛc'ɛi'a te yø hyā gā yap'ɥ ja yø hāi xpī 'yɛhɛ.

⁷ Gä di 'yødyø ja'i, hīnguī padī te da 'yøt'e. Di n'yɛmbi n'na ngu n'na:

—Nuyā yø n'yohɥ di yahni ua, gā yø mmɛngu Galilea ya.

⁸ Pɛ çhague nja ngue dí øhmɥ gā ya'a te mā hyahɥ n'na ngu n'najɥ?

⁹ A nuyá, 'bɥcua yø mmɛngu Partia, yø mmɛngu Media, yø mmɛngu Elam, yø mmɛngu Mesopotamia, yø mmɛngu Judea, yø mmɛngu Capadocia, yø mmɛngu Ponto, yø mmɛngu Asia,

¹⁰ yø mmɛngu Frigia, yø mmɛngu Panflia, yø mmɛngu Egipto, yø mmɛngu Africa nuyā rá m'mɥp'ɥ mān'na rá nguɛp'ɥ ngue rā hnini Cirene. Xquet'a 'bɥcua yø mmɛngu Roma. Nū 'da'ɥ p'ɥya, yø judío p'ɥ bá mī, mī'da p'ɥya, ya xā bennbabī yø nt'ɛc'ɛi yø judío.

¹¹ Xquet'a 'bɥcua yø mmɛngu Creta, yø mmɛngu Arabia. 'Nɛ dí øhmɥ ngue ɛspabi Oja yø ja'i, 'nɛ gā ya'a te mā hyahɥ n'na ngu n'najɥ.

¹² Gä di 'yødyø ja'i, hīnguī padī hanja ngue gā ya yø 'yɛc'ɛi'a te yø hyā gā ya. Di n'yänni n'na ngu n'na p'ɥya, di n'yɛmbi:

—çHanja'a te hmangua? —di n'yɛmbi.

¹³ Pɛ thentho mī'da yø ja'i, i ɛmbi ngue iti'ɥ di yahni.

Bi zohyø ja'i rā Bedu.

14 Nuna ra Bedu mi 'bäp'u p'uya, 'dap'u 'bähmu'u 'de'ma'da yø representante ra Jesús. Bi ts'edi bi 'yembyø ja'i:

—Ague gyø judío guí søthua ua, da guehyø mmengu ua Jerusalén, dami pahmu hanja na ra hya jap'ua ya. Dami 'yøhmu xanho ra hya ga xi'ahu ya.

15 Nuya yø n'yohu 'bucua, hinguí iti ya tengutho guí mbemhmu. Porque hinjonguí iti'a guto xudi.

16 Nuna te bi nja ya, guehna ra hya bi manna pøngahya Joel ngue bi 'yena:

17 “Ga xi'ahu ra hya mman'Oja. Bi yena: Da 'yehra pa ga pennbabi ra Espíritu Santo gätho yø ja'i 'bui rá nguñi nximhäi. Guehna di bennbabi ra hya da manni ts'ant'uhu 'nehni t'ixuhu na. Yø ts'ant'ua da nu yø cosa hinguí nnu mi'da yø ja'i. Yø dac'ei da 'ui yø t'i.

18 Nu'u yø pa'u, ga pennbabi ra Espíritu Santo ma mafi ngue yø n'yohu 'nehyo xisu. Guehna di bennbabi ra hya da manna.

19 Ga øt'ä yø milagro nu maya. Nua ja ra häi p'uya, di nja yø hmya ngue ra ji, 'nehra sibi, da nangra 'bifi.

20 Ya hindi yotra hyadi. Xtá ntheni ra zana tengutho ra ji. Guehna di nja naya hante ngue da zonna pa dá ep'ua ra Hmu. Guehna ra pa di nequi rá ts'edi Oja maguesε.

21 Nu te'o gä nzo Oja, gue'u di nyanyø te'u”, i en'Oja.

22 Ra Bedu p'uya, bi sigue bi 'yembyø ja'i:

—Ague gyø judío, dami 'yøhmu ra hya ga mmangä. Bi ne Oja ngue bi 'yøtyø milagro p'u guí 'bähmu conná guehna ra Jesús ra mmengu

Nazaret. Janangue guí pahma ngue guesε Oja bi hatra ts'edi'a te bi 'yøtra Jesús.

²³ Pε gá dāphu yø ts'oc'ei ra Jesús ngue bi cuatro pont'i, bi hyo. Pε ya manjam'mø xpá nzän'Oja ngue bi zo ni 'yeha ra Jesús ngue gá jahu p'u.

²⁴ Pε nuyá, Oja bi japi ngue bi bεnnate ra Jesús. Bi gajpu ja ra ndate mi o, porque hinguí sá ngue da cop'u.

²⁵ Ja bi bømp'u'a te bi manna David conná nguehra Jesús ngue bi 'yεna: “Zant'a ga n'yo'be Oja. Oja 'bup'u ja ma n'yεi, n'namhma ngue hinjonda 'yanguí.

²⁶ Janangue dadi johya, ga mma hanja ngue ja gra pähä. 'Nε hu ma mmui ngue te da thohma do'yo 'mø dá tu.

²⁷ Porque hinguá sogagui ma tegä p'u ha o yø ánima. Hinguí jaqui da 'ya ma do'yo, porque ni mefigui gadi maqui.

²⁸ Nu'í gá xogagui ma mmui ngue dá padí ngue ja gra te para zantho. Ya man'natho di njaga mpähä 'mø ga nnu'í”, bi 'yεna.

²⁹ Ague n'yø'ahü, dí nne ga xi'ahü te bi thohna ma mboxitahü ra David. Bi du na, 'nε bi t'ägui. A nu'a rá panteón, i jatho asta guehra pa jap'u a ya.

³⁰ Pε nuna ra David mará pøngahya Oja na. Mi padí te xi yarpabi Oja, ngue nuna n'na'u yø mbom'meto, guehna ra Cristo naya. Go di ponnabi'a ra ndast'abi mi pehra David.

³¹ Nuna ra David, ya mi pa'a m'met'o ngue di bεnnate ra Cristo na. Janangue bi mamp'uya ngue rá te ra Cristo, hinda ts'ojpabi p'u ha o yø ánima. Bi ma ngue hinda 'ya rá do'yo.

32 Oja bi japi ngue bi bɛnnate ra Jesús. Gäthogähe ya, gä dädi jahe majuanj ngue bi bɛnnate na.

33 Nunä Oja nnepe ngue da hnu mansu ra Jesús, bi zixpɛ bí ja rá n'yɛi. Nunä ra Espíritu Santo ya xi yat'Oja ngue da pɛnhni, bi japra Jesús ngue bá pɛnhni, bi zɔcua dí 'bɛhmɛ. A nuyá, guehna ra Espíritu Santo go ɔt'a te guí nnuhɛ ya, 'nɛ'a ra hya guí ɔhmɛ ya.

34 A nunä ra David, himbi ts'ixmate p'ɛ ja rá n'yɛi Oja na. Sinoque bi 'yɛna: “Nunä Oja, nu'mø mi zojpaguí ma Hmu, nguna ra hya bi xifi, bi 'yɛmbi: Damí micua ja ma n'yɛigä ya,

35 astä gue'mø ga ɔt'e ngue guí manda gätho'ɛ ni nsuiui”, bi 'yɛmbi.

36 Gätho yø judío rá m'mɛp'ɛ ja ra häi Israel, jatho ngue da ba'a njuanj te'o na ra Jesús. Guehna ra Cristo bá ɛx Oja ngue di ndast'abi na. Pɛ nu'ahɛ, gä cuathɛ ra pont'i na.

37 Gä bi dār'man'ɛ yø mmɛi yø ja'i 'mø mi 'yøhna ra hya bi manna Bɛdu p'ɛya. Bi 'yørpɛ ra nt'änni ra Bɛdu p'ɛya co 'nɛ'ɛ mi'da yø representante ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Ague n'yø'ahɛ, ζte 'bɛ'a ja ngue ga ɔt'ähe p'ɛya?

38 Mi dahra Bɛdu p'ɛya, bi 'yɛmbyø ja'i:

—Damí hyehmɛ p'ɛ ra nts'o n'na ngu n'na'ahɛ. Jatho ngue guí nxixyahɛ, gue'a di fadi ngue guí ɛc'ɛihɛ ra Jesucristo'a. Nunä Oja p'ɛya, di pun'na ni ts'oquihɛ, 'nɛ da pɛn'nahɛ ra Espíritu Santo.

39 Porque go di toca'ahɛ na ra hya ya xä mma mayat'i, 'nɛ ni basihɛ, 'nɛ'ɛ to gä rá m'mɛp'ɛ 'yapatho. Nunä Oja ma Hmuhɛ, i nzohni hangu yø ja'i nne prá mmɛi da zofo.

40 Rā Bēdu p'uya, xangu mī'da yø hyā bi xihyø ja'i. Bi consejo yø ja'i, bi 'yēmbi:

—Dami hyehma p'a'a te gāma nts'o ga 'yo yø ja'i
—bi 'yēmbi.

41 Nūya yø ja'i bi nū manho rā hyā mmanā Bēdu, bi ma maxixyabi. Nūya ja ma'da'yo bi 'yēc'ei rā hyā'a rā pa'a p'uya, comma hyū mahuahī nja'i bi zūdi.

42 Gātho ya yø ja'i ya, hinguī nne dā hye'a rā hyā xānbbate yø representante rā Jesús. 'Da'igu mma n'na ngu n'na, 'nē 'dap'ū mmat'Oja. 'Dap'ū xenna thūhmē dā zi, tengutho rā hyā bi zohra Jesús.

Ya xangu to bi 'yēc'ei rā Jesús.

43 Gā bi nsū yø ja'i ngue xangu yø milagro bi 'yøtyø representante rā Jesús.

44 Nū'ū ya xi 'yēc'ei rā hyā p'uya, gā 'dap'ū dī mpēti. Nū'a te gā pēts'i, 'da guī mmētitho.

45 Bī mā yø hāi yø ja'i, nū'ū ja mī'da te mī pēts'i, gā bi mā. Dī ndarpi n'na ngu n'na'a te honī.

46 N'na pa ngu n'na pa dī mpēti p'ū ja rā nija. Nūp'ū ja yø ngu yø ja'i, gā 'dap'ū dī mpēti ngue sīhmē. Gā 'dagui johyatho yø ja'i ngue 'dap'ū sīhmē 'nē hīnjondī 'yēts'i.

47 Gā ēspabi Oja. Nūya yø ja'i 'būp'ū ja rā hnīni, gātho nnu manho ya yø 'yēc'ei. N'na pa ngu n'na pa, nūnā Oja øt'e ngue man'na nī hyuxta yø 'yēc'ei dī nyanyø te.

3

Bi t'øthe n'na rā dogua.

¹ N'na ra pa, nuna ra Bedu 'nehra Xuua, 'da i marbu bi ja ra nija di mpeti yø judío. Comma hyu nde bi ma, gue'a ra ora pa ra mhmat'Oja yø ja'i'a.

² Mi zomp'u ja ra goxthi nija ni hu ngue ra Goxthi Mahotho. Mi hup'u n'na ra n'yohu ngue tudyø gua asta gue'mø mamba mi. I t'ep'u ngue hnepe da 'yäpra limosna'u yø ja'i cat'ambo nnija.

³ Nu'mø mi nu ra Bedu 'nehra Xuua ngue mmap'u da yurbu ja ra nija, nuna ra dogua p'uya bi 'yäpra limosna.

⁴ Ra Bedu p'uya 'nehra Xuua bi hyeti. Bi 'yembra dogua na ra Bedu p'uya:

—Dami hycra'be —bi 'yembi.

⁵ Nuna ra dogua p'uya, bi hyeti. I tøm'i ngue te xti unni.

⁶ Pe ra Bedu bi 'yembi:

—Hin tema menyu nna haggä ngue ga 'da'i. Pe nu te da zä ga 'da'i, ga 'da'i. Conná ts'edi ra Jesucristo nuna ra mmengu Nazaret, dí xi'i ya, dami nanguj, guj n'yo.

⁷ Nuna ra Bedu p'uya, bi bennba rá 'ye ngue rá n'yei, bi gats'i. 'Bexque'a ra ora'a p'uya, bi hu xanho yø hyundo'yo ngue yø dägua. Bi zä bi m'mäi xanho.

⁸ Nuna ra dogua p'uya, xøgue ra n'nas'mø mi nanguj ngue bi n'yo. 'Da i yurbu ja ra nija p'uya. Ya ni 'yo, 'ne ni sägui mente di ja mammadi Oja.

⁹ Gätho yø ja'i mi 'bu'ambo nnija, bi nu ngue mente ni 'yo na mará dogua, mente di ja mammadi Oja.

¹⁰ Nuya yø ja'i, i padi ngue gue'a ra dogua xi t'ep'u ja ra goxthi nija ni hu ngue ra Goxthi Mahotho'a. Gue'a ra n'yohu mi äpra limosna yø ja'i'a. Yø ja'i

p'uya, di 'yøtho 'nɛ i sɯ ngue nnu yø ja'i ngue ya bi zä nā mará dogua.

Ra Bedu bi zohyø ja'i 'bɯp'ɯ ja ra nija.

11 Nuna mará dogua 'mø mi zä, asta hinguí nne di thøhra Bedu 'nɛhra Xuua, i sammí. Gätho yø ja'i p'uya, gä di fetyø n'yomfɛni ngue sɯ. Bi map'ɯ bi 'bähra Bedu ja ra ngun'yɯ ni hu ngue ra Salomón.

12 Mi nu ra Bedu p'uya ngue xangu yø ja'i 'bɯp'ɯ, bi 'yɛmbɯya:

—Ague gyø judíoɯ, ¿hanja ngue gadi 'yøthoh'ɯa te bi nja? ¿Hanja ngue guí ɛmhɯ ngue comma ts'ɛdisɛ'be, ogue ngue dí sugä'be Oja, dá japä'be bi n'yo nā ra n'yohɯ 'bɯcua?

13 Sinoque nu'a mā Ojahɯ mi thanne mā mboxitahɯ ra Abraham 'nɛhra Isaac 'nɛhra Jacob, gue'a bi n'øthe'a ya, para ngue dā t'ɛspabi'a rá Ts'ant'ɯ Jesús. Pɛ nuna ra Jesús, guehna gá dāhɯ p'ɯ 'bɯhyø ts'at'abi na. Nu'mø mi ne xti thøhra Pilato, pɛ nu'ahɯ hingá nehɯ.

14 Pɛ nuna ra Jesús hin tema nts'o bi 'yøt'e, gä ra nho maní n'yo. A nu'ahɯ p'uya, hingá nehɯ ngue xtá ma mathøgue nā, sinoque go gá 'yähmɯ ngue bi ma mathøgue n'na ra hyote.

15 Go gá hyohɯ nā bādi unna te. Pɛ Oja bi japi ngue bi bɛnnate p'ɯ ha bi t'ägui. A nugä'be ya, go dadi jagä'be majuaní ngue bi bɛnnate ra Jesús.

16 A nuna ra n'yohɯ 'bɯcua ya, guí pahmɯ ngue mi dogua nā. Pɛ ni hmi ni dāhɯ ngue bi zä nā ra n'yohɯ nā. Rāngue bi 'yɛc'ɛi ngue ra Jesús dā zā dā 'yøthe, janāngue bi zā xandønho ya.

17 Ague n'yø'ahɯ, nugä dí padí ngue hinguí padí te gā mbøn'a gá 'yøthɯ. Xquet'a njarbutho ni

hmuh̄ di m̄anda p'̄a ja r̄a n̄ija ya, ah̄a bi hyo r̄a Jesús.

18 P̄e n̄una Oja, bi japi ngue b̄i n̄ja'a te ḡa bi 'yotyø p̄ongahya 'mø yø pa xathogui. Nu'̄u yø p̄ongahya, b̄i ma ngue r̄a Cristo i ja ngue d̄a z̄a r̄a n'̄u.

19 Jan̄angue n̄uyá, dam̄i hyehm̄a p'̄a te gn̄i 'yoh̄. Dam̄i 'yɛc'ɛih̄ Oja, n'namhma ngue d̄i mpun'na n̄i ts'oquih̄. Ja d̄a hyut'a n̄i mm̄aih̄ Oja p'̄uya.

20 A n̄una Oja d̄a p̄enhna Jesús, porque guehna r̄a Cristo ya xp̄a t'ɛts'i ngue d̄i m̄anda ua na.

21 A n̄uyá, r̄a Jesucristo jatho ngue d̄a m'm̄ap'̄u mah̄ɛts'i ast̄a gue'mø d̄a 'yøt'Oja ngue d̄a gom'na'yo ḡatho yø cosa i ja. Nguna r̄a hya b̄i man'̄u yø mac̄a p̄ongahya Oja xa m'm̄a'mø ya m̄andønjam'mø tho.

22 Nu'mø m̄i zohyø nyogui ja'i r̄a Moisés, bi 'yɛmbi: “N̄una Oja ma Hmuh̄, nu'̄u yø judío, d̄a bøn'a n'na nc'ɛi ngue d̄i mp̄ongahya tengutho bi jac̄a. Nu'a r̄a p̄ongahya'a p'̄uya, dam̄i 'yøhm̄a te ḡama hya d̄a xi'ah̄.

23 Nu r̄a ja'i h̄inda 'yɛc'ɛi na r̄a p̄ongahya na, d̄a ts'ijp̄a ha 'b̄hyø judío ngue d̄a tho”, bi 'yɛna.

24 Bá f̄adi ast̄a r̄a Samuel, ḡatho'̄u m̄i'da yø p̄ongahya xa m'm̄ai, ḡa b̄i ma ngue d̄i n̄ja'a te ḡa d̄i n̄nuh̄ r̄a pa ja p'̄uya.

25 N̄una r̄a hya ya xa yarpabi Oja yø ja'i ngue d̄i n̄ja, tengutho r̄a hya bi b̄ɛnnbabi yø p̄ongahya ngue bi xihyø ja'i, n̄una r̄a hya na, d̄a 'yøt'ah̄ r̄a n̄ho na. Oja bi 'yøt'ui n'na r̄a cohi ma mboxitah̄ Abraham, bi 'yɛmbi: “Conná guehna n'na n̄i mbom'meto d̄i m'm̄ai, d̄a ma majapi ḡatho yø ja'i 'b̄a' nximh̄ai”, bi 'yɛmbi.

26 Nuna Oja bi unná cargo na rá Ts'unt'ɥ, rá mudi i mennbɥ guí 'bɥhmɥ ngue di jap'ahɥ. Innepe ngue gui hyɛhmɥ p'ɥ rá nts'o gni n'yo n'na ngu n'na'ahɥ.

4

Ra Bedu 'nɛhra Xuua bí 'bäp'ɥ ha 'bɥhyø mmäcja.

1 Mente yaɥɥ yø ja'j ra Bedu 'nɛhra Xuua, bi zøhyø mmäcja p'ɥya, bá n'youi ra 'bet'o asminyø co 'nɛ'ɥ yø saduceo.

2 I mbøcuɛ'ɥ p'ɥya, ngue ra Bedu 'nɛhra Xuua xännba ra hya yø ja'j, i xifi ngue nu'ɥ xa ndu i ja ngue di bennate, porque bi bennate ra Jesús.

3 Bi bent'i bi got'a fädi, ja gue'mø mi hyats'i xtí nja ra hya. Porque ya bi nde bi got'i.

4 Pɛ nu'ɥ yø ja'j bi 'yøhra hya i hma, xandøngu bi 'yɛc'ɛi ra hya. Nu'a gangu yø 'yɛc'ɛi p'ɥya, bi t'øtra güenda ngue hønse yø n'yohɥ, ya ni ma da zɥ'i cat'a mahuahi.

5 Mi hyaxpɥya, bi mpɛti yø hmu yø mmäcja p'ɥ Jerusalén, co 'nɛ'ɥ yø n'yohɥ 'bet'o ngue yø judío, ni n'yohɥ yø xännbate ngue ra ley.

6 Ni n'yohɥ na ra Anás rá hmu mmäcja. Ni n'yohɥ ra Caifás, 'nɛhra Xuua 'nɛhra Alejandro. 'Nɛ gätho yø meni ya yø hmu mmäcja ni n'yohɥ.

7 A nuya p'ɥya, bi manda ngue bá ts'i ra Bedu 'nɛhra Xuua, bi ma ma'bä'mi p'ɥ made ngue da t'ørpa ra nt'änni. Mi 'yännbɥya, bi 'yɛmbj:

—¿Te'o bi 'da'aui ra nt'ɛdi'a te guí øt'ui n'yø, o gue te'o bi 'da'aui ra ts'ɛdi ngue gui øt'ui tengu na ra hya na? —bi 'yɛmbj.

8 Nuna ra Bedu ts'o p'ɥya, ra Espíritu Santo di hatra ts'edi bi 'yɛmbya yaui p'ɥya:

—Ague n'yø'ah_u, n_uya yø n'yoh_u d_i m_anda ua ja ra hn_in_i, d_a guehyø n'yoh_u 'b_et'o ngue yø judío.

⁹ Guí änn_ga'be ha b_i n_ja'a ra n_ho dá ørp_a'be n_a ra n'yoh_u m_i'_u, ngue ha b_i n_jap'_u i yan_i.

¹⁰ A n_uyá, g_a xi'ah_u ha b_i n_ja, n'n_am_hm_a ngue d_a b_ad_i g_atho yø judío. N_un_a ra n'yoh_u 'b_ucua bi yan_i conná ts'edi ra Jesucristo n_un_a ra mm_engu Nazaret. Guehn_a ra Jesucristo g_a cuath_u ra pont'i ngue bi tho n_a. P_e Oj_a bi japi bi b_ennate p'_u bi t'ägui. Conná nguehn_a ya, n_i h_mi n_i d_ah_u p'_u bi yan_na ra n'yoh_u 'b_ucua.

¹¹ Gá 'yøth_u tengutho yø g_ado 'mø bi 'y_en'a n'na nguadi n'na ra do, _em_bi ngue h_ingui ho. P_e m'mefa p'_uya, guehn_a d_a gohi ngue brá 'b_ebo p'_u brá f_ah_ra j_ado n_a. Guí n_jath_u p'_uya, h_ingá n_u m_anho ra Jesús. P_e guehn_a rá thanh_ni Oj_a n_a.

¹² H_in_jom m_an'na d_a z_a g_da ny_am_hm_u. Porque bá s_an'Oj_a ngue n_uua ja ra x_im_häi, h_øndr_a Jesús ja rá ts'edi d_a yan_ju.

¹³ N_u'_u yø n'yoh_u d_i m_anda p'_u ja ra n_jja p'_uya, b_i n_u te øtr_a B_edu n'_eh_ra X_uua ngue y_a m_anzaqui. 'N_e p_ahyø j_a'i ngue n_uya yø n'yoh_u ya, h_im_bi ma ra x_adi, i _em_byø j_a'i ngue h_inte p_ad_i. Jan_angue d_i 'yøtho. P_e p_ahyø j_a'i ngue m_i n'youi m_am'm_et'o ra Jesús.

¹⁴ I n_nu yø j_a'i p'_uya, ngue 'dap'_u 'b_ah_mu n_a ra n'yoh_u m_ar_a dogua ya xi z_a. Ya h_ingui s_ap'_u d_a 'y_em_byø j_a'i ngue ra f_eh_ni'a te b_i n_ja.

¹⁵ Bi xi p'_uya ngue b_i ma bá m'mä'athi, m_ente b_i nh_ecah_ya, bi z_an_ni te d_a japi.

¹⁶ D_i n'y_em_bi:

—¿Te 'b_e'_a g_a japh_u ya yø n'yoh_u 'youa d_i

'buhm̄? Porque gätho yø mm̄ngu Jerusalén, ya padī ngue h̄injondā zä da 'yøt'a te bi 'yøt'e. Ya h̄inguī sā gā εmhm̄ ngue h̄imma juani'a te bi 'yøt'e.

¹⁷ A nuyá, ma gā pihm̄ ya, n'namhm̄ ngue h̄inni mantho da manna hya p'ua ha 'buhyø ja'i. Ma gā xihm̄ ya ngue rā pa di map'ua, ya h̄inni mantho da xihyø ja'i hanja nā rā Jesús.

¹⁸ Mī juadi bi nhεcahya yø ja'i p'uya, bi zonhni ngue bi 'yεmbi:

—A nuyá n'yø'auī, 'yo hønguī xihm̄ rā hya yø ja'i ya. 'Yoni mantho hønguī xännbah̄ yø ja'i rá hya rā Jesús.

¹⁹ Mī dahra Bedu 'nεhra Xuua, bi 'yεmbi:

—Damī hyacj̄ xanho rā güenda ya. ¿Ua guī hax̄ njuani ngue da nu manho Oja ngue go di nja'a te guī mmamhm̄ ya'mø, h̄ingo di nja'a te mman'Oja 'mø?

²⁰ Nuna rā Jesús, jatho ngue gā mmamhm̄gä'be'a te dá nu'be bi 'yøt'e, 'nε'a te dá ø'be bi mā.

²¹ Høntho juadi bi pidi, bi thø p'uya. Porque ya h̄imb̄i d̄ini ha xtí japi ngue xta ngot'i. Porque sup̄i d̄i mbøc̄ue ya yø ja'i εspabi Oja ngue te xi nja.

²² A nuna rā dogua xi t'øthe conná ts'edi Oja, i tho'a nyote njεya 'bai.

B̄i 'yäprá ts'edi Oja yø 'yεc'ei ngue h̄indi nsu.

²³ Nu'mø mī ma mathøgue rā Bedu 'nεhra Xuua, bi map'ua 'buhyø amigo. Bi xifi gätho'a te xi manyø hm̄ yø mmäc̄ja, 'nε'ua yø n'yoh̄a 'bet'o ngue yø judío.

24 Nu'mø mi 'yø'a te si p'uya, 'da i mmat'Ojatho, bi 'yεna:

—Ma Oja'i, gue'e grá Oja gá hoqui te gä bí ja maya, gá hocra häi, gá hocra jathe, gá hoqui gätho yø cosa i ja.

25 Nu'i ma Oja'i, conna Espíritu Santo gá japni mefi ra David ngue bi man'a te guí nne guí mma, porque ra David bi 'yεna: “¿Hanja ngue mbøcue yø ja'i 'bap'ya ja yø nación? 'Nε hīndi nja'a te sānni di nja.

26 Di mpeti yø dast'abi p'ya ja yø nación. Da guehyø ts'ut'abi 'bap'ya ja yø hnini 'da'igu sānni. I sa Oja 'nε sambabi'a ra Cristo bá εts'i”, bi 'yεnna David.

27 Porque majuanī ngue nuua ja ra hnini Jerusalén, nuna ra dast'abi Herodes conna Poncio Pilato, conyø judío, conyø ja'i hīngyø judío, gä bi mpeti, bi nhεcahya ngue sa'a ni maca Ts'ant'ya Jesús guá εts'i.

28 Pe nuna ra hya bi 'yøtyø dast'abi, ya manjam'møtho xcá manna ra hya mi ja ngue di nja.

29 A nuya grá Hmu, ya guí nnu te gui pite yø ja'i ya. Damī hacje ra ts'edi ya, n'namhma ngue hīndi nsu ni mefi da mamp'a'i ni hya.

30 Conni ts'edi dami 'yøt'e ngue da zä'ya to xan'ya. Damī 'yuhyø hmεya, ngue di nja yø milagro 'mø ts'o'a ni maca Ts'ant'ya Jesús.

31 Høntho bi juadi bi mat'Oja yø ja'i p'uya, bi 'yan'a häi p'ya xi mpeti yø ja'i. Gä bi zä yø ja'i ngue di hatra ts'edi ra Espíritu Santo. Ya hīngui su da mambrá hya Oja p'uya.

Nu'a te pεs'yø ja'i, gä 'da gui mmetitho.

³² Gätho yø 'yεc'εi, 'bui tengutho 'mø ngue da n'na nc'εitho. 'Da'igu øt'e, 'da'igu mbεni. Ni xinga n'na nc'εi ngue da 'yεna jase rá mmeti. Nu te gä pεts'i, gä comhmi.

³³ A nuya yø representante p'uya, gä ha ra ts'edi di ja majuanı ngue bi bεnnate ra Hmu Jesús. Nuna Oja, man'na bi unna njapi.

³⁴ Yø 'yεc'εi p'uya, hinjo'o ngue da hin'yü te da hyoni. Porque nu to gä ja yø häi, ogue yø ngu, i pä ngue di unna mēnyu ngue ma darpi yø ja'i.

³⁵ Nu'mø bi zøp'ü 'būhyø representante ra Cristo, di dāpra mēnyu. Go di darpabi yø ja'i ya p'uya, n'na ngu n'na yø ja'i ma t'unni'a te honi.

³⁶ Mi 'bup'ü n'na ra n'yohü ni hü ngue ra José. Guehna n'na ra levita na ngue ra mmengu Chipre. A nu'ü yø representante ra Cristo p'uya, gui hutı ngue ra Bernabé. I nne da ma ngue n'na ra n'yohü di hojpa yø mmüi yø mmic'εiui.

³⁷ Nuna ra José p'uya, bi mä n'na rá häi mi ja. Bi dāpra mēnyu yø representante ngue di dat'i.

5

Ra ts'oqui bi 'yøtra Ananías 'nēhra Safira.

¹ Nuna n'na ra n'yohü ni hü ngue ra Ananías connā Safira rá xisu, bi mä n'na rá häi ya p'uya.

² Pε bi hyaca n'na parte ra mēnyu i mä rá häi, co 'nēhrá xisu bi badi. Nuna man'na parte p'uya, bi dāpyø representante ra Cristo, tengutho 'mø ngue hınte xtā hyaqui.

³ Ra Bedu p'uya bi 'yεmbi:

—Ague Ananías, ¿hanja ngue di cants'a n̄i n'yomfɛn̄i r̄a zithu ngue guí nne gui hyätra Espíritu Santo? Porque gá hyacra mɛnyu guí pä n̄i häi.

⁴ Xina r̄a häi, ¿uangui n̄i mmɛti n̄a? Ya gá pä, 'nɛ m̄i o n̄i 'yɛ r̄a mɛnyu, uangui xqui 'yøt'e te guí nne. ¿Hanja ngue gá bɛn̄i guí mmanna fɛhni? Hingyø ja'i'ɥ guí nne gui hyäti, sinoque Oja guí nne gui hyäti —bi 'yɛmbi.

⁵ Ngu i 'yøhna r̄a hya bi sihra Ananías, 'bexp̄i d̄u, bi dä p'ɥaya. Gä bi 'yɛmmɛi bi nsu ya yø ja'i bi badi te bi nja.

⁶ Bi nangui 'da yø n'yohɥ m̄i 'bɥp'ɥ, bi 'uɛnnbabi rá do'yo r̄a ánima, bi hyats'i bá ägui.

⁷ M̄i thogui comma nhyu ora p'ɥaya, bi yɥt'ambo n̄a r̄a Safira rá xisu r̄a ánima. Pɛ hingui pad̄i te xi nja.

⁸ R̄a Bɛdu p'ɥaya, bi 'yɛmbi:

—Dam̄i xiqui, ¿ua gue'a guí pä n̄i häiui'a r̄a hya xa hmangua mahɛ'mø, uague hin'n̄a?

M̄i dahra Safira, bi 'yɛna:

—Ahá, gue'a dá pä'be'a —bi 'yɛna.

⁹ R̄a Bɛdu p'ɥaya bi 'yɛmbra xisu:

—¿Hanja ngue ya xcuá nhɛcahya ngue guí hyär'mahyaūi r̄a Espíritu Santo? 'Bäp'ɥ goxthi'ɥ to xp̄á 'yác'a'i n̄i damme. 'Nɛ mahõnda hyaxa'i ya ngue guá n'yägui —bi 'yɛmbi.

¹⁰ 'Bexque'a r̄a ora'a p'ɥaya, bi dähra xisu p'ɥ m̄i yaui r̄a Bɛdu, ngue bi d̄u. M̄i yɥt'ambo yø 'yäte p'ɥaya, mahømbi d̄ini ngue ya xi d̄u r̄a xisu. Bá jɥjpɥaya, bi ma bá ägui 'dap'ɥ bi 'youi rá damme.

¹¹ Gä bi nsu yø 'yɛc'ɛi. Ximmangu'ɥ hingyø 'yɛc'ɛi p'ɥaya, xquet'a bi nsu mø m̄i 'yø'a te bi nja.

Xangu yø milagro bi nja.

¹² Nup'u ja ra ngun'yu ni hu ngue ra Salomón, ja bi mpeti p'u xangu yø 'yɛc'ɛi. Nuya yø representante ra Cristo p'uya, 'dama 'dan'yo yø hmɛya bi 'yutyø ja'i, porque hinjongui sä da 'yøtyø milagro bi 'yørbu bi mpeti yø ja'i.

¹³ Madague'a hingui cuarbu 'buhyø 'yɛc'ɛi ya yø ja'i hingyø 'yɛc'ɛi, pe nnu manho yø 'yɛc'ɛi, hingui sui.

¹⁴ Man'na man'na ni hyuxta yø ja'i bi 'yɛc'ɛi ra Jesús. Yø n'yohu, yø xisu bi 'yɛc'ɛi.

¹⁵ Asta bi jacyø därkehi yø ja'i ngue pop'u ja yø caye. 'Bu'o bá oxyø t'ots'i, 'bu'o bá oxyø fidi, i nnepyø ja'i ngue nu'mø bi thop'u ra Bedu, madrá xahatho di nthui ra därkehi, 'bexi sä ra n'u hēmbi.

¹⁶ Nu'u yø hnini guerpætho bí ja, bá ɛhyø ja'i bi zø'a Jerusalén. Bá du yø därkehi, bá du yø ndunthi. Pe gä bi t'øthe.

Bi n'ofädi yø representante ra Cristo.

¹⁷ Nuna rá hmu yø mmäcja p'uya, gätho ya mi'da yø n'yohu, nuya ja yø nt'ɛc'ɛi ni hu ngue yø sāduceo, gä bi nseyä 'mø mi nu ngue xandøngu yø ja'i n'youi ya yø representante ra Cristo.

¹⁸ Bi ma mæbent'i ya yø representante p'uya, bi jot'i.

¹⁹ Pe rá anxɛ Oja p'uya, bi xocra goxthi fädi 'mø minxui ngue bá jæqui. Bi 'yēmbi:

²⁰ —Ni me ya, ni m'mähmi p'u ja rá nija di mpeti yø judío. Dami xihmi yø ja'i hanja na ra hya ngue ra 'da'yo te.

21 Nu'ḡ yø representante ra Cristo 'mø mī 'yøhna ra hya bi xihra anxε, bi ma mxuditho p'ḡ ja ra nija ngue bi xännba ra hya yø ja'i. Nu'a ra ora εbi mmana hya p'ḡ ja ra nija p'ḡya, ja bi øt'a junta'ḡ yø hmu yø mmäcja. Bi petyø n'yohḡ di manda p'ḡ ja ra nija. Ja bi manda ngue da njacyø ofädi p'ḡya.

22 Pε nu'mø mī zøp'ḡ ja ra fädi'ḡ yø policia, ya himbi dīmp'ḡ yø ofädi. Bá pennbaya, bi ma ngue ya hinjo'o p'ḡ yø ofädi.

23 Bi 'yεna:

—Dá tingähe ngue n'nøt'e xanho ra fädi, 'bäp'ḡ yø mädi p'ḡ ja ra goxthi. Pε nu'mø ma xocähe ra goxthi p'ḡya, ya hindá tingähe p'ḡ mbo yø ofädi.

24 Mī 'yøhyø hmu yø mmäcja na te xi nja p'ḡya, 'nε'a rá hmu'ḡ yø n'yohḡ ja yø 'bεfi p'ḡ ja ra nija, ngue hinjo'o p'ḡ yø ofädi, di n'yεmbaya:

—¿Xø Hague xpí bøn'ḡ p'ḡya? —di n'yεmbi.

25 Nu'a ra ora'a p'ḡya, bi zø'a n'na nc'εi, bi 'yεmbi:

—Nu'ḡ yø n'yohḡ gá cothḡ fädi 'mø mīnde, ya bí 'bäp'ḡ ja ra nija. Bi xännba ra hya yø ja'i —bi 'yεmbi.

26 Nu'a rá hmu yø policia p'ḡya, bi mähä'ḡ yø mmipoliciaui ngue da si'ḡ yø representante ra Cristo. Pε himbi unī, porque su da mando yø ja'i.

27 Nu'mø mamba ts'i'ḡ yø representante ra Cristo p'ḡya, bi ma ma'bä'mi p'ḡ ja ra junta. Nu'a ra hmu mmäcja bi 'yεmbi:

28 —¿Ua hinguí øhmḡ ra hya, uanguí dá hec'ahe ngue nu'a rá hya ra Jesús, ya hinni mantho guí xännbahḡ yø ja'i? A nuya gätho ra hñini Jerusalén, ya xcá sinnbah'a ra hya guí xännbatehḡ ya. 'Nε guí εmhḡ ngue go ma ts'oquigähe p'ḡ bi du na ra n'yohḡ guí mmamhḡ.

29 Mī dahra Bēdu p'uya, co 'nē'u mī'da yø representante, bi 'yēna:

—Nugähe dī emhme ngue jatho da t'εc'εi te mman'Oja, hinda gue'a ngue yø ja'itho da t'εc'εibi yø hya.

30 Nunā rā Jesús dī mmangähe ya, guehna gá cuathu rā pont'i ngue bi dū nā. Pε nunā Oja mī thanne mā mboxitahu, bi japi ngue bi bennate.

31 Oja p'uya, bi zixpu bí ja rā n'yēi nā rā Jesús, guehna bi 'yets'i ngue dī ndast'abi ngue da yanyø ja'i nā. A nuyá, nuya yø judío, mat'unni rā tiempo ngue da hyep'u rā nts'o ga 'yo, n'namhma ngue dī mpunnba yø ts'oqui.

32 Guesε rā Espíritu Santo di ja majuanī nā rā hya nā. Dā guēcähe p'uya, xquet'a dadi jahe majuanī nā rā hya nā. Nunā rā Espíritu Santo p'uya, guehna bá pennbabi Oja'u yø ja'i bi 'yεc'εibi rá hya nā.

33 Mī 'yøhna rā hya bi si p'uya, janjuanī ngue bi mbøcue. Bi ne ngue xta hyopyø representante rā Cristo.

34 Nup'u 'buhyø mmäcja, n'youi p'u n'na rā n'yohu ni hu ngue rā Gamaliel, ja rá nt'εc'εi ngue rā fariseo 'nε rā xänbäte ngue rā ley. 'Nε gā nnu mansu yø ja'i nā rā Gamaliel. Bi m'mä p'uya, bi manda ngue bi njucathi n'na ts'uquits'u ya yø representante rā Cristo.

35 Bi 'yεmbyø ja'i nā rā Gamaliel:

—Ague gyø judío hu, damī n'yomfēni te guí nne guí 'yørpa hu ya yø n'yohu 'bucua.

36 Damī bεmhma te bi nja 'mø yø pa xa thogui ngue mī 'yonna hya rā Teudas. Bi 'yēna ngue maguesε, 'nε bi dēnni comma goho ciento nja'i. Mī

zä mī tho p'uya, Gä bi n'u'en'ü mī tenni. Bi m'mep'ü ra hya p'uya.

³⁷ M'mefa p'uya, nu'mø mī nja ra censo, mahømbi 'yonna hya ra Judas nu'a ra mmengu Galilea. Xquet'a xangu to bi dennba rá hya. A nu'mø mī tho, Gä bi n'u'eni to mī tenni.

³⁸ Janangue dami hyehmü p'uya yø n'yohü 'bücua. 'Yo gadi nthint'i ngue gui sahmu. Porque nu'mø yø hyas'e'a ra hya i mma, di m'mehyø hya 'mø.

³⁹ Pε nu'mø ngue rá hya Oja i mmamp'uya, hinda zä gui hejpaü te mmam'mø. Man'na n'yo mī 'yøthü ngue go ga cohmu ngue ma nsühü Oja.

⁴⁰ Gä bi nu manho yø ja'i te bi manna Gamaliel. Bi ma macut'i mbo ya yø representante ra Cristo p'uya ngue bi 'bei. Bi xi p'uya ngue ya hinni mantho da xihyø ja'i hanja na rá hya ra Jesús. Bi thø p'uya.

⁴¹ Mī bømp'ü ja ra junta'ü yø representante ra Cristo p'uya, di johya ngue ya bi zä ra n'ü conná nguehra Jesús.

⁴² N'na pa ngu n'na pa hinguï säya bi xännbate p'ü ja ra nija di mpeti yø judío, 'nep'ü ja yø ngu i mmanna Jesucristo p'ü ni ma.

6

Bi t'exi yoto nja'i ngue di nfäxte.

¹ Nu'ü yø pa'ü p'uya, man'na man'na ni hyuxtho'a gangu yø 'yεc'ei. Nu'ü ga ya ra hya ngue ra griego p'uya, bi müdi bi zü'ü yø judío ga ya ra hya ngue ra ebreo. I ena ngue hinguï t'ørpabi masu xanho'ü yø 'danxu 'mø ma dat'i ra hmε n'na pa ngu n'na pa.

² Janangue nu'ua 'dema yoho yø representante ra Cristo p'uya, bi peti gätho'ua yø 'yεc'ei, bi 'yεmbi:

—Hinda zä'a ngue go ga hecähe p'ua nná mangähe rá hya Oja, ngue gui 'yεmhmua ngue 'bet'o go ga ørpahe masu p'ua ja ra nts'ihmε.

³ Janangue nuya ma zi cu'ahua, nuua ha dí 'buhmua ya, dami hyomhmua yoto yø n'yohua da ma mafäti na ra 'befi na. Pe gue da gue'ua yø n'yohua bá dinna hya, 'ne nnu mansu gätho yø ja'i, 'ne dadi nequi ngue n'youi ra Espiritu Santo.

⁴ A nugähe p'uya, ga siguegähe ra mhmat'Oja, 'ne ga nxänbahahe yø ja'i rá hya Oja.

⁵ Gä 'da'igu bi mamp'uya. Bi than'na ra Teba p'uya, ngue da t'εts'i. Guehna n'na ra n'yohua xanzaqui rá nt'εc'ei, 'ne n'youi ra Espiritu Santo. Conna Lipe bi thanhni, ra Prócoro, ra Nicanor, ra Timón, ra Parmenas, ra Nicolás nuna ra mmengu Antioquía, guehna ya xi 'yεc'εibi m'met'o yø nt'εc'ei yø judío na.

⁶ Nuya yø n'yohua bi thannbua, bi ts'ixpu 'bähyø representante ra Cristo ngue bi marpabi Oja. Nuya yoto nja'i bi t'unyø cargo, bi japyø 'ye p'ua ja yø ya.

⁷ Rá hya Oja p'uya, man'na ni ma ma'yoniho. Man'na ni 'yεc'eiho yø ja'i p'ua ja ra hnini Jerusalén. Xquet'a xangu yø mmäcja bi nu manho ra hya, 'ne bi 'yεc'ei.

Bi ma mabent'i ra Teba ngue bi tho.

⁸ Xandøngu rá njapi Oja bi unna Teba, ngue yø hmεya bi 'yørbu 'bähyø ja'i. Nuya yø milagro bi 'yøt'e, hinjongui sä da 'yøt'e.

⁹ Bi mædi bi njuntui ra Teba ya yø n'yohæ pap'æ ja rá nija yø judío ni hu ngue ra Libertos, 'nɛhya yø judío ngue yø mmɛngu Cirene, 'nɛhya yø mmɛngu Alejandría, 'nɛhya yø mmɛngu Cilicia, 'nɛhya yø mmɛngu Asia, gä tønhamahya ra Teba.

¹⁰ Pɛ himbi zä xtá ndájpa rá hya, porque ra Espíritu Santo di bɛnnbabi ra hya mmanã Teba.

¹¹ Asta bi dahra mɛnyu 'da p'uya, sifi ngue da ma ngue xi 'yøde ngue ya mants'o ra Teba ngue sahra Moisés, 'nɛ sɛ Oja.

¹² Janangue bi yans'yø ja'i p'uya, bi mpeti yø n'yohæ 'bɛt'o ngue yø judío, 'nɛhyø xännbate ngue ra ley. Bi bɛnt'i, bi zixpæ bi nja ra junta.

¹³ Bi t'ɛxyø ja'i da manyø fɛhni p'uya, bi 'yɛna:

—Nuna ra n'yohæ 'bæcua, hingui säya ngue nnømma'næ ra maca nija ja ua, 'nɛ nnømma'næbi rá ley Oja.

¹⁴ Ya xtá øcæhe te mmanã ngue nuna ra Jesús ra mmɛngu Nazaret, ɛmbi ngue da demhra nija 'na. 'Nɛ ɛmbi ngue di pähyø costumbre bi zogahæ ra Moisés.

¹⁵ Nu to gä mi hup'æ ja ra junta p'uya, hɛrpabi rá hmi ra Teba ngue ɛntho rá hmi n'na rá anxe Oja.

7

Bi zohyø nsæiui ra Teba.

¹ Nu'a rá hmu yø mmäcja p'uya bi 'yɛmbi:

—¿Ua majuan'i'a si'a'i ya n'yø? —bi 'yɛmbi.

² Mi dahra Teba p'uya, bi 'yɛna:

—Ague n'yø'ahæ, dami 'yøhmæ na ra hya ga mmangä ya. Nuna ma mboxitahæ ra Abraham, nu'mø mi m'mæ p'æ ja ra häi Mesopotamia, tobe

h̄imman̄i map'ʌ ja r̄a häi Harán, bi nth̄eui na Oja magues̄ε.

³ Oja bi 'yεmbi: “Dami sop'ʌ ni häi ya, gätho'ʌ ni mēni d̄a gop'ʌ. Guí mmap'ʌ ja r̄a häi ḡa xi'i”, bi 'yεmbi.

⁴ Nun̄a r̄a Abraham, bá p̄omp'ʌ ja rá häi ni h̄u ngue Caldea mi 'b̄ai. Bi ma, i m'm̄ p'ʌ Harán. M'm̄efa p'ʌya, bi d̄u rá papá. Oja p'ʌya, bi xihra Abraham ngue bá εcua ja r̄a häi dí 'b̄ahm̄ya.

⁵ Pε nu'm̄o m̄amba εh̄ε, ni x̄inga n'na x̄equi xt̄i un̄n̄a r̄a häi ja ua. Ni x̄inga guerp'ʌ di 'b̄amr̄a gua xt̄i un̄ni. Pε madague'a, nun̄a Oja bi yarp̄i ngue di un̄ni gätho na r̄a häi ja ua. A nu'm̄o bi d̄u p'ʌya, d̄a gohm̄i ȳo bas̄i. Nu'ʌ ȳo pa'ʌ p'ʌya, tobe h̄im man̄i m'm̄ahȳo bas̄i r̄a Abraham.

⁶ Nun̄a Oja bi 'yεmbr̄a Abraham, “Nu'ʌ ni mbom'm̄eto, goho ciento n̄εya dan̄i m'm̄ap'ʌ ja n'na r̄a 'dan'yo häi. Ja d̄a ma ma'ʌni p'ʌ, porque jatho d̄a 'ȳotr̄a 'b̄efi d̄i m̄anda ȳo hm̄u”.

⁷ Pε Oja bi 'yεmbi: “Ḡa haspaḡa r̄a güenda ya ȳo ja'j̄i d̄a 'ȳot'e ngue ȳo hm̄u. M'm̄efa p'ʌya, d̄a εcua ya mā ja'j̄i ngue d̄a dann̄egui”, bi 'yεn'Oja.

⁸ Nun̄a Oja bi gohm̄i n'na r̄a cohi r̄a Abraham, bi xifi ngue d̄a th̄ejp̄a n'na x̄equi r̄a xifan̄i rá do'yo ȳo ts'ʌnt'ʌ 'm̄o bi m'm̄ai. Gue'a ni h̄u ngue r̄a circuncisión, guehna d̄a n̄opa hm̄εya na ngue'a r̄a cohi bi 'ȳot'e. Jan̄angue nu'm̄o mi m'm̄ahr̄a Isaac, bi m̄εpya 'm̄o mi gua'a n̄hyato mā pa. Nun̄a r̄a Isaac x̄quet'a ngu'a bi 'ȳor'm̄o mi m'm̄ahr̄a ts'ʌnt'ʌ ni h̄u ngue r̄a Jacob. Nun̄a r̄a Jacob x̄quet'a ngu'a bi j̄apya 'd̄ε'm̄a yoho ȳo ts'ʌnt'ʌ bi m'm̄a m'm̄efa, guehya ȳo xita ya ngue ȳo judío.

⁹ N̄uya ȳo ts'ʌnt'ʌ r̄a Jacob, ḡa bi s̄eyabi na r̄a

José yø n'yohu. Janangue bi 'bä nā rā José p'uya, bi dānyø ja'i manī ma Egipto. Pε rā José, bi mǎx Oja.

10 Nu hangū rā n'u bi zā rā José, bi yan'Oja. 'Nε bi unná n'yomfɛni xanho. Bi 'yøt'Oja ngue bi nu manho rā José nā rā Faraón. Nuna rā Faraón mará dast'abi p'u ja rā häi Egipto, guehna bi 'yεxra José ngue di manda p'u Egipto na, 'nε bi 'yεts'i ngue bi mandabi p'u ja rá ngu.

11 N'na rā pa p'uya, bi nja rā ot'i p'u ja rā häi Egipto, 'nεp'u ja rā häi Canaán bi nja rā ot'i. Ndummaitho te bi nja. A nu'u mā mboxitahu p'uya, hinha tini te da zi.

12 Ngu i 'yøde ngue bí ja te da ts'i p'u ja rā häi Egipto, bi menhyø ts'ant'u ngue da tu rā trigo. Ya rá mæditho nā rā 'yogui nā p'uya.

13 Rá yondi bi ma p'uya, ya bá mpate'u yø n'yohu rā José p'uya. Ya bá mmεya rā Faraón ngue te'o yø mεni rā José p'uya.

14 Bi manda nā rā José ngue bá ts'innbabi rá papá Jacob, gätho'u mi'da yø mεni bá ts'i, hyate ma'dε'ma cæt'a nja'i mi sædi ngue gätho.

15 Janangue bi njap'u ngue i mpa Egipto rā Jacob. Ja bá tup'u p'uya. Xquet'a 'nε'u 'dε'ma yoho yø ts'ant'u bá tup'u.

16 Pε himbá t'äp'u Egipto 'mø mi du, porque nuya yø ts'ant'u rā Hamor ngue yø mmεngu Siquem, ya xi mä n'na rā panteón ngue xi danna Abraham, ja i thuxp'u ngue bá t'ägui.

17 Pε εnā bi ba'mø ni ma da zonna pa di nja'a rā hya xi yarpabi Oja rā Abraham, mathoguitho bi nxandyø judío p'u Egipto.

18 Nup'u Egipto, bi m'mu'a m'mefa n'na ra dast'abi ngue himbi badi te'o na ra José.

19 Nunā ra dast'abi na, bi nu man'u ya ma mbox-itah. Bi japi ngue da 'yenyø basi 'mø bi m'mui, n'namhma da du.

20 Gue'u yø pa'u p'uya, ngue bi mihra Moisés. Guehna n'na ra zits'ant'u bi nu manho Oja. Pe honda nhyushna bi zi rá mamá p'u ja rá ngu.

21 Nu'mø mi 'yemp'uya, nuna rá t'ixu ra Faraón guesε na bi hyaxra 'uεne ngue bi tede tengutho 'mø drá basi.

22 Nunā ra Moisés, gä bi barpabi yø mfadi yø mmengu Egipto. 'Nε bi 'yehra pa ngue bi zedi te bi ma. 'Nε padi xanho ha di japi te da 'yøt'e.

23 Nu'mø mi gua'a nyote njeya 'buhra Moisés, bi zo rá mmui ngue da ma di zengua ya yø judío ngue yø meni.

24 Mi zømp'u 'buhyø meni p'uya, bi nu n'na ra mmengu Egipto ngue di annbabi n'na rá meni. Bi cospabi'a te mi ørbuya, pe bi hyo'a ra mmengu Egipto.

25 Nunā ra Moisés bi 'yεna ngue di mmεya'u yø meni ngue bi mennbabi Oja ngue da yani para ngue da ma mathøgue p'u sä ra n'u. Pe himbi mmεya yø judío te t'ørpabi.

26 Mi hyaxp'uya, nuna ra Moisés bi dimmi yo nc'ei yø judío ngue di ndunsε. Bi hejpa p'uya, i nnepe ngue di nhyεgui, bi 'yεmbi: “Ague n'yø'au, gadi mmeniui. ¿Hanja ngue gadi ndunsεui?” bi 'yεmbi.

27 Nu'a mi pate p'uya, bi nønhna Moisés, bi 'yεmbi: “¿Te'o bi 'yεxa'i ngue gui nts'ut'abi, ngue gui hyasca'be ra güenda?”

28 ¿Ua guí nne gui hyogui tengutho gá japa n'na nc'ei ra mmɛngu ua Egipto mande?" bi 'yɛmbi.

29 Mí 'yøhrá Moisés ngue t'ɛmbi xi nhote, bi 'dagui, i map'ɥ ja rá hái Madián. Ja i m'mɥp'ɥ p'ɥya, 'nɛ ja bá mɪp'ɥ yoho yø ts'unt'ɥ.

30 Nuná rá Moisés, mɪ gua'a nyote nɛya ngue 'bɥp'ɥ Madián. Nup'ɥ ja rá dapo jonna t'øhø Sinaí, bɪ nɪ n'na rá ndɥt'o ngue tøhrá sibi. Ja bá nyap'ɥ rá anxɛ Oja p'ɥya.

31 Nu'mø mɪ hyɛtra sibi rá Moisés, di 'yøtho hanja'a te bɪ nɪ. Bi guarbɥya ngue da nɪ xanho. Bá nya Oja p'ɥya, bi 'yɛmbi:

32 “Guecá drá Oja mɪ thannegá nɪ mboxita Abraham. Drá Ojagá ngue rá Isaac, drá Ojagá ngue rá Jacob”, bi 'yɛn'Oja. Pɛ asta huacrá Moisés ngue bɪ nsu. Ya hingui há nzammɥi ngue da hyɛti xanho.

33 Bi 'yɛn'Oja p'ɥya: “Damɪ c'ojhni thixfani, porque nɪua guí 'bái, rá ndɥxcáhái ua.

34 Dí nnugá rá n'ɥ i thohmá ja'igá rá m'mɥ'a Egipto. Dí ø'mø dants'i. Dá ɛcá ya ngue gá nyañi n'namhmá ngue da ma mathøgue. Ague Moisés, dí nne gá pen'na'i Egipto ya” —bi 'yɛmbi.

35 Madague'a himbi nɪ manho m'mɛt'o yø judío ná rá Moisés ngue xi 'yɛmbi: “¿Te'o xpá 'yɛxa'i ngue guí nts'at'abi, ngue guí hyasca'be rá güenda?” xi 'yɛmbi, pɛ guehna bi 'yɛx Oja ngue dyø hmu yø ja'i nɪya da jɥqui. Nguna bi xihra anxɛ bɪ nup'ɥ ja rá ndɥt'o mɪ danzø.

36 Nuná rá Moisés, guehna bá jɥjpɥ ja rá hái Egipto má mboxitahɥ ná. Ja bá up'ɥ yø hmɛya ngue yø milagro bi 'yøt'e, tengutho bi 'yørbɥ ja rá Thenga Jathe. Bi 'yøtyø milagro mɛnte bɪ n'yo dapo

nyote njεya.

³⁷ Nuna ra Moisés bi xihyø ja'i, bi 'yεmbi: “Nuna Oja, da 'yεxa n'na ra pøngahya ngue yø judío tengutho bi jacä. Nuna ra pøngahya na p'uya, dami 'yøhm te gäma hya da xi'ah”, bi 'yεmbi.

³⁸ Guehna 'dap'u bi n'yohu yø ja'i p'u ja ra dapo na ra Moisés. 'Nε bi map'u ja ra t'øhø Sinai ngue bá nyaui rá anxε Oja. Ja bá sip'u rá hya Oja p'uya. Bá εp'u 'bähma mboxitahu ngue di thojpabi na ra hya bá sifi, guehna ra hya bi t'unni ngue di thogahu naya.

³⁹ Pε ma mboxitahu himbi 'yεc'ei na ra hya bi manna Moisés. Bi mεspatho te bi ma, sinoque bi ne xtabá mmenga Egipto mahøn'a.

⁴⁰ Bi 'yεmbyø ja'i ra Aarón: “Ague Aarón, di nnegähe ngue gui hocyø dahmu di m'met'o p'u gdá mähä. Porque nuna ra Moisés bá jugahu p'u ja ra häi Egipto, händi pahmu te bá jana”, bi 'yεmbi.

⁴¹ Bi hocä n'na ra dahmu ngue ra t'undan p'uya. 'Nε bi hyo yø mbo'øni ngue bi 'yørpa ra 'bøt'e ra dahmu. Di johya yø ja'i ngue ya bi hocra dahmu da danne.

⁴² Nuna Oja p'uya, bi hyεp'u yø ja'i. Bi unna 'yu yø ja'i ngue yø sø bí ja maya, gä ørpa yø dahmu ngue thanne. Ngu'a nt'ot'i p'u ja ra libro bi 'yotyø pøngahya Oja ngue εna: “Ague gyø judío, mēnte gá n'yo dapoha nyote njεya, ¿ua gá hyocju yø mbo'øni ngue gá 'yø'ni 'bøt'eha? Nu'á, hin'na'a.

⁴³ Hante gue nup'u gni mähä, gadi 'yonnbah ra ngu ra dahmu Moloc, 'nε gui tuh n'na ra dahmu ngue ra sø ni hu ngue ra Renfán. Guehya yø dahmu gadi hocε guí thanne. Janangue nuyá, ga høn'ah thip'u ja ra häi guí 'bähma ya, gdá

pɛn'nahɐ man'na rá nguɛp'ɐ nguɛ rá häi Babilonia", bi 'yɛnɔ.

44 Bi sigue bi nyɔ rá Teba p'ɐya, bi 'yɛnɔ:

—Nup'ɐ ja rá dapo, nuya ma mboxitahɐ mi ja n'na rá ngun'ulu nguɛ mi nnɔpa nija yø ja'i. Ja pɛspɐ yø xindo nt'ot'i rá ley Oja. Nunɔ rá ngun'ulu p'ɐya, bi xi Oja rá Moisés nguɛ da 'yøt'e tengutho rá forma xi 'yuti.

45 Nunɔ rá ngun'ulu di pont'a cohmi. Nu'mø mamba ɛhra Josué bá n'youi ma mboxitahɐ, go bi søcua rá ngun'ulu ua dí 'bɛhmɐ'ɐ ya. Mi zøhø bi hyannba yø häi yø 'dan'yo ja'i mi 'bɛcua. Guehna Oja bi hyøn'athi yø mmɛhäi. Bi nja rá ngun'ulu asta gue'mø mi m'mɛhra dast'abi David.

46 Nunɔ rá David, xangu rá mate Oja bi dinnbi. Bi ne nguɛ xtɔ hyø'a n'na rá nija, nguɛ rá ngu nɔ rá Oja mi thanne rá Jacob.

47 Pɛ go bi hyøhra nija nɔ rá Salomón rá ts'ant'ɐ rá David.

48 A nunɔ Oja maguesɛ, hingui 'bɛp'ɐ ja yø nija di hocyø ja'i nɔ. Porque rá pøngahya Oja bi 'yotra hyɔ bi man'Oja nguɛ bi 'yɛnɔ:

49 “Dí hucä p'ɐ mahɛts'i nguɛ dadɔ manda. Nua ja rá ximhäi p'ɐya, di nnɔpa nhnɛts'i. ¿Te 'bɛ'a mangú guí ɛnɔ gui hogahɐ? Ogue ¿hapɐ guí ɛmhɐ nguɛ ga nsäyagä?

50 ¿Ua hindá hocä ya te gäma cosa i ja?” bi 'yɛn'Oja.

51 Bi sigue bi zohyø ja'i rá Teba, bi 'yɛmbi:

—Xandø nnaxi ni mmɛihɐ. Ni guhɐ xancot'i, zant'a guí fɛsthohɐ te mmanna Espiritu Santo. Tengutho bi 'yør'ma mboxitahɐ, guí njathɐ p'ɐya.

⁵² Nuyá mā mboxitah, gätho yø pøngahya Oja xa m'mai, gä xa nzai. 'Nε bi hyo'u yø pøngahya bi xihyø ja'i ngue da εp'u n'na nc'ei ngue gä ra nho da n'yo. A nuyá, ya bá ε'a to bi man'u yø pøngahya'u. Pε gá däh ngue bi tho.

⁵³ Madague'a bá pensε yø anxε Oja ngue bi 'da'ah ra ley, pε hinguí εc'eiha ra hya.

Ya bi tho ra Teba.

⁵⁴ Nu'mø mi 'yøhyø ja'i na ra hya bi si p'uya, bi ndanzø yø mmai ngue ra cue, pets'i da zadra Teba.

⁵⁵ Nunā ra Teba p'uya, di hatra ts'edi ra Espiritu Santo. Bi hyanma hεts'i p'uya, bi hyandi ngue di yoxni Oja, 'nε bi hyandi ngue nup'u ja rá n'yei Oja ja 'bap'u ra Jesús.

⁵⁶ Bi 'yenna Teba p'uya:

—Dí handā ngue bi xohra c'ammahεts'i. Nunū ra n'yohū bí 'yε mahεts'i p'uya, ya 'buhnū ja rá n'yei Oja nū —bi 'yēnā.

⁵⁷ Bi mahra hmafi yø judío p'uya, bi gotyø gu, porque hinguí nne da 'yøhna ra hya mmanā Teba. Bi nyuntyø ja'i p'uya ngue bi bent'i.

⁵⁸ Bi gajma xøts'e ra hnini ngue bá pando. Nu'u yø testigo xi manā fehni p'uya, bi gacyø tuhu ngue bi mōp'u 'bā'a n'na ra n'yohū ni hu ngue ra Saulo. Bi mando ra Teba p'uya.

⁵⁹ Mente 'bando ra Teba p'uya, bi zo Oja, bi 'yēmbi:

—Ague mā Hmu'i Jesús, dadi dā'i mā te —bi 'yēmbi.

⁶⁰ Bi ndantyøhmu p'uya, ra ndøts'edi bi 'yēnā:

—Ague mā Hmu'i Jesús, 'yogui mbēnnbabi'a te ra ts'oqui øtya yø ja'i 'bācua.

Høntho b_i man'a p'uya, bi du.

8

Bi sigue ra Saulo ngue s_uhyø 'yεc'εi.

¹ Da'igu b_i mamm_i ra Saulo'u to bi hyo ra Teba. Nu'a ra pa'a p'uya, b_i nanga n'na ra dasai p'u Jerusalén ngue bi ts'ahyø 'yεc'εi. Gä b_i n'uenyø 'yεc'εi, i mpa m_i'da yø hn_in_i rá njap'u ja ra häi Judea. I mpa 'da asta ra häi Samaria. Pε n_uya yø representante ra Cristo h_im_bi 'dahya.

² N_uya yø n'yoh_u sup_rá xud_i Oja, guehya bi 'yähra Teba ya. Janjuani zoni ngue mb_εn_i.

³ Pε di sigue ngue s_uhyø 'yεc'εi nā ra Saulo. I huaxtyø ngu, bi jacyø n'yoh_u 'n_εhyø xisu ngue cot'i.

B_i ma ma'yoni ra hoga 'da'yo hya p'u Samaria.

⁴ N_uya yø ja' i bi 'dap'u Jerusalén, ndap'u bi zā i mpa yø ja' i, pε gā mmanna hoga 'da'yo hya p'u n_i mā.

⁵ Nu'a ra Lipe guehna n'na nc'εi ra 'dagui nā, i mpa p'u ja n'na ra hn_in_i ngue ra häi Samaria. B_i madi bi xihyø ja' i ra Cristo p'uya.

⁶ B_i mpeti gätho yø ja' i ngue øxra hya mmanna Lipe. M_i n_u yø ja' i yø milagro bi 'yøtra Lipe p'uya.

⁷ M_i 'bap'u xangu yø ja' i ngue yø ndunth_i, pε gā bi t'øthe. Nu'mø xihyø ts'onth_i ngue da hyep'u yø ja' i n'youi, asta mafi. Xangu yø dogua bi 'yøthe, xangu yø ja' i tudyø gua bi 'yøthe.

⁸ Janangue gā di johya yø ja' i 'bap'u ja ra hn_in_i.

⁹ Nup'u ja ra hn_in_i, m_i 'bap'u n'na ra n'yoh_u n_i hu ngue ra Simu. M_i hyätyø ja' i p'u ja ra häi Samaria conná mfadi ngue ra magia, m_i εna ngue maguesε.

10 A núná, dīngüε dīnnoho mī ørpá maşu. Dī n'yεmbyø ja'i: "Núná ra Simu, janjuani ngue n'youi rá ts'edi Oja ná", dī n'yεmbi.

11 Mī t'ørpabi maşu, porque ya rá ya'atho yø pa mī hätyø ja'i conná mfadi.

12 Pε ra Lipe bi xihra hoga 'da'yo hya yø ja'i. Bi xihyø ja'i ha dī njap'ü di zo rá 'yε Oja. 'Nε xifi hanja ná ra Jesucristo. Nu'mø mī t'εc'εi'a te bī manna Lipe p'üya, yø n'yohü yø xisu bī nxixya.

13 Xquet'a 'nehra Simu bi 'yεc'εi ra hya 'nε bī nxixya. Asta ya hīngui nne da hyehra Lipe ná ra Simu. Di 'yøtho 'mø bī nu yø milagro øtra Lipe.

14 Mī 'yøhyø representante ra Cristo mī 'b'a Jerusalén ngue ya 'nεp'ü Samaria xi t'εc'εi rá hya Oja. Ja i 'bennbü ra Bεdu 'nehra Xuua p'üya.

15 Nu'mø mī zømp'ü Samaria'ü bi 'benhni, bī marpabi Oja yø 'yεc'εi ngue nnepe dī n'youi ra Espíritu Santo.

16 Porque tobe hīnga n'na nc'εi mī n'youi ra Espíritu Santo. Sinoque høntho xi nxixya para ngue da fadi ngue εc'εi ra Hmu Jesús.

17 Ra Bεdu 'nehra Xuua, nu'mø mī japyø 'yε p'ü ja yø ya yø 'yεc'εi, yø 'yεc'εi p'üya bī n'youi ra Espíritu Santo.

18 Mī nu ra Simu'a te øtyø representante ra Cristo, ngue nu'a gui japyø 'yε p'ü ja yø ya yø 'yεc'εi, 'be xi n'youi ra Espíritu Santo yø 'yεc'εi. Ra Simu p'üya, bī ne xta ngütra mēnyu ngue dī njap'ü.

19 Bi 'yεmbi:

—Dami 'dacui ná ra ts'edi ja'ui, n'namhma ngue nu to bi zä ga japä mā 'yε p'ü ja rá ya, dī n'youi ra Espíritu Santo —bi 'yεmbi.

20 Mī dahra Bεdu p'üya, bi 'yεmbi:

—Nu'a n̄i m̄enyu 'da gđi m'm̄ehmi'a. ¿Hanto guí ɛna ngue nu'a bádi un'Oja, ra m̄enyu gđi tin'a?

²¹ Nu'i hin'yu n̄i mm̄en̄thi ngue guí nth̄eui na ra 'b̄efi na. Porque nup'ɥ ja rá hm̄i rá d̄a Oja, h̄inga njuan̄itho n̄i mm̄ai.

²² Dam̄i hȳɛp'ɥ ra nts'o ja n̄i mm̄ai. Dam̄i 'ȳäprá mate Oja, xam̄hm̄atho di pun'na'i te guí mb̄ɛni.

²³ Porque d̄i nnuḡa ngue grá z̄eya, 'n̄ɛ ḡa ra nts'o xa mb̄ɛnt'ui n̄i mm̄ai.

²⁴ Bi 'ȳɛnna Simu 'm̄ø m̄i d̄a p'ɥya:

—Dam̄i marcauits'ɥ Oja n'nam̄hma ngue h̄inga thoc̄a'a te guí xicui.

²⁵ M'm̄efa p'ɥya, nuya ȳø representante ra Cristo, nu'm̄ø m̄i juadi bi xihȳø ja'i ngue majuan̄i na rá hȳa Oja, bá pengb̄ɥya, bí 'ȳɛ'a Jerusalén. Nup'ɥ ja ȳø hn̄ini ja'a ra häi Samaria bá thogui, ḡa bi xihra hoga 'da'yo hȳa ȳø ja'i.

Ra Lipe bi nth̄eui n'na ra mm̄engu Etiopía.

²⁶ M'm̄efa p'ɥya, n'na rá anx̄ɛ Oja bi xihra Lipe, bi 'ȳɛmbi:

—Nuyá, ja ngue guí mma gđi ma Sur. Gui hȳaxra 'yu bá n̄ɛxa Jerusalén, i ntho'a Gaza —bi 'ȳɛmbi.

Nup'ɥ i nthohn̄a ra 'yu na, h̄injongui 'b̄ai.

²⁷ Bi map'ɥ sihna ra Lipe. Bi nth̄eui p'ɥ ja ra 'yu n'na ra n'yoh̄ɥ ngue ra mm̄engu Etiopía, ngue xp̄i 'ȳɛhra ndanne Jerusalén. Rá 'b̄ɛt'o m̄ɛfi na n'na ra xisu n̄i hu ngue ra Candase m̄i ndast'abi p'ɥ Etiopía, m̄i ja rá cargo ngue ra tesorero.

²⁸ N̄i huxr̄a carro jat̄ȳø fan̄i n̄i ma rá häi Etiopía. M̄ente n̄i 'yo p'ɥya, di x̄ahra libro bi 'yotra p̄ongahya Isaías.

²⁹ P̄ɛ ra Esp̄iritu Santo bi 'ȳɛmbr̄a Lipe:

—Damī cuatrō n'yoh̄u nī huxr̄á carro mmā n̄u.

³⁰ Rā Lipe p'uyā bī guarb̄u jā rā carro. Bī 'yødē nguē nūnā rā n'yoh̄u dī xäp'̄u jā rā libro bī 'yotrā Isaías. Bī 'yε̄mb̄uya:

—¿Uā guí pad̄i tē gādi xähya? —bī 'yε̄mb̄i.

³¹ Mī dah̄nā rā n'yoh̄u p'uyā, bī 'yε̄nā:

—Pε̄ ¿haguē gdá̄ pācá p'uyā, 'nε̄ h̄injo'o tō dā xiquī hanjā rā hyā? —bī 'yε̄mb̄i.

Bī xihrā Lipe p'uyā nguē bī nex̄p̄u jā rā carro, 'dap'̄u bī mīhmī.

³² Nū'ā rā partē nt'ot'ī p'̄u jā rā Mācā Libro dī xǟ p'uyā, gueh̄nā rā hyā nguē ε̄nā: “Tenḡuthō n'nā rā dē'yō 'mø̄ nī mā dā thō, dī mm̄ūtī. Oguē nt'ax̄ī n'nā rā dē'yō h̄indī 'yānī. Dī n̄jarb̄uthō nā rā n'yoh̄u 'mø̄ nī mā dā thō yā, h̄indī 'yānī.

³³ Dā mā mā'ber̄pī rá̄ sã̄ nguē h̄indā mā m'mäts'ī. ¿Tō gō dā bādī haguē ngū rā nts'ō dā 'yøtyø̄ jā'ī dī 'b̄u'ā rā pā'ā? Porquē dā thaj̄pabī rá̄ tē uā jā rā xim̄häī”.

³⁴ Nūnā rā n'yoh̄u p'uyā, bī 'yän̄nā Lipe, bī 'yε̄mb̄i:

—Damī 'yørc̄ā rā mātē xiquī te'ō nā mm̄annā rā pøngah̄yā n̄ayā. ¿Uaguē nūsē, uaguē 'b̄uī te'ō man'nā mm̄annā?

³⁵ Mī dah̄rā Lipe p'uyā, ī d̄amb̄atho'ā tē nt'ot'ī p'̄u jā rā Mācā Libro mādī xädī, bī xihrā hogā 'da'yō hyā nguē hā bī njā rā Jesús.

³⁶ Nū'mø̄ mī thop'̄u pō n'nā rā dehē p'uyā, bī 'yε̄n'ā rā n'yoh̄u yāuī rā Lipe:

—Ī pouā rā dehē yā, ¿uā h̄indā zã̄ gā nxixyagã̄ 'mø̄?

³⁷ Mī dah̄rā Lipe p'uyā, bī 'yε̄mb̄i:

—Nū'mø̄ guí̄ hāh̄nī mm̄uī guí̄ ε̄c'ε̄ī rā hyā, dā zã̄ njam'mø̄ dā h̄in'nā.

Mi dahra n'yohu p'uya, bi 'yɛmbi:
—Dí ɛc'ɛigä ngue ra Jesucristo guehna rá Ts'unt'u
Oja na.

³⁸ Bi manda ra n'yohu ngue bi ma ma'bä'mi ra
carro p'uya. Bi mɛp'u ja ra dehe ngue bi xixyabi ra
n'yohu na ra Lipe.

³⁹ Nu'mø mi bøn'a nenthe p'uya, bi gus'ra Espiritu
Santo ra Lipe. Nuna ra n'yohu bi nxixya p'uya, ya
hinja mambi nu ra Lipe. Bi sigue bi n'yo p'uya, pɛ
di johya gä ra 'yu.

⁴⁰ Mi dambɛni ra Lipe p'uya, ya 'bɛp'u ja ra hnini
Azoto. Bi n'yo ngue bi hya 'da yø hnini ngue bi
manna hoga 'da'yo hya, asta gue'mø mi zømp'u ja
ra hnini Cesarea.

9

Nuna ra Saulo, bi mudi bi 'yɛc'ɛi ra Jesús.

¹ Nuna ra Saulo, hinguí säya di pihyø ja'i ngue
nne da hyo'u ɛc'ɛi ra Hmu Jesús. Bi map'u 'bahrá
hmu yø mmäcja p'uya.

² Bi 'yäpra sɛcua da gats'i, di map'u ja yø nija p'u
ja ra hnini Damasco, ni hya ra ts'edi ngue da si'u
to ɛc'ɛi ra hoga 'da'yo hya. Nu'mø yø n'yohu ogue
yø xisu da tini, da tut'i da sip'u Jerusalén ngue di
n'ofädi.

³ Pɛ nu'mø ni ma da zøt'a Damasco p'uya,
nthambɛnitho bi yot'a n'na ra nyot'i maya ngue bi
nthɛui.

⁴ Bi dä'a häi ra Saulo p'uya. Bi 'yø p'uya ngue
ts'ofu, bi t'ɛmbi:

—Ague Saulo. Ague Saulo. ¿Hanja ngue ɛmmɛi
guí sɛqui?

⁵ Mi dahra Saulo p'uya, bi 'yɛmbi:

—¿Te'o'i p'uya, grá Hmu?

Nu'a nzo p'uya, bi 'yɛmbi:

—Go guecä drá Jesús ngue ɛmmɛi guí sɛqui. Pɛ gadi n'ansɛ, tengutho ra ndani 'mø embra nhnɛt'i ra za ma sɛni.

⁶ Asta huacra Saulo ngue bi nsu. Bi 'yɛmbuya:

—Ague grá Hmu, ¿teni 'be'a guí nneque ga øt'ä p'uya?

Mi dahra Hmu Jesús, bi 'yɛmbi:

—Dami nangui, ni manɛ bí ja ra hnini. Ja dani si'i nɛ te ja ngue gui 'yøt'e.

⁷ ɛmmɛi di 'yødya yø n'yohɛ mi n'youi ra Saulo, porque bi 'yøde ngue bi ya maya'a nzohra Saulo, pɛ hinjombi nu.

⁸ Nu'mø mi nanga häi ra Saulo p'uya, i nne di nhanni, pɛ bi nxädä. Janangue bi ma macɛnhni, bi zøn'a Damasco.

⁹ Bi m'mɛp'ɛ nhyu pa, pɛ hinha hɛti. Xingra hmɛ, ni xingra dehe xtä nzi.

¹⁰ Nup'ɛ Damasco, mi 'bɛp'ɛ n'na ra 'yɛc'ɛi ni hu ngue ra Ananías. Nuna ra Hmu Jesús bi zohra Ananías, bi 'yɛmbi:

—Ague Ananías —bi 'yɛmbi.

Mi da p'uya, bi 'yɛna:

—Dí 'bucua grá Hmu. ¿Tema hya?

¹¹ Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Ga 'yo, ni map'ɛ ja ra caye ni hu ngue Njuantho. Cɛrbɛ ja rá ngu ra Judas. Dami 'yännbɛ n'na ra n'yohɛ ni hu ngue ra Saulo, ra mmɛngu Tarso. Nuya, ɛxä bi mmat'Oja ya.

¹² Mɛnte mmat'Oja ra Saulo p'uya, nup'ɛ i nu, bi zøn'a n'na ra n'yohɛ p'ɛ ha 'bɛi ni hu ngue ra

Ananías. Bi nu ngue bi yat'ambo, bi japrá 'ye p'ua ja rá ya para ngue di nzø yø dä.

¹³ Nu'mø mi 'yø'a ra hya sihra Ananías, bi 'yena:

—Ague grá Hmu, xangu ra nts'o dí øcä xa 'yø'na ra Saulo ngue di anyø ja'i nu'ua εc'ei'i p'ua Jerusalén.

¹⁴ A nuyá, bá äpra sũa yø hmu yø mmäcja ya, ngue bá εcua ngue nu'ua yø ja'i nzo'i, Gä da dut'i da zits'i.

¹⁵ Pe ra Hmu Jesús bi 'yembra Ananías:

—Ni mahma. Porque nuna ra n'yohua na, ya xtá huanhna na ngue da xihyø ja'i te'ogui. Da xihyø ja'i rá m'mua n'nanni yø nación, 'nep'ua ha 'bhyø dast'abi da ma te'ogui, 'nep'ua 'bhyø judío da xifi te'ogui.

¹⁶ Nugä ga uti hague ngu gangu ra n'ua da thogui conná gueque.

¹⁷ Nuna ra Ananías bi map'ua ja ra ngu mambi 'bhra Saulo. Mi yat'ambo p'uya, bi japrá 'ye p'ua ja rá ya ra Saulo, bi 'yembi:

—Ague ma zi cu'i Saulo, nuna ra Hmu Jesús bá zo'i p'ua ja ra 'yu, xpá mmengä ya ngue da zä di nzø ni dä, 'ne gui n'youi ra Espíritu Santo —bi 'yembi.

¹⁸ Bexque'a bi nzø yø dä ra Saulo p'uya. Bi hyø'ua ena yø xihua mi ja yø dä. Bi nxixya p'uya.

¹⁹ Mi nsihmε p'uya, mahømbi hya ra ts'edi. Bá m'mahma njammī pa p'ua 'bhyø 'yεc'ei p'ua Damasco.

Ra Saulo bi mambrá hya Oja p'ua Damasco.

²⁰ Bi du'mi bi manna hya ra Saulo p'ua ja yø nija di mpeti yø judío p'uya. I xihyø ja'i ngue ra Jesús, gue'a rá Ts'unt'ua Oja'a.

21 Nūya gātho yø ja' i øde te mmamp'uya, di 'yøtho, di n'yēmbi:

—¿Ua hinga guehna ra n'yohu 'bu'a Jerusalén, nuna t'ēmbi sūhyø ja' i ēc'ēi ra Jesús? Huangui gue'a ni 'yēcua'a ya ngue da dut'u to da dīni, da zispabi yø hmu yø mmäcja.

22 Pē man'na ni hyadra ts'edi ra Saulo ngue mmanā hya. I utyø ja' i te mmamp'u ja ra Maca Libro, ngue ra Jesús guehna ra Cristo xa 'yēx'Oja ngue di ndast'abi na. Asta hinguī padī te da 'yøtyø judío mi 'bu'a Damasco.

Bi pongra ndate yø judío na ra Saulo.

23 Mī ma ya'atho yø pa p'uya, bi nhēcāhya yø judío ngue xtā hyo ra Saulo.

24 Nū'u yø hyote, i fāhyø goxthi ngue ra nenihni ngue da hyo 'mø bi thop'u. Pē mī mmēya'a te fēnbabi ra Saulo.

25 Nū'mø mīnxui p'uya, nūya yø 'yēc'ēi bi 'yēt'a n'na ra canasta na ra Saulo. I cambu ja ra jado di thesrā nenihni. Bi bōmp'uya.

Ra Saulo bi ma Jerusalén.

26 Nūna ra Saulo, mī zōn'a Jerusalén, bi ne xtī mpēnhui'u yø 'yēc'ēi mī 'bup'u. Pē gā sū 'mø mī nū, porque ēmbi ngue himma juani ra 'yēc'ēi na ra Saulo.

27 Nūna ra Bernabé go bi zixra Saulo p'u 'būhyø representante ra Cristo na. Go bi manā p'uya ha bi njap'u i nū ra Saulo p'u ja ra 'yū na ra Hmu Jesús. Bi mā ha bi nja ngue bi zofo. Gue'a i hya ra ts'edi ra Saulo ngue bi mamp'u Damasco hanja na ra Jesús.

28 Nup'u ja ra hnini Jerusalén, 'dap'u 'yohu'u yø representante na ra Saulo. Nup'u ni ma yø representante, ja ni map'u ra Saulo.

29 Nuna ra Saulo bi hya ra ts'edi ngue mma hanja na ra Hmu Jesús. Di nju'mahya 'mø yaui ya yø judío ga ya ra hya ngue ra griego. Pe nuya yø judío ya, i nne da hyo ra Saulo.

30 Mi mmeya yø 'yεc'ei p'uya ngue nne da tho ra Saulo. Bi zixpuya, i ma Cesarea ja bi thøp'u. Ya bi mase p'u ja ra hnini Tarso na ra Saulo p'uya.

31 Ya 'bammānho gātho yø 'yεc'ei rá m'map'u ja ra hāi Judea, da guerp'u Galilea, da guerp'u Samaria. Man'na ni hyadra ts'edi'u rá m'map'u. I 'bui ngue suprā xudi Oja, 'nε fāxrā Espiritu Santo. Man'na manī 'yεc'eiitho mī'da yø ja'i.

Bi t'øthe ra Eneas.

32 Bi n'yo ra Bedu ngue bi zengua yø cu. Xquet'a bi ma bi zengua'u yø 'yεc'ei rá m'map'u ja ra hnini Lida.

33 Nu'a ra hnini'a p'uya, bi dīmp'u n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Eneas. Ya nhyato jeya mi oxrā t'ots'i, porque mi tudyø gua.

34 Nuna ra Bedu bi 'yεmbi:

—Ague Eneas, da 'yøthe'i ra Jesucristo ya. Dami nangui, pes'ni fidi.

Nuna ra dārquēhi 'bexpi nangui.

35 Nu'u yø mmengu Lida 'nε'u yø mmengu Sarón mi nu ngue bi zā ra Eneas. Bi hyep'u yø nyogui nt'εc'ei p'uya, bi 'yεc'ei ra Hmu Jesús.

Bi bennate ra Dorcas.

36 Nup'u ja ra hnini Jope mi 'bap'u n'na ra 'yεc'ei ngue ra xisu manī hu ngue ra Tabita. Ra hya ngue

ra griego p'uya, gui hut̄i ngue ra Dorcas. Nun̄a ra xisu na, mente ra pa bi m'm̄ai bi 'yøtrā n̄ho, i fäxyø ja'ī hin'ȳa te da hyoni.

³⁷ Mi 'yε'a n'na ra pa p'uya, nun̄a ra Dorcas bi hyennī, pe bi du p'uya. Nu'mø mi 'betrā ánima, bi 'berp'ua ja n'na ra cuarto bí ja mayá ra tōcangū.

³⁸ Nup'ua ja ra hn̄ini Lida ja mi dup'ua ra Dorcas, querpūtho bí ja ra hn̄ini Jope mambi 'buhrā Bedu. Nu'mø mi bahyø 'yεc'eī p'uya ngue bí 'berp'ua Jope ra Bedu, n'na zihman̄tho bi menh̄ni yo nc'eī ngue bá si ra Bedu.

³⁹ Nu'mø mi zømp'ua bí 'buhrā Bedu'ua yø nzite p'uya, 'bexpā ehrā Bedu. Mi zøp'ua ja ra ngu ra Bedu p'uya, bi ts'ixpū ja ra cuarto mayā bí 'bennā ánima. Xøgue dī mäs'yø 'danxū p'ua 'benī ngue zonī. Bi t'utrā Bedu'ua yø tuhū 'nēhyø vestido mi ør'mø mi 'buhrā Dorcas.

⁴⁰ Nun̄a ra Bedu p'uya, bi xihyø ja'ī ngue gä da bøn'athī. Bi ndantyøhm̄u p'uya, bi mat'Oja. Mente hētrā ánima na ra Bedu p'uya, bi 'yεmbī:

—Ague Tabita, dam̄i nanguī —bi 'yεmbī.

Bi nzø yø dä ra ánima p'uya, bi hyētrā Bedu, bi nanguī bi mī.

⁴¹ Nun̄a ra Bedu, bi bennbā rá 'yε ra Dorcas ngue bi xots'ī. Mi xoxp'uya, bi ma macut'ī mbo yø 'yεc'eī conyø 'danxū ngue bi däpi, pe ya i te.

⁴² Bi fadī gä ra hn̄ini Jope na ra hya na p'uya. Jananguē xangū yø ja'ī bi 'yεc'eī ra Hmū Jesús.

⁴³ Nun̄a ra Bedu p'uya, ya'atho yø pa bá m'm̄ap'ua Jope ja rá ngu n'na ra hyuxfanī xquet'a nī hū ngue ra Simū.

10

Bì nyāui rā Bēdu rā Nēyo.

¹ Nup'ᵁ ja rā hnini Cesarea, mi 'bup'ᵁ n'na rā n'yohᵁ ni hū ngue rā Nēyo. Mará capita nā rā n'yohᵁ nā, rá hmu n'na 'bui yø soldado ni hū ngue rā Italiano.

² Nunā rā n'yohᵁ nā, gā thanne Oja'ᵁ 'bup'ᵁ ja rá ngu, 'nē gā suprá xudi Oja. Xquet'a xangu rā mēnyu mādi unī ngue fāxyø judío. 'Nē zant'a mmat'Oja.

³ N'na rā pa p'ᵁya commā hyu nde, bi mpā rá nthandi rā Nēyo tengutho 'mø di 'ui. Bì nu xanho ngue n'na rá anxε Oja bi yarbᵁ ha 'bui, bi 'yēmbi:

—Ague Nēyo —bi 'yēmbi.

⁴ Bi hyεtra anxε rā Nēyo p'ᵁya, pε bi nsu. Bi 'yānbᵁya, bi 'yēmbi:

—¿Tema hya, grā Hmu?

Mi dahra anxε p'ᵁya, bi 'yēmbi:

—I nnu manho Oja ngue guí mmat'Oja 'nē nnu manho te guí øt'e ngue guí fāxyø ja'i hīn'yᵁ te da hyoni.

⁵ A nuyá, dami 'yεt'i to da si rā Simu bí 'bᵁ'a Jope, nunā gā ts'ofu ngue i Bēdu.

⁶ Nunā rā Bēdu, 'bup'ᵁ ja rá ngu rā hyuxfanī nunā xquet'a i Simu. I ja rá ngu p'ᵁ ja rá nnengui rā jathe. Nunā go da xi'i te 'be'a ja ngue guí 'yø'nā —bi 'yēmbi.

⁷ Mi ma rā anxε p'ᵁya, nunā rā Nēyo bi zonhni yoho yø mēfi 'nē n'na rā soldado. Nunā rā soldado, rá n'youi rā Nēyo ngue xquet'a 'nēhnā mi thanne Oja nā.

8 Bi xifi te xi nu p'uya. M'mefa p'uya, bi menhyø nzite p'ua ja ra hnini Jope.

9 Mi hyaxp'uya, ya ni 'yo ra 'yu yø nzite, ni ma da zømp'ua ja ra hnini. Comma huxyadi p'uya. Nuna ra Bedu bi nexma xøts'e ra ngu ngue da mat'Oja

10 Nuna ra Bedu p'uya bi ntu manthuhu. Mente mahojpi te da zi, bi mpä rá nhandi tengutho 'mø di 'ui.

11 Bi nu ngue bá xohra c'ammahets'i. Bá cacua häi n'na ra manta xannofo, bá nthut'i yø ts'at'i.

12 Nup'ua ja ra ulu p'uya, bá cap'ua xangu yø zu'ε ngue ja goho yø gua. Bá cap'ua yø c'εya, bá cap'ua yø ts'int's'ua.

13 Bi 'yøhra Bedu p'uya ngue ts'ofu, bi t'εmbi:

—Ague Bedu, dami nangui. Guí hyo yø zu'ε 'bucua n'namhma gui sa.

14 Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yεna:

—Hin'na grá Hmu. Porque hinjam'mø xtá sigä n'na ra cosa nu'a hin'yua rá nt'edi ga si, oque xants'o —bi 'yεmbi.

15 Nu'a bi ya maya p'uya, mahømbi zofo, bi 'yεmbi:

—Nu'a mman'Oja ngue xanho, 'yo gni hutu ngue xants'o'a.

16 Nhyu ndi bi 'yøhra Bedu ngue ts'ofu. M'mefa p'uya, bi mengra manta, i ma mahets'i.

17 Pe ra Bedu hingu padu te da 'yøt'e. Di n'yomfēni hanja te ga mbøn'a bi nu. Bi zøp'ua ja ra goxthi'ua yø nzite ra Neyo p'uya. Ya xpī n'änni harua ja rá ngu ra Simu.

18 Bi 'yänni ngue'mø di 'bup'ua n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Simu 'nε i Bedu.

19 Mente sodrá mm̄ai r̄a B̄edu'a te x̄i n̄u p'aya, r̄a Esp̄iritu Santo bi 'ȳembi:

—'B̄acua ja r̄a goxthi hȳu ȳo n'yoh̄u hon'i.

20 Ga 'yo, dam̄i cai. 'Yo guí yob̄eni ngue guí mm̄e, porque n̄uḡa go xtá et'ä'u.

21 N̄un̄a r̄a B̄edu p'aya, n'na zihmantho bi gai. Bi ma bá nȳaui'u ȳo nzite r̄a Neyo bi z̄oh̄o. Bi 'ȳembi:

—Dí 'b̄acä ua n'ȳo, masque go guí honḡüi. ¿Tema hȳa gn̄i 'ȳhmi?

22 N̄u ȳo nzite p'aya bi 'ȳembi:

—N̄u'a r̄a capita n̄i h̄u ngue r̄a Neyo xp̄á mm̄engahe ngue ḡa sixahe. N̄un̄a r̄a Neyo, guehna n'na r̄a hoga n'yoh̄u ngue sup̄rá xud̄i Oja. 'N̄e nn̄u manho ḡätho ȳo judío na. I m̄ma ngue bi z̄o'a n'na rá mac̄a anx̄e Oja p'u ha 'bai, bi xifi ngue da penh̄ni to da zix̄a'i, para ngue da 'ȳo'a r̄a hȳa ja ngue guí m̄ma —bi 'ȳembi.

23 N̄un̄a r̄a B̄edu p'aya, bi cat'ambo'u ȳo nzite ngue d̄i n'oxi. M̄i hyaxp̄aya, bi m̄ähä ya ȳo nzite. 'N̄e bi m̄ähä m̄i'da ȳo 'ȳc'ei ngue ȳo mm̄engu Jope.

24 Rá yo pa p'aya, bi z̄on'a Cesarea. N̄un̄a r̄a Neyo, ya m̄i nd̄o'mate p'u ja rá ngu. Ya xi petȳo m̄eni conȳo amigo d̄i nsixui.

25 M̄i z̄ohra B̄edu, 'bexp̄a nangra Neyo ngue bi nzenguau. Bi ndantȳohmu p'aya ngue nne xta ndanne.

26 P̄e r̄a B̄edu bi xihra Neyo ngue da nangui. Bi 'ȳembi:

—Dam̄i nangui. N̄uḡa xquet'a drá ja'ithoḡa tengutho'i.

27 Mente yaui p'aya, bi yat'ambo r̄a ngu. Bi n̄u ngue xangu ȳo ja'i 'b̄ap'u x̄i mpeti.

28 Ra Bɛdu p'ɥya bi 'yɛmbyø ja'i:

—Guí pahmɥ ngue n'na ra judío, hinguí nneprá nt'ɛc'ɛi ngue di n'amigoui n'na ra 'dan'yo ja'i, ni xinga gue'a ngue da yɥrbɥ ja rá ngu. Pɛ Oja, ya xa xiqui ngue hinjonni ja'i ga embi ngue hinguí sä ga nya'be, ogue ga embi ngue xants'o.

29 Janangue nu'mø mambá ts'igui, hinte dá ma, sinoque n'na zihmantho dá ɛhɛ. A nuyá, dí nne ga pađi te guí zoqui.

30 Mi dahra Neyo p'ɥya, bi 'yɛmbi:

—Ya rá gɥpa ya, comma tengutho ra ora ja p'ɥya, ya mmap'ɥ comma hyu nde. Him mará nsihmɛ'a ra ora'a. Mente dí mmat'Oja ua ja ma ngu, bi mpá ma nthandi tengutho 'mø gdi 'ui. Dá nugä n'na ra n'yohɥ bi zøcua, di yoxni rá he.

31 Bi 'yɛngui: “Ague Neyo, nu'a ni mhmata'Oja guí øt'e, i ø Oja'a.

32 Damí 'yɛt'i to da si n'na ra n'yohɥ ni hu ngue ra Simu 'nɛ i Bɛdu. Bí 'bɥp'ɥ ja ra hnini Jope. I säya p'ɥ ja rá ngu'a xquet'a ni hu ngue ra Simu. Ra hyuxfaní'a ra n'yohɥ, 'bɥp'ɥ ja rá nnengui ra jathe. Nu'mø bi zøcua'a p'ɥya, go da xi'i hanja'a”, bi 'yɛngui.

33 Janangue dá penhnä p'ɥ te'o da si'i. Ya xanho ngue xcuá ɛhɛ. A nuyá, gätho dí 'bucähe ua ja rá hmí rá dá Oja ya. Dí nne ga øcähe te gäma hyä di 'bɛp'a'i Oja gui xicje —bi 'yɛmbi.

Ra Bɛdu bi xihra hya yø ja'i 'bɥp'ɥ ja rá ngu ra Neyo.

34 Mi nya ra Bɛdu p'ɥya, bi 'yɛna:

—A nuyá, dí haxä njuani ya ngue Oja hinjongui ɛn'a.

35 Sinoque i nnu manho hont'o bi zä maja'i 'bucua ja ra ximhäi ngue suprá xudi 'ne øtra nho.

36 Nuná Oja bi zohyø judío, bá pennbabi ra hoga 'da'yo hya ngue di nhojpaui yø ja'i conná nguehra Jesucristo. 'Nε guehna nnøpa hmu gätho yø ja'i naya.

37 Nu'ah_u guí pahmu te bá njap'_u Galilea 'nεcua Judea 'mø mi manna hya ra Xuua bi 'yøtra nxixya.

38 Guí pahmu ngue nuna Oja, bá pennbabi ra Espíritu Santo ra Jesús nuna ra mmengu Nazaret, ngue bi hatra ts'edi da 'yøtra nho p'_u di ma. Bi 'yøthe gätho yø ndunthi mađi unna zithu. Bi zä bi 'yøt'e tengu na ra hya na, porque n'youi Oja.

39 A nugähe ya, dadi jagähe majuaní te gä bi 'yøtra Jesús, tengutho te bi 'yørbu ja ra xequi rá njap'_u Judea 'nεp'_u ja ra hnini Jerusalén. M'mefa p'_uya, bi ma macuati ra pont'i ngue ja bi dup'_u.

40 Pe nuna Oja, bi japi bi bennate'a rá hyu pa. Bi nepe ngue mahøndá nuhe 'mø ya xi bennate.

41 Hínque masque gätho yø ja'i bi nu 'mø mi bennate ra Jesús, sinoque go dá nugähe. Ya m'met'o xpí zän'Oja ngue ga jahe majuaní p'_u bi bennate ra Jesús. Nugähe p'_uya, 'dap'_u dá nsihmεhe 'mø mi bennate p'_u mant'ägui.

42 'Nε gue'a bi 'bejpahe'a ngue ga japähe majuaní yø ja'i, ngue nuna ra Jesús guehna bá εx Oja ngue di ndast'abi na, ngue da hyaspa ra güenda'_u i te 'nε'_u xandu.

43 Nuná ra Jesús, guehna bi ma gätho yø pøngahya Oja na, ngue nu to gätho da 'yεc'ei na, di mpunnba yø ts'oqui conná guehna.

Ba 'bennbabi ra Espíritu Santo yø ja'i hinyø

judío.

⁴⁴ Tobe di yahn̄itho rā Bēdu 'm̄o m̄i zōhrā Esp̄ritu Santo p'ʰa 'bʰhȳo ja'ḷi m̄i øxrā hyā mman̄na Bēdu.

⁴⁵ Nu'ʰa ȳo judío xí 'ȳɛc'ɛi m'met'o rā Jesús bá n'youi rā Bēdu ngue di hȳni, di 'ȳoθho'ʰa p'ʰya, ngue 'nɛ'ʰa ȳo ja'ḷi h̄ingȳo judío bá 'bennbabi rā Esp̄ritu Santo.

⁴⁶ Mbøñɛqui xan̄ho, porque øde ngue n'nan'yo rā hyā gā yā'ʰa 'bʰp'ʰa. 'Nɛ øde ngue ɛspabi Oja.

⁴⁷ Bi 'yɛnna Bēdu p'ʰya:

—Xiya, ¿ua h̄inda zä di nxixya ya ȳo ja'ḷi bá 'bennbabi rā Esp̄ritu Santo ya, tengutho bi njac̄u m'met'o? —bi 'yɛnā.

⁴⁸ Bi xihȳo ja'ḷi p'ʰya ngue bi ma maxixyabi, gue'a di fadi ngue ɛc'ɛi rā Jesucristo'a. M'mefa p'ʰya, ya h̄imma thøgue rā Bēdu, xihȳo ja'ḷi ngue di m'map'ʰa njamm̄i pa.

11

Rā Bēdu bi dāpra güenda ȳo 'ȳɛc'ɛi p'ʰa ja Jerusalén.

¹ Nu'ya ȳo representante rā Cristo co 'nɛ'ʰa m̄i'da ȳo 'ȳɛc'ɛi rá m'map'ʰa Judea, bi 'ȳoðe ngue 'nɛ'ʰa h̄ingȳo judío ya xí ɛc'ɛibi rá hyā Oja.

² Nu'm̄o m̄i zønna Bēdu p'ʰa Jerusalén, bi mbøcue 'da ȳo judío ngue ya maȳo 'ȳɛc'ɛi.

³ Bi 'yɛmbi:

—¿Hanja ngue gā sømp'ʰa 'bʰhȳo ja'ḷi h̄ingȳo judío, 'nɛ 'dap'ʰa gā nsihm̄ɛui? —bi 'yɛmbi.

⁴ Nunā rā Bēdu p'ʰya, bi dā rā güenda te gā xi nja, bi 'yɛnā:

⁵ —Nu'm̄o dambí 'bucä p'ʰa ja rā hn̄ini Jope, ma mat'Ojagä p'ʰya. Bi mpähma nthandi tengutho

'mø gdi 'uḷ. Dá nuḡä n'na ra manta xanno ho bí gaḡmaya, ba nthuṭ'i ngoho mats'at'i. Bi zøp'ḡ dí 'bḡi.

⁶ Nu'mø mā hētä p'ḡya, dá nu te 'b'e'a cḡmbo. Dá nu ngue bá cḡp'ḡ yø zu'ε ja goho yø gua, bá cḡp'ḡ yø zate, bá cḡp'ḡ yø c'εya, bá cḡp'ḡ yø ts'int's'ḡ.

⁷ Dá øcä p'ḡya ngue nzoqui bi 'yεnguḷ: “Ague Bēdu, damḷ nanguḷ. Guḷ hyo yø zu'ε 'bḡcua n'namhmaḡ gui sa”, bi 'yεnguḷ.

⁸ Nuḡä p'ḡya dí εmbḷ: “Hḷn'na grā Hmu. Porque hḷnjam'mø xtá sigä n'na ra cosa nu'a hḷn'yḡ rá nt'εdḷ ga si, ogue xants'o”, dí εmbḷ.

⁹ Nu'a nzojpḡya, mahømbi 'yεnguḷ: “Nu'a mman'Oja ngue xanho, 'yo gnḷ huṭḷ ngue xants'o'a”, bi 'yεnguḷ.

¹⁰ Nhyu ndḷ bi zoqui ngue ngu'a xiqui. 'Bextá nuḡä p'ḡya ngue bḷ mengra manta, ḷ mā mahets'ḷ.

¹¹ Nu'a ra ora'a p'ḡya, nuḡp'ḡ ja ra ngu nmḷ 'bḡi, bi zøn'i hyu nc'εḷ xi nεxa Cesarea, nḷ ma da sigui.

¹² Ra Espḷritu Santo p'ḡya, bi xiqui ngue hḷnga nyobεnḷ, ga mmε'be'ḡ yø n'yohḡ bi zøhø ngue sixqui. Xquet'a dá mächē ya 'dato mā zi cḡhḡ 'bḡcua. Gä dá cḡt'āhe p'ḡ ja rá ngu n'na ra n'yohḡ ngue ra mmεngu Cesarea.

¹³ Nunā ra n'yohḡ p'ḡya, bi xicje ha bḷ nja ngue bḷ nu n'na ra anxε bi zøp'ḡ ja rá ngu. Ra anxε p'ḡya bi 'yεmbḷ: “Damḷ 'yεt'i to da si n'na ra n'yohḡ nḷ hu ngue ra Simu, 'bḡp'ḡ ja ra hnḷnḷ Jope, nu'a xquet'a ja man'na ra thuhḷ nḷ hu ngue ra Bēdu.

¹⁴ Nunā ra Bēdu, go da xi'i nā ha dḷ njap'ḡ gdi nyanḷ, co 'nε'ḡ 'bḡp'ḡ ja nḷ ngu”, bi 'yεmbḷ.

¹⁵ Pε høntho dá fudi dá xicä ra hya yø ja'i p'ḡya, 'bexque'a bá 'bennbabi ra Espḷritu Santo, tengutho

b_i njacj_u m'met'o.

16 Bi zo mā mmuigä p'uya ngue ngunā rā hya b_i man'a m'met'o rā Hmu Jesús, bi 'yēnā: “Rā Xuua bi 'yøtrā nxixya connā dehe'a. Pε nū'ah_u, rā Espiritu Santo di hā'ah_u rā ts'edi”, bi 'yēnā.

17 Pε xi'mø ngue b_i ne Ojā ngue bi japyø ja'i tengutho bi jacj_u 'mø mā εc'ēih_u rā Hmu Jesucristo, çua dā zā gā täjpagä'a te nne dā 'yøt'a Ojā p'uya?

18 Nūya yø 'yεc'ēi m_i 'bup'u Jerusalén, m_i zā m_i 'yøhya yø hya b_i manā Bedu, mambi nsäyatho. Bi 'yemp'uya:

—Maguesε nā Ojā, ngue xquet'a 'nε'u hinyø judío b_i ne Ojā ngue bi hyep'u rā nts'o, 'nε bi tocabi rā 'da'yo te para zantho.

Yø mmengu Antioquía bi 'yεc'ēi rā Jesucristo.

19 Bi 'yεmmēi bi ts'uhyø 'yεc'ēi 'mø m_i tho rā Teba. Nū'u bi 'dagui, i mpa 'da astā Fenicia, astā Chipre, astā Antioquía i mpa 'da. A nūya p'uya, nūnā rā hoga 'da'yo hya n_i hya, ja n_i mamp'u n_i mpa. Pε høndyø judío bi xifi, h_injom m_i'da n_i ja'i xta xifi.

20 Dā gue 'da yø 'yεc'ēi ngue yø mmengu Chipre, 'nε'u yø mmengu Cirene bi zømp'u ja rā hnini Antioquía. Xquet'a bi xihra hoga 'da'yo hya yø ja'i hinyø judío. Bi xihyø ja'i hanja'a rā Hmu Jesús.

21 Di hatrā ts'edi Ojā ngue dā manā hya. Jananguε xangu yø ja'i bi hyep'u yø nyogui nt'εc'ēi ngue bi 'yεc'ēi rā Hmu Jesús.

22 Nūnā te b_i nja, m_i zā m_i 'yø'u yø 'yεc'ēi p'u Jerusalén, 'bexpi menhna Bernabé ngue i ma astā Antioquía.

23 Nū'mø m_i zønna Bernabé, b_i nū p'uya ngue nūnā Ojā ya xi japi xandønho yø ja'i. Rā ndijohya

p'uya. Bi xifi gätho yø ja'i ngue da hyahyø mmui da hya ra ts'edi ngue da den'na ra Hmu Jesús, hinda hyegui.

²⁴ Nuna ra Bernabé, rá hoga n'yohu na, n'youi ra Espíritu Santo, di zajpabi rá nt'εc'ei. Janangue xangu yø ja'i bi dapyø mmui ngue bi 'yεc'ei ra Hmu Jesús.

²⁵ Ja bi nεxpα ra Bernabé ngue bi map'u ja ra hnini Tarso ngue bá honna Saulo. Nu'mø mambá timp'uya, bá n'youi, bí 'yε'a Antioquía.

²⁶ N'na jeya xanho bi m'mαp'u ha 'bαhyø 'yεc'ei. Xandøngu yø ja'i bi xännbabi ra hya. Ja bá fαp'u Antioquía p'uya, ngue nuya yø ja'i tenna Cristo i nhuti ngue yø cristiano.

²⁷ Nu'u yø pa'u p'uya, nu'u 'da yø pøngahya Oja bá nεxpα Jerusalén ngue i ma Antioquía.

²⁸ Nuna n'na nc'ei ni hu ngue ra Agabo bi nangui bi m'mäp'u 'bαhyø 'yεc'ei. Bi bεnnbabi ra Espíritu Santo'a ra hya bi mamp'uya, ngue i ja ngue di nja n'na ra thuhu Gä rá ngani ra häi. Nu'a te bi mamp'uya, bi nja, gue'u yø pa ngue mi ndast'abi ra Claudio.

²⁹ Janangue nuya yø 'yεc'ei p'u Antioquía bi 'yørpabi ra 'bäxte'u yø mm'i'yεc'eiuui ni m'mα'a Judea. N'na ngu n'na bi uni te ts'u bi zarpa yø ts'edi di uni.

³⁰ Nguna bi 'yøt'e ngue bi petra mēnyu, bi mennbabi yø 'yεc'ei p'u Judea ngue bi ndäpi to 'bet'o. Nuya bi hyaxra mēnyu, guehna ra Bernabé 'nεhra Saulo.

Bi tho ra Jacobo, 'ne bi n'ofädi ra Bëdu.

¹ Nuna ra tiempo na p'uya, bi bent'i 'da yø 'yεc'ei na ra dast'abi Herodes ngue bi ani.

² Nuna ra Jacobo rá n'yohu ra Xuua, bi manda ngue bi thejpa rá ya connajuai.

³ Bi nu ra Herodes ngue di ho yø judío te bi 'yøt'e, bi bent'i mahøn'a ra Bëdu p'uya. Nuna ra hya na p'uya, bi nja'a ra pa ngue ra ngo ts'i ra thuhmε hinguí n'youi ra íxi.

⁴ Nu'mø mi ma mabent'i ra Bëdu, bi manda ra Herodes ngue bi jot'i. Nup'u ja ra fädi p'uya, bi mä'i goho poni yø soldado ngue yø goho nja'i n'na poni. Bi zänni ngue ja xti sentencia 'mø xtä nguahra ngo ni hu ngue ra pascua.

⁵ Ya ofädi ra Bëdu, pe m'mädi xandønho. Janangue hinguí säya'u yø mmi'yεc'eiui, janjuani ngue mmarpabi Oja.

Oja bá jujpa ja ra fädi ra Bëdu.

⁶ Nu'a ra xui'a p'uya, høntho xtä hyats'i xtä mma njiqui ra Bëdu ngue xtä mma ma sentencia ngue da tho. Nuna ra Bëdu, xi 'yεt'inde yoho yø soldado p'u mi aha. Ma nthut'i co yoho yø cadena. Nu'u mi'da yø soldado p'uya, 'bäp'u ja ra goxthi fädi ngue di mfädi.

⁷ Mi zø'a n'na rá anxε Oja p'uya, bi yot'i Gä mbo ra fädi. Nuna ra anxε, bi dospa rá hyo ra Bëdu ngue bi 'yä, bi 'yεmbi:

—Damí nanguí n'nahmantho.

Bi xo'u yø cadena manthut'i yø 'yε ra Bëdu p'uya.

⁸ Nu'a ra anxε bi 'yεmbi:

—Damí da'ni nguti ya, damí ti'ni thixfani —bi 'yεmbi.

Nu'mø mi 'yøtra Bødu'a te sifi, ra anxε mahømbi 'yεmbi:

—Dami hye ni tuhu ya, bá nterbaya.

⁹ Nunā ra Bødu p'uya, ni 'bεfatho p'ua ni ma ra anxε ngue bi bøni. Pε hinguī padī ngue'mø majuanī ogue himma juanī'a te ørpabi ra anxε, bi 'yεnā ngue i 'ui.

¹⁰ Pε nu'mø mi thop'ua rá mudi 'bui yø soldado, bi 'uix'a rá yo 'bui, mi zømp'ua ja ra goxthi ngue gā ra t'εgui p'uya. Bi xose ra jut'j, bi bømbaya. M'mefa p'uya, ya ni 'yop'ua ja ra caye. Bi zop'ua ra anxε p'uya, bi ma.

¹¹ Bi hyaxa njuani ra Bødu p'uya ngue majuanī'a te ørpabi ra anxε bi nu, bi 'yεmp'uya:

—A nuyá, dí haxä njuani ya ngue majuanī bá pεnhna anxε Oja ngue bi yangä p'ua ja rá 'yε ra Herodes. Bi yangui ngue ra ndate mi mbεnngagui yø judío.

¹² Mente sodrá mmui ra Bødu'a te tho p'uya, bi zømp'ua ja rá ngu ra Maya rá mamá ra Xuua. Nunā ra Xuua xquet'a ni hu ngue i Marco. Xangu yø 'yεc'εi xi mpeti p'ua ja rá ngu na p'uya ngue mmat'Oja.

¹³ Nunā ra Bødu p'uya, bi jätra goxthi p'ua thi. Bá pøn'a n'na ra hmute ni hu ngue ra Rode ngue da padī te'o di jätra goxthi.

¹⁴ Pε nu'mø mi ba p'uya ngue ra Bødu 'bähma xøts'e, nu'a gui johya, bi ntihi i ma mbo ngue bá ma. Gue hinga 'be bi xojpi.

¹⁵ Mi mamp'uya ngue 'bäp'ua thi ra Bødu. Bi t'εmbaya:

—Antho guí loca ya, tegue da hyongua'a 'mø.

Pε rā hmute n'nat'a mma ngue majuanī gue'a rā Bēdu 'bāhma xōts'e. Bi 'yēnyø ja'i p'uya:

—Hinga gue'a, sinoque rá ndahi'a.

¹⁶ Pε rā Bēdu bi sigue di jātra goxthi. Bī ma to bá xocra goxthi p'uya. Mī nu yø ja'i ngue gue'a rā Bēdu, εmmēi bī nsu.

¹⁷ Rā Bēdu p'uya, ørpatho yø senya conna 'yε ngue hīndi 'yanī. Bi xihyø ja'i ha bī nja ngue bá ꞑc'a Oja p'ua ja rā fādi. Bi 'yēmbi:

—Nu te dá thocä ya, damī xihmā rā Jacobo 'nε'ua mī'da mā zi cūhā —bi 'yēmbi.

Bi bømp'uya, bī ma man'na rā xεqui.

¹⁸ Mī hyaxpaya, janjuanī ngue hīngui pādī te da 'yøtyø soldado. Porque hīngui pādī ha xī nja rā Bēdu.

¹⁹ Bī mānda rā Herodes ngue bá thonna Bēdu, pε hīmbá thīnī. Bī ma nt'änni yø mādi p'uya. M'mefa p'uya, bī mānda ngue bi tho'ua yø mādi. Mī nhote rā Herodes, bi bømp'ua ja rā häi Judea, bī ma i m'map'ua ja rā häi Cesarea.

Ya bi du rā Herodes.

²⁰ Nūna rā Herodes mādi nsūhmi yø mmēngu Tiro 'nεhyø mmēngu Sidón. Pε bī nhεcāhya yø ja'i ngue dā mēnhnā n'na rā comisió ngue dā mā dā nyāui rā Herodes. Pε 'be bi hyøspabi rā mēnyu nā rā Blasto dī mānda p'ua ja rá ngu rā Herodes. Go bi cātra hyā nā p'uya ngue dī nhojpauī yø ja'i rā Herodes. Porque nup'ua ja rā häi Tiro 'nεp'ua ja rā häi Sidón, ja māni map'ua te mī pømp'ua ja rá häi rā Herodes ngue si yø ja'i.

²¹ N'na rā pa p'uya, bī mēnnbā rā hyā yø ja'i rā Herodes ngue bá εhyø ja'i bī nyāui. Nūna rā

Herodes bi hye rá he ngue ra hedast'abi. Bi mip'u ja ra nthuts'i ngue bi nhøt'a hya p'uya.

²² Mi juadi bi nya p'uya, bi 'yɛnyø ja'i:

—Nuna ya ya, hinga ja'itho na, sinoque Oja na —bi 'yɛnyø ja'i.

²³ 'Bexque'a p'uya, n'na rá anxɛ Oja bi japi ngue bi hyenna Herodes, bi gamyø mase mi ca rá mmɛi, bi du. Porque bi hotho te mmanyø ja'i ngue embi Oja, himbi hejpi ngue espabi yø ja'i.

²⁴ Pe nuna rá hya Oja, man'na man'na ni zetho ndap'u bi zä i hma.

²⁵ Nuna ra Bernabé 'nɛhra Saulo mi dä ra menyu i 'benhni ngue danj dáp'u Jerusalén. Hømbá pengui, bi 'yɛ'a Antioquia. Bá si ra Xuua nuna ni hu ngue i Marco.

13

Bi mudi di mpɛhra Bernabé 'nɛhra Saulo ngue bi yonna hya.

¹ Nu'u yø 'yɛc'ɛi 'bɛp'u ja ra hnini Antioquia, i n'youi p'u 'da yø pøngahya Oja 'nɛhyø xännbate 'da. Guehna ra Bernabé, ra Simu nuna ni hu ngue ra Niger, ra Lucio nuna ra mmɛngu Cirene, ra Manaén nuna rá tede ra Herodes mi ndast'abi p'u Galilea, 'nɛhra Saulo.

² N'na ra pa bi mpɛti yø 'yɛc'ɛi ngue thanne Oja. 'Nɛɛtyø mmɛi yø ja'i 'mø ndanne. Ra Espiritu Santo bi 'yɛna:

—Dami 'yɛxui ra Bernabé 'nɛhra Saulo, para ngue da 'yøtra 'bɛfi ga 'bɛpi, porque ya xtá huanhnä ya.

³ M̄i juadi b̄i mat'Oja yø ja'ì p'uya, 'nē etyø mm̄i, bi japyø 'yē p'ya ja yø ya p'uya, para ngue da fadi ngue ya bi t'ets'ì. B̄i n'yēte p'uya, b̄i ma.

Ya b̄i manna hya p'ya Chipre.

⁴ Nuna ra Espiritu Santo b̄i menhna Bernabé 'nēhra Saulo ngue di 'yonna hoga 'da'yo hya. I mpa p'ya ja ra hn̄ini Seleucia. Ja bi 'yop'ya ra barco ngue i mpa p'ya ja n'na ra h̄ai brá ja made ra jathe n̄i hu ngue Chipre.

⁵ M̄i zomp'ya ja ra hn̄ini Salamina, nu'ya yø judío x̄i mp̄eti p'ya ja ra n̄ija p'uya, ḡa bi xihrá hya Oja. N̄i n'youi ra Xuua ngue yø m̄axte.

⁶ B̄i n'yo p'uya, xangu p'ya bi thogui. Sär'mø m̄i zomp'ya ja ra hn̄ini Pafos. Ja b̄i nth̄eui p'ya n'na ra judío n̄i hu ngue ra Barjesús. A nuna p'uya, ra badi p̄e mm̄anna f̄ehni, ena ngue rá p̄ongahya Oja.

⁷ Nuna ra Barjesús mará amigo ra dast'abi Sergio Paulo. Ra dast'abi p'uya, m̄i ja xanho rá n'yomf̄eni. Bi zohnna Bernabé 'nēhra Saulo, b̄i ne bi 'yø'a rá hya Oja.

⁸ A nuna ra badi p'uya, ja man'na rá thuhu ngue ra Elimas. Bi d̄ajpi te mm̄anya yaui ra dast'abi, b̄i ne xtí hejpi ngue h̄inda 'yēc'ei ra hya sifi.

⁹ Nuna ra Saulo xquet'a n̄i hu ngue ra Pablo. P̄e ra Pablo di hatra ts'edi ra Espiritu Santo, bi za di h̄eti ra Elimas.

¹⁰ Bi 'yembaya:

—Nu'ì grá ndøbeth̄ani, ḡa ra nts'o gn̄i 'yo. Rá basi'ì ra zithu. N̄i ns̄uiui'a te ḡa xanho. ¿Ua h̄injam'mø guí 'yets'a gn̄i ts'onnbabi'a ra hya njuantho di un'Oja?

11 A nuyá, di castiga'i Oja ya. Gui nxädä njammí pa ya, hinda zä gui nnurpa rá nyot'i rá hyadi —bi'yembí.

N'na zihmantho bi ga 'bexui p'ua ha hētra Elimas, honi to di cānhni, porque hinha hēti.

12 Nu'mø mi nu rá dast'abi'a te bi nja p'uya, 'bexque'a bi 'yēc'ēi rá hoga 'da'yo hya. 'Nē janjuani di 'yøtho'a te rá xädi i ja ngue sifi hanja'a rá Hmu Jesús.

Rá Pablo 'nēhra Bernabé bi ma man'na rá hnini xquet'a ni hu ngue rá Antioquía.

13 Nuna rá Pablo 'nēhya mi'da yø n'yohua, gä bi 'youi rá barco p'ua ja rá hnini Pafos ngue i map'ua ja rá hnini Perge, ja yø xēqui rá njap'ua Panfilia. Ja bá nsote p'ua rá Xuua p'uya, porque bá pengui ngue bi zø'a Jerusalén.

14 Mambá thop'ua Perge p'uya, i mpa p'ua ja rá hnini Antioquía ngue Pisidia. Nu'mø rá pa ngue rá ts'āya, bi yarbua ja rá nija di mpēti yø judío. Bi mi p'uya.

15 Nu'mø mi juadi bi hman'a te nt'ot'i p'ua ja rá libro ngue rá ley Oja, 'nē'a te bi 'yotyø pøngahya Oja, nu'ua di manda p'ua ja rá nija bi mennba rá hya, bi'yembí: “Ague n'yø'aui, nu'mø ja tema hya gni hyaui ngue gui xihmi yø ja'i, da zä gui mmammí ya”.

16 Rá Pablo p'uya, bi nangui. Bi 'yøtra senya conna 'yē, di hējpabi yø ja'i ngue hīndi 'yani. Bi'yēmbuya:

—Ague gyø judío, te'o gä suprá xudi Oja, dami 'yøhmua ya yø hya ja ua.

17 Nuna Oja thanne yø judío, bá huan'u ma mboxitahu. Bi 'yøt'e ngue bi zε'u yø mbom'mεto ra Israel mente bá m'mu'p'u ja ra 'dan'yo häi Egipto. Conná ts'edi Oja bá ju'cyø ja'i p'u Egipto.

18 Mente bi n'yo dapo nyote nje'ya yø ja'i, nuna Oja bi zeti te øtyø ja'i.

19 Bi jua Oja yoto yø nación man'i njap'u ja yø häi Canaán. Yø häi ya yø ja'i bi gua p'uya, go bi t'unma mboxitahu ngue da gohmi.

20 M'mεfa p'uya, mente bi zøn'i goho ciento 'nε yote ma'det'a nje'ya, bi 'yεxyø ts'ut'abi ngue di manda yø judío asta gue'mø mambá m'mahra pøngahya Samuel.

21 Nuna yø judío, bi 'yädi ngue da t'εxra dast'abi di manda. Nuna Oja p'uya, bi 'yεxa n'na ra dast'abi ngue bi mpe'a nyote nje'ya. Guehna ra Saúl bi t'εts'i, nuna rá ts'unt'u ra Cis. Nuna ra n'yohu na, rá mbom'mεto ra Benjamín.

22 M'mεfa p'uya, bi hyajpabi Oja rá 'befi ra Saúl. Bi 'yεx hman'na ra dast'abi ni hu ngue ra David. Bi 'yεn'Oja p'uya: “Nuna ra David rá ts'unt'u ra Isaí, guehna n'na ra n'yohu dí nnu manhogä na. Nu'a te gä dí nnegä ngue di nja, nuna go da 'yø'na”, bi 'yεn'Oja.

23 A nuna ra Jesús, rá mbom'mεto ra David, guehna bá εx Oja ngue da yanyø judío tengutho xi yarpa Oja m'mεt'o yø judío.

24 Hante ngue da fahna ra Jesús, nuna ra Xuua bi xihyø judío ngue jatho da hyep'u ra nts'o ga 'yo yø ja'i n'namhma di nxixya.

25 Nu'mø ni ma da zønna pa da du na ra Xuua, bi 'yεna: “Nu'a ra Cristo guí mmamhmu, hinga

güecä'a. Da ep'u m'mefa'a, pεgue nmagüese 'mø bá ēhε. ¿Haru gue ga sücä tengu'a?" bi 'yεna.

²⁶ Ague gyø judío ni mēnihu ra Abraham, gätho mi'da yø ja'i suprá xudi Oja. Go bá 'ben'nahu na ra hya ja ua ngue gdi nyamhmu na.

²⁷ Nu'u yø mmengu Jerusalén conyø ts'ut'abi hingu'i 'yo yø mmui te'o na ra Jesús. Nuna ra hya bi 'yotyø pøngahya Oja, nhyato nhyato di xäp'u ja ra njia yø ja'i, pε hingu'i tinyø mmui'a te ra hya nt'ot'i. I njarbutho ya, nu'mø mi sentencia ra Jesús, ya bi nja'a te ra hya nt'ot'i.

²⁸ Madague'a himbi dinnba rá ts'oqui ngue xti du, pε bi xihyø judío na ra Pilato ngue di manda da tho.

²⁹ Mi zä mi njapi gätho'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro p'uya, bá thajpu ja ra pont'i p'uya ngue bi t'ägui.

³⁰ Pε nuna Oja bi 'yøt'e ngue bi bεnnate p'u ha bi t'ägui.

³¹ Nu'u yø xädi 'dap'u mi 'youi ra Jesús, n'youi 'mø mambá nεxpü Galilea ngue ni ma Jerusalén. Pε xangu yø nni'di mahømbi nyau'i 'mø mi bεnnate. Nuya yø xädi ya, guehya 'bui ngue di ja majuan'i ra hya p'u ha 'bhuyø judío ya, ngue hanja na ra Jesús.

³² Dadi øt'ähe na ra hoga 'da'yo hya, ngue nu'mø yø pa xa thogui, ya bi nja na ra hya xi yarpäbi Oja'u ma mboxitahu.

³³ Porque ngue yø mbom'metoju'u ya, nuna Oja, ya bi nja'a te ra hya xa mma mmam'met'o, ngue da penhua ra Jesús. Ya bi nja na ra hya nt'ot'i p'u ja ra Salmo rá yoho ngue εna: “Gue'e ma Ts'unt'u'i, go dí εxa'i ya ngue gui ndast'abi”, bi 'yεn'Oja.

34 Ya m'met'o xi man'Oja ngue jatho da japi di bennate p'u ha da nt'ägui ra Jesús. Porque hinguí nnepe da 'ya rá do'yo. Nguna bi manya ngue bi 'yena: “Ga ot'ä ngue guí timhm'a ra nho dá yarpagä ra David”.

35 Xquet'a nt'oti man'na ra hya p'u ja ra Salmo ngue i ena: “Nu'a ni Maca Ts'ant'u, hinguí japi da 'ya rá do'yo'a”, i ena.

36 Majuaní ngue bi 'yörpabi rá pähä Oja mente ra pa bi m'mührä David. Nu'a ra hya di 'ber'ä Oja da 'yot'e, gue'a bi 'yot'a. M'mefa p'uya, bi du, 'dap'u bi tähmi rá mboxita. Pe bi 'ya rá do'yo.

37 Pe nuna ra Jesús, bi 'yot'a Oja ngue bi bennate, himbi 'ya rá do'yo na.

38 Ague n'yö'ahü, nuna ra hya ma ot'e'ahü ya, jatho guí pahmä ngue nuna ra Jesús, guehna di punnga ma ts'oquihü na.

39 Hangu bi mēhyø ja'i ngue nne xtí mpunnbi ngue xta 'yot'e te gäma hya nt'oti p'u ja rá ley ra Moisés, pe himbi zä. Di mpunnbabi ra ja'i ya, pe gue gue'a da 'yec'ei ra Jesús.

40 Damí mfähmä, man'na n'yo mi 'yot'e ngue go guí thohmä te bi 'yotyø pøngahya Oja ngue bi 'yena:

41 “Ague gyø dennatehü, nu'a te gá nuhü ya, madague'a guí suhü, pe ngutho guí m'mehmü. Porque guecä drä Ojagä, da zønna pa ga ot'ä yø cosa ngue tate mazihotho, astä hinguí 'yec'eihü 'mø to da xi'ahü hanja”, bi 'yena.

42 Mi jua'a ra hya bi manna Pablo p'uya, bi bömp'u ja ra nija n'youi ya mi'da yø n'yohü. A nu'u hingyø judío p'uya, bi xifi ngue nu'mø bi dätträ pa

säya yø ja'i, hõnda ngu'a ra hya da manna Pablo.

⁴³ Mi n'uenyø ja'i p'u ja ra nija p'uya, nuna ra Pablo 'nehra Bernabé, bi denni xangu yø judío, da gue'u yø ja'i ya xa bennba yø nt'εc'εi yø judío xquet'a ni tet'i. Nuya ni terbua, majapi nts'edi ngue hinda hyejpabi rá mate Oja.

⁴⁴ Mi dátra hyato ma pa säya yø ja'i p'uya, ya mme Gä ra hnini bi mpeti, ngue nne da 'yøspa rá hya Oja.

⁴⁵ Pe mi nu yø judío p'uya ngue ena yø xaju yø ja'i, bi nseyä p'uya. Bi däjpi te mmanna Pablo, bi zui.

⁴⁶ Ra Pablo p'uya, 'nehra Bernabé bi hya ra ts'edi ngue bi nya, bi 'yembbyø ja'i:

—Ague gyø judío_h, mi jahma ngue go rá mudi dá si'ah_h rá hya Oja. Pe ya hingui ntheh_h ra 'da'yo te para zantho, ngue hingui nnu manho_h na ra hya na. A nuyá, gdá mäcähe p'u rá m'mähyø ja'i hingyø judío ya.

⁴⁷ Porque guehna bi menngähe Oja na ngue bi 'yena: “Nuya dí exa'i ya ngue gui cännbabi ra 'yu da n'yo yø ja'i hingyø judío, tengutho n'na ra nyot'i 'mø ni 'bet'o. Janangue da zä di nyanyø ja'i rá nguni nximhäi”.

⁴⁸ Mi 'yøhyø ja'i na ra hya si p'uya, janjua_{ni} ngue ra ndi johya'u hingyø judío. I manyø ja'i p'uya ngue xandønho rá hya Oja. 'Nε Gä bi 'yεc'εi'u yø ja'i ya xpá ts'ännbi ngue di nthēui ra 'da'yo te para zantho.

⁴⁹ Bi ma ma'yoni rá hya Oja gätho'a ra xequi'a p'uya.

⁵⁰ Nuya yø judío mbøcue, bi 'yutya yø xisu ya suprá xudi Oja, guehya hnu mansu p'u ja ra hnini ya yø xisu. Da guehyø n'yoh_h di manda p'u ja ra hnini, Gä bi 'yat'i. Janangue bá yans'yø ja'i p'uya,

ngue bi z_uhr_a Pablo 'n_ehr_a Bernabé. Bi 'y_et'i, xifi ngue ya h_inda pengui.

⁵¹ P_e n_uya y_o representante ra Cristo, bi hu_amhy_o fonth_{ai} m_i n'youi y_o mbongua, gue'a ra hm_eya'a ngue ya bi th_ep'ua y_o ja'i n_uya h_imbi nu manho ra hya. Bi tho p'ua, i mpa p'ua ja ra hn_ini Iconio.

⁵² Nu'ua y_o ja'i ya xi 'y_ec'ei ra hya p'ua, janjuan_i ngue di johya 'n_e di ha_tra ts'edi ra Esp_iritu Santo.

14

Ra Pablo 'n_ehr_a Bernabé bi manna hya p'ua Iconio.

¹ Nu_p'ua ja ra hn_ini Iconio, ja_p'ua ra n_ija di mpeti y_o judío, ja bi y_arb_u ra Pablo 'n_ehr_a Bernabé ngue bi manna hya. Mi manna hya p'ua, xangu y_o judío bi 'y_ec'ei, 'n_e'ua h_ingy_o judío bi 'y_ec'ei ra hya.

² P_e nu'ua y_o judío h_imbi 'y_ec'ei ra hya p'ua, bi 'y_uty_o mm_engu Iconio, bi japi ngue bi nu man'ua y_o 'y_ec'ei.

³ Janangue ya'atho y_o pa bá m'map'ua, bi hya ra ts'edi bi manna hya. H_ont'a Oja n_ots'e m_ente xihy_o ja'i hanja'a rá mate Oja. Ifax Oja ngue oty_o milagro para ngue da fadi ngue majuan_i te mma.

⁴ P_e nu'ua y_o ja'i 'b_up'ua ja ra hn_ini, yo 'b_ui i nja. Nu'a n'na 'b_ui 'da'igu mmamhm_u y_o judío. Man'na 'b_ui p'ua, 'da'igu mmamhm_u y_o representante ra Cristo.

⁵ Y_o judío, 'n_e'ua h_ingy_o judío, bi nh_ecahyah_u y_o ts'ut'abi ngue da zamba y_o representante ra Cristo, 'n_e da mundo.

⁶ Mi z_a mi badi te fennbabi ra Pablo 'n_ehr_a Bernabé, bi b_omp'ua, i map'ua ja ra hn_ini Listra.

Bi thogui, i mpa p'ua ja ra hnini Derbe. Guehya yø hnini rá njap'ua Licaonia ya. Gä bá n'yop'ua ja yø hnini querpua bí ja.

⁷ Ja bi mmamp'ua ra hoga 'da'yo hya p'uya.

Bi 'bando ra Pablo.

⁸ Nup'ua ja ra hnini Listra, bi dimp'ua n'na ra n'yohua mi hup'ua ngue hinguí sä di n'yo. Porque ra dogua mente ra pa xa m'mai, hijnjam'mø di 'yo.

⁹ A nuna ra n'yohua na, mi 'yøde te mmanna Pablo. Ra Pablo bi hyceti, bi ba p'uya ngue ec'ei ngue da zä yø gua.

¹⁰ Nuna ra Pablo bi ts'edi bi 'yembí:

—Damí nanguí ga 'bái —bi 'yembí.

Nuna ra n'yohua p'uya, bi m'mäi. Bi 'yen'a n'na ra sägui p'uya, bi n'yo.

¹¹ Mi nu yø ja'ia te bi 'yøtra Pablo p'uya, bi mahra hmafi yø ja'i, ga ya'a te yø hya yø ja'i Licaonia, i ena:

—Yø zi dahmu xpá ngohi ngue yø ja'i, bi zøcua dí 'bahma ya —bi 'yena.

¹² Nuna ra Bernabé, t'embí ngue ra dahmu Júpiter. Nuna ra Pablo p'uya, t'embí ngue ra dahmu Mercurio na, porque guehna ra Pablo bi manna hya.

¹³ Nu'a rá mmäcja ra dahmu Júpiter i ja rá nija p'ua ja ra nenihni ni yatra 'yu. Bá zi yø ndani na p'uya, xpí tøtyø thøðoni, ni map'ua 'buhyo representante ra Cristo. Bá n'youi yø ja'i di nhomndani ngue da 'yørpa ra 'bøt'e ngue da danne.

¹⁴ Pe ra Bernabé 'ngra Pablo, bi mmeya'a te nne da 'yøtyø ja'i ya p'uya. Bi xetyø pahni p'uya, ngue gue'a gui nequi ngue hinguí nnu manho te nne da

'yørpabi yø ja'i. Bi yərbu ha 'buhyø ja'i p'uya, ni mafi, i ɛna:

15 —Ague n'yø'ahɯ, çhanja'a guí nne gui 'yøthɯ? Nugä'be xquet'a dyø ja'itho gä'be tengutho'ahɯ. A nuyá, nná ɛɛ ga øt'a'be na rá hoga 'da'yo hya Oja ya, n'namhma gui hyehma p'u'a te guí øthɯ, h̄inte d̄i muui'a. Dami 'yɛc'ɛihɯ Oja nuna 'bui. Guehna bi 'yøt'e te gä bí ja mahɛts'i, 'nɛhra häi, 'nɛhra jathe. 'Nɛ bi 'yøt'e gätho yø cosa d̄i nnuhɯ.

16 Nu'mø yø pa xa thogui, nuna Oja, madague'a h̄ingui nnu manho te øtyø ja'i, pɛ bi unna 'yu yø ja'i ngue da 'yøt'e te di ho.

17 Pɛ zant'a d̄i nɛqui te'o na Oja, ngue gä rá nho ørcahɯ. Di 'dacju rá 'ye. I øt'e ngue nja yø huah̄i. Di 'dacju te ga sihɯ, 'nɛ di unna pähä ma mmuihɯ.

18 Madague'a ngue nguna rá hya bi manna Pablo, pɛ xanhɛnn̄itho ha i hejpbabi yø ja'i ngue h̄inda hyo yø ndani da 'yørpabi rá 'bøt'e.

19 Bi zøhyø judío ngue yø mmɛngu Antioquia p'uya, 'nɛhyø mmɛngu Iconio. Bi japa nts'edi yø ja'i ya p'uya, ngue da m̄ando rá Pablo. M̄i m̄ando p'uya, ɛna ngue ya bi hyo. Bi ḡarp̄aya, bá emma xøts'e rá hn̄ini.

20 Pɛ bi m̄peti yø 'yɛc'ɛi p'u ha 'benna Pablo. Bi nangra Pablo p'uya, mahømbi yərbu ja rá hn̄ini. M̄i hyaxp̄aya, bi ma, bi mɛ rá Bernabé, i mpa p'u ja rá hn̄ini Derbe.

21 M̄i juadi bi manna hoga 'da'yo hya p'u ja rá hn̄ini Derbe p'uya, xandøngu yø ja'i bi 'yɛc'ɛi rá hya. Bi mengui mahøn'a p'uya, i map'u ja rá hn̄ini Listra. Bi tho'a Iconia, i mpa Antioquia.

22 Di hatra ts'edi yø 'yɛc'ɛi p'u ja yø hn̄ini bá thogui. Bi xifi ngue h̄inda hye'a rá hya ɛc'ɛi. Bi xifi

ngue nū ra ja'i nne da yurbu di manda Oja, jatho da zā ra n'u ua ja ra ximhäi ngue da ts'ui.

²³ Xquet'a bi 'yεxyø n'yohu n'na ngu n'na yø hnini ngue di m'met'o p'u di mpeti yø 'yεc'ei. Da zømp'u da zøni, øtyø mhmat'Oja 'nε etyø mmui. Nuna ra Pablo di fät'a Oja ya yø ja'i bi 'yεc'ei ra hya.

Bi mengra Pablo 'nεhra Bernabé ngue i ma Antioquía.

²⁴ Mambá εp'uya, bá tho'a Pisidia, i mpa Panflia.

²⁵ Mi zøp'u ja ra hnini Perge p'uya, bi manna hoga 'da'yo hya. Mi thop'u p'uya, i mpa p'u ja ra hnini Atalia.

²⁶ Mambá thop'u p'uya, bá o ra barco i ma Antioquía. Guehna ra hnini na ngue bi t'äprá mate Oja ngue da mäp'u di ma ra Pablo 'nεhra Bernabé ngue'a ra 'befi ya bi juadi bi 'yøt'e.

²⁷ Mi zømp'u ja ra hnini Antioquía p'uya, bi mpeti yø 'yεc'ei. Bi xihyø ja'i te xi 'yøt'Oja conná ngue'u. Bi xifi ngue nne Oja ngue 'nε'u yø ja'i hingyø judío da 'yεc'ei ra Jesucristo.

²⁸ Ya'atho yø pa bá m'mup'u 'buhyø 'yεc'ei na ra Pablo 'nεhra Bernabé.

15

Bi nja n'na ra junta p'u Jerusalén.

¹ Nu'u yø pa'u p'uya, bá nεxa Judea 'da yø n'yohu, bi zø'a Antioquía. Bi mudi bi xännbabi yø 'yεc'ei p'uya, bi 'yεmbi:

—Para ngue gui nyamhm, jatho ngue gui 'yøthu tengutho bi manda ra Moisés ngue da hmεpya'ahu conná circuncisión —bi 'yεmbi.

2 Nuna ra Pablo 'nēhra Bernabé, bi 'yεmmēi bi njunt'ui'ua mman'a p'uya. M'mefa p'uya, bi t'ēxra Pablo 'nēhra Bernabé ngue i ma Jerusalén, bi mähä mī'da yø 'yεc'ēi ngue da nyahua yø representante ra Cristo co 'nē'ua 'bet'o p'ua di mpeti yø 'yεc'ēi p'ua Jerusalén. Janangue da nu ha di jap'na ra hya na.

3 Nu'ua yø 'yεc'ēi p'ua Antioquía, bi ma bi thøp'ua ja ra 'yu ra Pablo 'nēhra Bernabé. Ni nthop'ua ja yø häi Fenicia 'nē Samaria. I mma ha bi nja ngue bi hyep'ua yø nyogui nt'εc'ēi yø ja'i ngue bi 'yεc'ēi Oja. Gätho yø 'yεc'ēi p'uya, εmmēi di johya 'mø mī 'yøhna ra hya na.

4 Nuna ra Pablo 'nēhra Bernabé bi zømp'ua Jerusalén, bi mpeti yø 'yεc'ēi conyø representante ra Cristo 'nē'ua yø n'yohua 'bet'o p'ua di mpeti yø 'yεc'ēi. Bi ma te xi 'yørpabi Oja p'uya.

5 Bi nangui 'da yø fariseo ya xi 'yεc'ēi ra hya p'uya, bi 'yēmbi:

—Jatho ngue da ma mhmεpya ya yø 'yεc'ēi hīngyø judío, di njapra circuncisión. 'Nē di njapi ngue da zupra ley bi 'yotra Moisés —bi 'yēmbi.

6 Janangue bi mpeti yø representante ra Cristo p'uya, co 'nē'ua yø n'yohua 'bet'o p'ua ja ra nija, para ngue da hnu ha di njapra hya.

7 Mi juadi mī nyai ya'atho p'uya, bi nangra Bedu, bi 'yēna:

—Ague ma zi cu'aha, guí pahma ngue nu'mø yø pa xa thogui, bá huanngä Oja p'ua ha guí 'buhma, ngue ga xicä ra hoga 'da'yo hya yø ja'i hīngyø judío. I nnepe ngue 'nēhya da 'yεc'ēi ra hya ya.

8 Nuna Oja, i parbabi yø n'yomfēni yø ja'i. 'Nē di nēqui ngue bi nu manho Oja ngue 'nēhyø ja'i

h̄ingyø judío da 'yɛc'ɛi, porque bá p̄ennbabi ra Espiritu Santo, tengutho bi jacj̄m m'mɛt'o.

⁹ Tengutho bi jacj̄m Oja, bi jarbutho ya h̄ingyø judío ya. Bi p̄unnbabi ya yø ja'i bi 'yɛc'ɛi.

¹⁰ Xiya, ¿hanja ngue guí täcj̄m'a te nne da 'yøt'Oja ya? Porque guí xihm̄m yø 'yɛc'ɛi ngue jatho da d̄enna ley n̄unā h̄inj̄am'mø di sä da 'yøtyø ja'i, n̄i x̄inga guehm̄m mboxitah̄m x̄tā nzā x̄tā 'yøt'e, n̄i x̄inga guecj̄m di sä ga øth̄m'a te gāma hyā di manda ra ley.

¹¹ Pɛ dí ɛc'ɛih̄m ngue gdá nyamhm̄m conná mate ra Hm̄u Jesús. Xquet'a njarbutho yø ja'i h̄ingyø judío ya.

¹² Gä bi nsäya'a guí njun'mahya yø ja'i p'uya. Bi 'yørp̄a masu ra hyā mmanna Bernabé 'nɛhra Pablo. Bi mā te bi nja 'mø mi map'ɛ 'b̄ahyø ja'i h̄ingyø judío, ngue bi 'yøtyø milagro Oja connā ngue'ɛ.

¹³ M̄i juadi bi hm̄anna ra hyā nā p'uya, bi 'yɛnna Jacobo:

—Ague mā zi cu'ah̄m, dami 'yøhm̄m te ga mmangä ya.

¹⁴ N̄unā ra Simu, ya bi xicj̄m ha bi nja te bi 'yørp̄abi Oja 'mø rá m̄adi mi map'ɛ 'b̄ahyø ja'i h̄ingyø judío. N̄unā Oja, ya xp̄a huanhyø ja'i ja ngue da zo rá 'yɛ.

¹⁵ N̄unā ra hyā naya, di nth̄eui nā ra hyā bi 'yotyø pøngahya Oja naya, ngue ɛnā:

¹⁶ “Nu'mø bi nja'a ra hyā nt'ot'i ya, nu'a ra nija bi hyøhra David, mā'da'yo ga hoqui har̄m x̄ants'on̄i, porque ya x̄a xot'i.

¹⁷ Dí nne ngue gätho yø ja'i h̄ingyø judío da hyongui n'namhm̄m da zo mā 'yɛ.

18 Nguna ra hya bi man'Oja, 'ne bi japi bi bahyø ja'i xa m'mahyø pa xa thogui", bi 'yena.

19 Nugä dí ena ngue nuya yø ja'i hingyø judío, ngue ya 'yo di 'bätyø mmæi ngue εc'ei Oja, ya hingui sä ga ts'onnbahya yø mmæi ya.

20 A nuyá, para ngue hīndi nsahmi ya yø judío ngue yø 'yεc'ei ya, høndya yø hya ja ua da ma macuarpi ra sacua ya. Ngue hīnda za ra ngø, nu'a i tho ngue i t'orbā ra 'bøt'e yø dahmu. 'Nε hīndi n'yots'om'mäi. 'Nε hīnda zaprá ngø yø zu'ε hingui pōnna ji 'mø bi du, 'nε hīnda zi ra ji.

21 Porque asta guehyø pa xa thogui, ya mandø njam'møtho, n'na ngu n'na yø hnini i 'bæi te'o mmanā ley bi 'yotra Moisés. Nuna ra ley na, nu'mø ra pa ngue ra ts'äya, nhyato nhyato hmamp'ua ja yø nija di mpæti yø judío.

22 A nuya yø representante ra Cristo p'uya, co 'ne'ua yø n'yohua 'bet'o p'ua ja ra nija, 'nε gätho yø 'yεc'ei, bi zānnbaya ngue da huanhni to da menhni, di ma Antioquía, da me ra Pablo 'nεhra Bernabé. Bi t'εxra Judas nu'a ja man'na ra thuhu ngue ra Barsabás. 'Nε bi t'εxra Silas. Guehya yø n'yohua 'bet'o p'ua 'bahyø 'yεc'ei ya.

23 Bi ma nt'øt'e ra sacua da gaxpuya, i enna sacua: "Nugähe yø representante gahe ra Cristo, 'nεhya 'bet'o ua ja ra nija, 'nεhya mi'da ma zi cuhua 'bæcua, dadi zenguagähe'ua ma zi cuhua hingyø judío rá m'map'ua ja ra hnini Antioquía, 'ne'ua rá m'map'ua ja ra häi Siria, co 'nεp'ua ja ra häi Cilicia.

24 Dí øcähe ngue bi nεxua 'da yø n'yohua ngue hīndá et'ähe. A nuya p'uya, hingui padī te gui 'yøthu ngue bádi ts'on'na ni mmæihua 'na ra hya i mma, ngue di manda di nja'ahua ra hmεpya ngue

ra circuncisión, 'nɛ guí suphə gätho'a te di manda
ra ley bi 'yotra Moisés.

25 Janangue dá mpɛtigähe ngue dá nhɛcahyahe.
Dá ɛxähe yø n'yohə bi map'ə, bi mähä nā mā zi cūhə
ra Bernabé 'nɛhra Pablo.

26 A nūnā ra Bernabé 'nɛhra Pablo i ɛnyø te
connā guehna mā Hmūhə Jesucristo.

27 Nūya yø n'yohə dá ɛt'ähe p'uya, guehna ra
Judas 'nɛhra Silas. Nūya p'uya da zä guí nyasəhə,
guehya da xi'ahə temā hyā dá sännähe ya.

28 Nū'a te bi zännā Espiritu Santo p'uya co 'nɛcähe,
dá nū manhohe ngue hinguí ja ts'edi da 'yøtyø ja'i'a
te gä gā 'yo yø judío. Hīnda høndya yø hyā i ja ngue
guí 'yøthə p'ə ha 'bəhyø judío da si'ahə.

29 'Yo guí sahə ra ngø i tho ngue t'ørba ra 'bøt'e
yø dahmū. 'Nɛ ra ji p'uya, 'yo guí sihə. Nū'a ra ngø
hinguí pōnna ji 'mø bi dū, 'yo guí sahə. 'Nɛ 'yo guí
'yots'om'mäihə. Nū'mø ngue gā 'yøthə nā ra hyā
dí xi'ähe ya, ya xanho te guí øthə 'mø. Hønt'Oja da
mä'ahə”.

30 Ya bi ma'ə bi t'erbəya. Mi zømp'ə ja ra hnini
Antioquía, bi petyø 'yɛc'ɛi, bi dā ra sɛcuā p'uya.

31 Nū'mø mi nū ra sɛcuā yø 'yɛc'ɛi p'uya, ɛmmɛi
di johya ngue ya bi nhohyø mməi.

32 Nūnā ra Judas 'nɛhra Silas xquet'a yø
pøngahya Oja ya, bi hojpabi yø mməi yø 'yɛc'ɛi
ya p'uya, 'nɛ bi hatra ts'edi nā ra hyā bi xifi.

33 Bá m'məp'ə njammī pa p'ə Antioquía. M'məfa
p'uya, bá n'yɛte ngue bi mengui i ma Jerusalén.

34 Pɛ nūnā ra Silas bi nū manho ngue bá cop'ə nā.

35 Xquet'a 'nɛhra Pablo, 'nɛhra Bernabé bá cop'ə
Antioquía. Bi sigue bi xännbabi yø ja'i nā rá hoga

'da'yo hya Oja. Bi mfäxui mi'da yø mmɛngu p'ɥ
ngue xännba ra hya yø ja'i.

*Nuna ra Pablo, ya rá yo ndi bi ma ngue di 'yonna
hya.*

³⁶ Mi ma njammī pa p'ɥya, ra Pablo bi 'yɛmbra
Bernabé:

—Mahønga mmɛp'ɥ ja yø hnini ya xtá mämmi rá
hya Oja ya. Ga ma nui te di ja'ɥ ma zi cuhɥ —bi
'yɛmbi.

³⁷ Nuna ra Bernabé, bi ne xta nzixra Xuua nuna
ja man'na ra thuhu ngue ra Marco.

³⁸ Pe ra Pablo himbi nu manho ngue xta nzits'i,
porque ra Xuua ya xpí nsote p'ɥ Panfilia, hingu
nne da mɛp'ɥ ni ma ngue di 'yonna hya.

³⁹ Bi n'ueni n'na ngu n'na ngue hinga 'da'igu i
mma. Nuna ra Bernabé bi zixra Marco na. Bi 'yo
ra barco i map'ɥ ja ra häi Chipre.

⁴⁰ Ra Pablo p'ɥya, guehna ra Silas bi ne bi mɛ na.
Yø 'yɛc'ɛi p'ɥya bi 'yäprá mate Oja ngue da mädi ha
ni ma.

⁴¹ Ra Pablo 'nɛhra Silas i mpa p'ɥ ja ra häi Siria,
'nɛp'ɥ ja ra häi Cilicia. Di hatra ts'edi yø 'yɛc'ɛi p'ɥ
ni ma.

16

Ra Timoteo bi mähä ra Pablo 'nɛhra Silas.

¹ Ra Pablo 'nɛhra Silas bi zømp'ɥ ja ra hnini
Derbe. Mi thop'ɥ p'ɥya, i mpa p'ɥ ja ra hnini Listra.
Nup'ɥ ja ra hnini p'ɥya, bi dimp'ɥ n'na ra 'yɛc'ɛi ni
hu ngue ra Timoteo. Ra judío'a rá mamá, pe ya ra
'yɛc'ɛi. Rá papá p'ɥya, hingra judío'a.

² Nu'ᵃ yø 'yɛc'ɛi mi 'bʷp'ᵃ ja rā hn̄ini Listra bi nu manho nā rā Timoteo, dā gue'ᵃ yø 'yɛc'ɛi p'ᵃ ja rā hn̄ini Iconio, xquet'a bi nu manho.

³ Rā Pablo p'ᵃya, bi ne bi mähä nā rā Timoteo. Bi japi ngue bi ma mhmɛpya, bi njapra circuncisión n'namhma ngue hind̄i mbøcuɛ yø judío p'ᵃ d̄i ma. Porque ya fadi ngue hingra judío rá papá nā rā Timoteo.

⁴ Nu'p'ᵃ ja yø hn̄ini ntho p'ᵃya, bi xihyø 'yɛc'ɛi ngue dā 'yøt'e te mman̄a sɛcua bi mɛnhyø representante rā Cristo, conyø n'yohᵃ 'bet'o p'ᵃ d̄i mpeti yø 'yɛc'ɛi p'ᵃ Jerusalén.

⁵ A nuya yø 'yɛc'ɛi p'ᵃya, bi hya rā ts'edi yø nt'ɛc'ɛi. N'na pa ngu n'na pa, man'na ni 'yɛc'ɛitho mi'da yø ja'i.

Rā Pablo bi 'ui n'na rā n'yohᵃ ngue rā mmɛngu Macedonia.

⁶ Rā Espíritu Santo himbi nepe xtani man̄a hya p'ᵃ ja rā häi Asia nā rā Pablo. Janangue bi 'damp'ᵃ ja rā häi Frigia p'ᵃya, i mpa Galacia.

⁷ Mi zømp'ᵃ ja rá hyodi rā häi Misia p'ᵃya. Ja bi bɛmp'ᵃ p'ᵃya ngue xti map'ᵃ ja rā häi Bitinia. Pɛ rā Espíritu Santo himbi nepe xti map'ᵃ.

⁸ Janangue bi 'dastho'a rā häi Misia p'ᵃya, i mpa p'ᵃ ja rā hn̄ini Troas.

⁹ Ja bi n'ui p'ᵃ nā rā Pablo 'mø minxui p'ᵃya. Nu'a rá t'i p'ᵃya, bi nu ngue 'bäp'ᵃ n'na rā n'yohᵃ ngue rā mmɛngu p'ᵃ ja rā häi Macedonia. Bi 'yɛmbi:

—Bí 'yɛcua Macedonia, guí fäxçähe —bi 'yɛmbi.

¹⁰ Mi n'ui rā Pablo p'ᵃya, dá sänni ngue dá mäçähe Macedonia. Dí haxhe njuani ngue

nzongahe Oja ngue ja gani mangähe p'ua ra hoga 'da'yo hya.

Ra Pablo 'nehra Silas bi ma Filipos.

¹¹ Dá ogähe ra barco p'ua ja ra hnini Troas. Dani mpäcähe p'ua ja n'na ra häi bi ja mbo ra jathe ni hu ngue Samotracia. Rá yo pa p'uya, dá sōngähe p'ua ja ra hnini Neápolis.

¹² Dá nexähe p'ua p'uya, dani mpäcähe p'ua ja ra hnini Filipos, gue'a n'na 'bui yō ja'i ngue yō ro-mano. Nu'a ra danihni'a p'uya, tate sedi ngue'u mi'da yō hnini jap'ua ja ra häi Macedonia. Dá m'mucähe p'ua njammī pa p'uya.

¹³ Mi zōhra pa ngue ra ts'äya, dá mähme nenihni ha ja n'na ra dathe. Nu'a ra xequi'a, ja zai di mpeti p'ua yō judío ngue mmat'Oja. Dá mihme 'mō mā sōmhme. Dá xihme ra hoga 'da'yo hya yō xisu ya xi mpeti.

¹⁴ Nu'a n'na'u yō xisu p'uya, ni hu ngue ra Lidia, ra mmengu p'ua ja ra hnini Tiatira. Mará mä'ulu na ra xisu na, pe ya thanne Oja. Pe bi xojpabi Oja rá mmui na ra xisu ngue bi 'yōrpabi masu te mmanna Pablo.

¹⁵ Bi nxixya p'uya, dá gue'u mi 'bup'ua ja rá ngu, gä bi nxixya. M'mefa p'uya, bi 'yēnje:

—Nu'mō guí haxhu njuani ngue majuani dí ε'εigä ra Jesús, mmähä p'ua ja mā ngungä 'mō, guí nsayahu p'ua —bi 'yēnje.

Bi jacje ngue dá mähme p'ua ja rá ngu p'uya.

¹⁶ Man'na ra ora p'uya, nmará mähme p'ua ja ra mhmat'Oja dí n'yohe ra Pablo, dá nthehe n'na ra hmute mará badī ngue mi n'youi ra ts'onthi. Nuna

ra hmute na, mi tapi xangu ra mɛnyu yø hmu ngue mi ja rá mfadi conna ts'onthi.

¹⁷ Nuna ra hmute p'uya, ni dɛnna Pablo ngue mmarche, i ɛna:

—Nuya yø n'yohu 'bɛcua, guehya yø mɛfi Oja maguesɛ ya. Nuya guehya xän'nahɛ ha di zä guí nyahmu ya —bi 'yɛna.

¹⁸ N'na ndi ngu n'na ndi ga mmähme ra mh-mat'Oja, di jaje p'ua na ra hmute. Mi sörpabi ra Pablo p'uya, bi 'bät'i, bi 'yɛmbra ts'onthi mi n'youi ra hmute:

—Conná ts'edi ra Jesucristo, dí xi'i ngue dami hyɛp'ua ra hmute guí n'youi —bi 'yɛmbi.

'Bexque'a ra ora'a p'uya, bi hyɛp'ua ra ts'onthi mi n'youi ra hmute.

¹⁹ Pɛ nu'ua yø hmu ra hmute p'uya, bi nu ngue ya hingui tø'mi ngue hõnda dapra mɛnyu ra hmute. Bi bentra Pablo 'nɛhra Silas. Bi zixpɛ ja ra centro 'bɛhyø ts'ut'abi.

²⁰ Bi ma madäpi yø ts'ut'abi p'uya, bi t'ɛmbi:

—Nuya yø n'yohu 'bɛcua, yø judío ya. Di ts'onnyø ja'i 'bɛcua ja ma hninihɛ.

²¹ I xänbäte yø costumbre nu'ua hingui ja ngue ga øthɛ, porque dyø romanohɛ.

²² Bi nangyø ja'i p'uya ngue bi zɛi. Yø ts'ut'abi p'uya bi manda ngue da böjba yø ulu ngue da 'bei conyø t'o.

²³ ɛmmɛi bi 'bei. M'mɛfa p'uya, bi got'i. Bi sihra alcaide p'uya ngue da mädi xandønho.

²⁴ A nu'a ra alcaide 'mø mi si p'uya ngue da mädi xanho, bi cɛrpɛ ja ra ngumm'mɛxui asta mbo ra fädi. Bi japyø za nt'ät'i, ga ts'embra yø gua yø ofädi p'uya.

25 Pε nu'mø mī zo māde rā xui p'uya, nuna rā Pablo 'nēhra Silas ī mmat'Ojatho, 'nε turpabi yø alabansa Oja. Øxta'ü mī'da yø ofädi te gä øt'e.

26 Nthambēnitho bi 'yan'a häi p'uya. Xøgue rā huatyø ndæcjado p'ü ja rā fädi. 'Bexpi xogui gätho yø goxthi, 'nε bi nxühyø cadena manthut'i yø za n'youi yø gua yø ofädi.

27 Nu'a rā alcaide p'uya, mī nu ngue gä xi xohyø goxthi fädi. Bi 'yεmbi ngue ya xi ma gätho yø ofädi p'uya. Bi gæxrá juai p'uya, bi ne xtí nhyose.

28 Pε bi matra Pablo, bi 'yεmbi:

—Man'nan'yo mī 'yøt'e gui nhyose ague n'yø. Gä dí 'bæcähe ua —bi 'yεmbi.

29 Nuna rā alcaide p'uya, bi 'yähra nyot'i. Ni tihi bi yat'ambo. Ni huaqui ngue bi nsu. Bi guarbu 'bähra Pablo 'nēhra Silas ngue bi ndantyøhmu.

30 Bá jæcathi p'uya, bi 'yεmbi:

—Ague n'yø'äui, ¿te 'bε'a ja ngue gä øt'e para ngue gä nyani?

31 Nuya yø ofädi p'uya, bi 'yεmbi:

—Damī 'yεc'ei rā Hmu Jesucristo n'namhma gui nyani. 'Nε'ü to 'bæp'ü ja ni ngu, di nyan'mø da 'yεc'ei —bi 'yεmbi.

32 Nuna rā alcaide p'uya, gätho'ü 'bæp'ü ja rá ngu, bi sifi xanho hanja'a rā Hmu Jesús.

33 Tobe ndaxuitho'a rā ora'a. Nuna rā alcaide bi mejpabi yø n'ani mī n'youi. Bi nxixya p'uya, gätho'ü 'bæp'ü ja rá ngu bi nxixya.

34 M'mefa p'uya, bi zixrá ngu ngue bi unna hmε da zi. Nuna rā alcaide p'uya, gätho'ü 'bæp'ü ja rá ngu, janjuani di johya ngue bi 'yεc'ei Oja.

35 Nu'mø mi hyaxpaya, nu'u yø ts'ut'abi bi menhyø policia da xihra alcaide ngue di thøhyø ofädi.

36 Ra alcaide p'uya bi 'yembra Pablo:

—Bá penngä rä hya yø ts'ut'abi ngue ga thøc'äui. Janangue 'yo te guí mbembi ya, ni mehma —bi 'yembi.

37 Mi dahra Pablo, bi 'yembyø policia:

—A nugä'be dyø romanogä'be. 'Nε nnu yø ja'i p'u bi megba'be, ni xinga 'bet'o hacra güenda ja di ncote. 'Nε da 'yena go nt'aguitho di thøga'be ya. Nu'á, hin'na'a. Guí xihmi ya da εε da guga'be ua ja ra fädi.

38 Yø policia p'uya, bi mengui ba xihyø ts'ut'abi te mmanyø ofädi. Yø ts'ut'abi p'uya, bi nsu 'mø mi badí ngue yø romano ya yø ofädi.

39 Mi zøp'u ja ra fädi yø ts'ut'abi p'uya, bi 'yäpa mpunnbate. Bá jəjp'uya, bi xifi ngue da bømp'u ja ra hnini.

40 Nu'mø mi bømp'u ja ra fädi na ra Pablo 'nehra Silas, i map'u ja rá ngu ra Lidia. Ja bi nyaha p'u mi'da yø 'yεc'εi p'uya. Høntho bi zajpa yø mmui yø ja'i, bi ma p'uya.

17

Bi ts'u p'u Tesalónica ra Pablo.

1 Mi ma ra Pablo 'nehra Silas, i mpa p'u ja ra hnini Anfípolis, i nthop'u ja ra hnini Apolonia. Bi zømp'u ja ra hnini Tesalónica p'uya. Mi jap'u ra njja di mpeti yø judío.

2 Nuna ra Pablo bi yarb'u ja ra njja, ya gä ngu'a ørbu ja yø hnini xi thogui. Nhyu sábado bi membi bi nyaha yø judío p'u ja ra njja.

³ Di opan'yü yø ja'ï hanja'a te mmamp'u ja ra Maca Libro, ngue ra Cristo jatho ngue da zä ra n'u, da tho, da t'ägui. M'mæfa p'uya, di bennate p'u da nt'ägui. Bi 'yembuya:

—A nuna ra Jesús dí xi'aha ya, guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi na.

⁴ Ngue nguna xifi, bi 'yεc'ei 'da yø judío. Bi guarbu ha ya ra Pablo 'nehra Silas. Xquet'a bi 'yεc'ei xangu yø ja'ï hingyø judío ya mi thanne Oja. 'Nε xangu yø xisu nuya hnu mansu p'u ja ra hnini bi 'yεc'ei ra hya.

⁵ Bi nseyä ya yø judío himbi 'yεc'ei ra hya p'uya. Bi zonhyø ja'ï ngue yø ts'oc'ei mi 'yop'u ja ra caye, bá yans'yø ja'ï p'u ja ra hnini p'uya. Bi mäspa rá ngu ra Jasón ngue honna Pablo 'nehra Silas. Bi ne xta nzits'i ngue xti dāp'u 'buhyø ja'ï.

⁶ Pe ngue himbá timp'u'u p'uya, bá jucra Jasón 'ne'u mi'da yø 'yεc'ei. Bá si ngue bi dāp'u ja ra ts'ut'abi. I mahyø ja'ï p'uya, i ena:

—Nu'u yø n'yohu dí mmangähe ya, ndap'u bi zä di ts'onnyø ja'ï. A nuyá, xquet'a 'youa ja ma hninihu ya.

⁷ Go di säyabi p'u ja rá ngu na ra Jasón. Gätho ya p'uya, hingui εc'ei'a ra ley ga 'yo ra dast'abi Roma. Porque embi ngue 'bu hman'na ra dast'abi ni hu ngue ra Jesús.

⁸ Mi 'yøhyø ja'ï na ra hya na p'uya, co 'nehhyø ts'ut'abi, di maxni yø ja'ï p'uya ngue ncuε.

⁹ Nuna ra Jasón co 'ne'u mi'da yø mmi'yεc'eiui, bi gutra mēnyu ngue bi ma mathøgue.

Ya 'bup'u ja ra hnini Berea na ra Pablo 'nehra Silas.

10 M̄i n̄xui p'uya, nu'u yø 'yɛc'ɛi n'na zihmantho bi japi bi bønna Pablo 'nɛhra Silas. I mpa p'u ja ra hn̄ini Berea. M̄i zømp'u p'uya, bi map'u ja ra n̄ija d̄i mpɛti yø judío.

11 N̄uya yø judío ngue yø mmɛngu p'u, man'na yø ndøhoja'i ya ngue yø mmɛngu Tesalónica. Janjuani ngue yø mm̄i ga 'yøhra hoga 'da'yo hya sifi. N'na pa ngu n'na pa huaxyø hya nt'ot'i ra Maça Libro. Porque nne da bad̄i ngue'mø majuan̄i'a te sifi ogue h̄in'na.

12 Janangue xangu yø judío bi 'yɛc'ɛi ra Jesús. Da gue'u h̄ingyø judío, xangu bi 'yɛc'ɛi. Ngu yø n'yohu, ngu yø xisu n̄uya hnu mansu, gä bi 'yɛc'ɛi ra hya.

13 M̄i mambrá hya Oja p'u ja ra hn̄ini Berea na ra Pablo. Ngu i 'yøhya yø mmɛngu Tesalónica, 'bexp̄i ma yø judío ngue bá utyø ja'i p'u ja ra hn̄ini.

14 Nu'u yø 'yɛc'ɛi p'uya, n'na zihmantho bi 'yetra Pablo, bi map'u ja ra nenga jathe. Pɛ nuna ra Silas 'nɛhra Timoteo bi gop'u Berea'u.

15 Nu'u bi mähä ra Pablo p'uya, bá ɛmp'u ja ra hn̄ini Atenas. Mambá penc'u p'uya bá hannbabi ra hya ra Silas 'nɛhra Timoteo ngue dan̄i zadi n'na zihmantho.

Ra Pablo ya 'bup'u ja ra hn̄ini Atenas.

16 Mente ndø'mate ra Pablo p'u Atenas, bi m'mähra sibi rá mm̄i p'uya ngue nnu yø ja'i p'u ja ra hn̄ini ngue gä sihyø dahmu thanne.

17 Janangue bi xihra hya yø judío p'u ja ra n̄ija, da gue'u ya thanne Oja, gä bi xihra hya. N'na pa ngu n'na pa xihra hya yø ja'i d̄i nthɛui p'u ja ra tai.

18 'Bu'i'da yø n'yohu, ngue madi xä'a ra hya m̄i xännbate ra Epicuro. M̄i'da p'uya, madi xä'a ra xädi

ngue ra estoico. Bi mudi bi nyau ra Pablo'ua p'uya.
Bi 'yɛn'i'da p'uya:

—¿Teni 'bɛ'a ma hya mmana ra n'yoha 'bucua?
Hin'ya p'ua rá nɛgui di yahni ua —bi 'yɛna.

Mi'da p'uya, bi 'yɛna:

—ɛna gue di 'yonna hya na ngue yø 'da'yo
dahmu.

Bi manna nguna, porque ra Pablo bi xihyø ja'i
hanja ra Jesús, 'nɛ xifi ngue bi bɛnnate.

¹⁹ Bi ts'ixra Pablo p'ua ja n'na ra xequi ni hu ngue
ra Areópago p'uya, nup'ua zai di mpeti yø ja'i ngue
ma consejo. Bi t'embuya:

—Dí nne ga pacähe teni 'bɛ'a ma'da'yo xädi na ra
hya guí mma n'yø.

²⁰ Porque hinjam'mø xtá øcähe te guí mmana.
Dí nne gui xicje te ga mbønya yø hya guí mma —bi
'yɛnyø ja'i.

²¹ Nu'ua yø mmɛngu p'ua Atenas co 'nɛ'ua yø 'dan'yo
ja'i ya mi 'bup'ua, hin tema n'nama hya di ørpa
masu, hinda hont'a te ma'da'yo nne da sifi ogue da
'yøde.

²² Bi m'mä inde ra Pablo p'ua ja ra junta ngue ra
Areópago p'uya, bi 'yɛmbyø ja'i:

—Ague gyø mmɛnguhua ua ja ra hniñi Atenas. Ya
xtá nugä te guí øthua ua guí 'bähma. Di nɛqui ngue
ɛmmɛi guí thannehua yø dahmu.

²³ Porque nup'ua xtá thocä, xtá nugä n'na ra altar
ngue nt'ot'i n'na ra letrero ngue ɛna: “Guehna rá
altar Oja nu'a hinguí fadi te'o naya”, i ɛnna letrero.
A nuyá, guehna Oja guí thannehua naya, pɛ hinguí
pahma te'o na, guehna Oja dadi øt'ahua naya.

²⁴ Nuna Oja bi hocra ximhäi 'nɛ bi hoqui gätho yø
cosa i ja. Gue'a rá mmeti te gä bí ja mahɛts'i'a ya,

'nɛcua ja rā ximhäi. Pɛ hinguĩ 'bup'u ja yø ngunja di hocyø ja'i na Oja na.

25 Nunā Oja, hĩnte honnā ngue da 'yɛnyø ja'i te di unni. Porque go bádi 'dacjũ rā te'a, 'nɛhma hya dí jaxhũ, 'nɛ gätho mi'da yø cosa go bádi un'a.

26 Nunā Oja, bi 'yøt'e ngue n'na 'yũtho p'u bá fadi ngue bi nxandyø ja'i 'bui gā rā ngũni nximhäi. Bi zännbabi rā pa di m'mui. 'Nɛ bi zännbabi rā xequi hapũ di m'mui.

27 I 'yøt'Oja'a, n'namhma ngue gätho yø ja'i da hyon'Oja, 'nɛ da badi te'o. Majuanĩ ngue nũya, hĩnga yap'u 'bũ Oja ngue gätho gahũ.

28 Porque connāngue Oja dí 'bũhmũ, 'nɛ dadi 'yãmhmũ, 'nɛ ja mā tehũ. Tengũtho rā hya bi man'i'da ni 'yot'a sæcuahũ, bi mā ngue yø basigahũ Oja.

29 Pɛ xi'mø ngue yø basigahũ Oja, hinguĩ sä ga ɛmhmũ ngue nunā Oja, gdā hyɛjpaḥũ yø dahmu ngue yø oro, ogue yø dahmu ngue yø t'axi, ogue yø dahmu ngue yø do. Porque nũya yø dahmu ya, rá n'yomfɛniɛ rā ja'i gui hoqui.

30 Nũ'mø yø pa xa thogui, nunā Oja mi serpabi yø ja'i thanne yø dahmu, porque him manĩ bahyø ja'i hanja. Pɛ nũ rā pa dí 'bũhmũ ya, nunā Oja hønbnũ bi zā di 'bɛpi gätho yø ja'i ngue da hyɛp'u yø dahmu thanne.

31 Porque Oja, ya xpá nzänna n'na rā pa ngue da hyaspi xandønho rā güenda gätho yø ja'i 'bũ'a nximhäi. Nunā da hyaxrā güenda p'ũya, guehna n'na rā n'yohũ ya xpá huanhni. Nunā Oja, i nnepe ngue gätho yø ja'i da badi te'o na ya xpá huanhni. Janāngue bi japi bi bɛnnate p'u ha bi t'ägui.

³² Nu'mø mi 'yøhyø ja'i ngue embi bi bennate p'ua ha bi t'ägui, i thentho 'da. Mi'da p'uya bi 'yembı:

—'Bet'o man'na ra pa ya, mahøngui xicje na ra hya na —bi 'yembı.

³³ Bi map'ua ha säya ra Pablo p'uya.

³⁴ Pe nuya 'da yø ja'i bi nu manho ra hya mmanä Pablo, 'ne bi 'yεc'ei. N'youi p'ua ra Dionisio, guehna n'na'ua yø ts'ut'abi p'ua ja ra Areópago. Xquet'a n'youi p'ua n'na ra xisu bi 'yεc'ei ra hya, ni hu ngue ra Dámaris. 'Ne n'youi p'ua mi'da yø ja'i.

18

Ra Pablo ya 'bap'ua ja ra hnini Corinto.

¹ M'mefa p'uya, nuna ra Pablo bi nεxpua ja ra hnini Atenas, bi zømp'ua ja ra hnini Corinto.

² Nuna ra hnini na p'uya, bi dimp'ua n'na ra judío ni nu ngue ra Aquila, ra mmengu Ponto. Nuna ra Aquila n'youi na ra Priscila rá xisu, hinna ya'atho yø pa xi zøp'ua Corinto. Bá ep'ua ja ra häi Italia, ngue nuna ra dast'abi Claudio bi manda ngue Gä bi thøn'athi yø judío mi 'bap'ua ja ra hnini Roma. Bi ma ra Pablo ngue bá nyaui.

³ Nuna ra Pablo mi pa'a ra 'befi mi pehna ra Aquila. 'Dap'ua bi m'mahmi p'uya ngue bi mpefi, di hocyø ngun'ulu.

⁴ Nu'mø ra pa säya yø ja'i p'uya, nhyato nhyato pa ra Pablo p'ua ja ra nija di mpeti yø judío, ngue nne di 'bät'yø judío 'ne'ua hingyø judío, ngue da 'yεc'ei ra Jesucristo.

⁵ Mi zøhra Silas 'nehra Timoteo ngue xpı 'yε'a Macedonia. Ra Pablo p'uya, hingui säya ngue mmanä hoga 'da'yo hya. Di opan'yu yø judío

ngue ra Jesús, guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi na.

⁶ Pɛ nuya yø judío, ya mants'o ngue sãhra hya. Bi huacrã pahni ra Pablo p'uya, gue'a ra hmɛya'a ngue ya bi hyɛp'u'u yaui, bi 'yɛmbuya:

—Gadi jaseɬu p'u gui mmähã ra castigo ya, ya hinni ma ma güendagã'a ya. Nuyá, gdã magã p'u rá m'muhyø ja'i hinyø judío ya —bi 'yɛmbi.

⁷ Mi bõmp'u ja ra nija ra Pablo p'uya, i map'u ja rá ngu n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Justo. 'Bup'u ja rá hyo nija, ya thanne Oja na ra n'yohu na.

⁸ Man'na ra n'yohu ni hu ngue ra Crispo p'uya, mi 'bet'o p'u ja ra nija di mpeti yø judío, 'nehna bi 'yɛc'ei ra Hmu Jesús gãtho'u 'bup'u ja rá ngu. Xquet'a xangu mi'da yø mmɛngu p'u Corinto bi 'yɛc'ei ra Jesús. Mi zã mi 'yøhra hoga 'da'yo hya yø ja'i, bi 'yɛc'ei 'nɛ bi nxixya.

⁹ Bi n'ui 'mø mi nxui ra Pablo p'uya, bi nu ngue ɛmbrã Hmu Jesús:

—Yo guí su ague Pablo. Damí sigue manna hya, o guí säya.

¹⁰ Nugã go dí n'youi, hinte da ja'i yø ja'i. Nuna ra hnini ja ua, dí pacã ngue xangu yø ja'i da 'yɛc'eiã ua —bi 'yɛmbi.

¹¹ Janangue bá m'mu'a n'na jeya made p'u ja ra hnini Corinto ra Pablo p'uya, ngue bi xãnnbabi rá hya Oja yø ja'i.

¹² Mi 'yɛhra pa p'uya ngue bi ndast'abi p'u ja ra häi Acaya na ra Galión. Bi mpeti yø judío p'uya ngue bi zãhra Pablo. Bi zixpu ja ra ts'ut'abi.

¹³ Bi t'embrã dast'abi p'uya:

—Nuna ra n'yohu 'bucua, di japa nts'edi yø ja'i ngue da danne Oja. Pɛ hinga gue'a ni 'yup'u i mma,

tengutho mmanna ley ngue gdá thannehu Oja —bi 'yenyø ja'i.

14 Ya mmap'u ngue da dahra Pablo, pe nuna ra dast'abi Galiön bi 'yemybyø judío:

—Nu'mø ngue da n'na ra ts'oqui xtanhets'i na ra hya guí mmamhmu, da zä ga øt'ahu ra ts'ut'abi conforme ra ley 'mø.

15 Pe nja ngue yø hyatho'u guí mmamhmu, 'nε yø thuhutho yø ja'i, 'nε ni leyschu'a guí ørpa hu rá hya, dami hocse ni asunto hu. Porque hinda nne ga øt'ä ra ts'ut'abi na ra hya na.

16 Bi hyøn'athi p'u bi nja ra hya p'uya.

17 Nu'u yø ja'i hinyø judío p'uya, bi bentra Sóstenes nuna 'bet'o p'u ja ra nija, ngue bi ma ma'uni rá hmi rá dä ra ts'ut'abi. Pe himbi 'yørpatho masu na ra Galiön te bi 'yøtyø ja'i.

Mahømbi mengra Pablo, i ma Antioquia.

18 Nup'u ja ra hnini mi 'buhra Pablo, bi m'mup'u ma njammj pa. M'mefa p'uya, bi 'yεhyø 'yεc'εi ngue bi ma, bi mahä ra Priscila 'nεhra Aquila, i mpa p'u ja ra hnini Cencrea. Ja bi zundi bi 'yaxpu rá ya ra Pablo p'uya, ga mbøni ngue ra ndanne ga 'yo. Ja bi nεxpu ngue bi 'yo ra barco i mpa p'u ja ra häi Siria.

19 Mi zømp'u ja ra hnini Efeso p'uya. Ja bá cop'u ra Priscila 'nεhra Aquila. Hante ngue da tho p'uya, bi map'u ja ra nija di mpeti yø judío na ra Pablo ngue bá nyahu.

20 Nu'u yø judío p'u Efeso p'uya, i xifi ngue xtabá m'mup'u njammj pa. Pe ra Pablo himbi ne.

21 εm'mø mambá εdi:

—I ja ngue gā sōngä Jerusalén. Ja gani sägä p'ua ra ngo bá ep'ua. Pε nu'mø da ne Oja, gā ma pengä mahøn'a ngue gā nnu'ahua —bi 'yεmbi.

Bi 'yo ra barco p'uya, bi ma.

²² Nu'mø mi zōnna Pablo p'ua Cesarea p'uya, bi thogui, i ma Jerusalén. Mi juadi bi zengua yø 'yεc'ei 'bup'ua, bi tho p'uya, i mpa Antioquía.

²³ Mi zōmp'ua p'uya, bi m'mup'ua njammi pa. Mambá ehε, bá thop'ua ja yø hñini ja'a ra häi Galacia, 'nεp'ua ja ra häi Frigia bá thogui ngue di hatra ts'edi gätho yø 'yεc'ei.

Ra Apolos bi manna hya p'ua Efeso.

²⁴ Nu'ua yø pa'ua p'uya, bi zōp'ua ja ra hñini Efeso n'na ra judío ni hu ngue ra Apolos, ra mmengu Alejandría. I mma xandønho ra hya, 'nε padī xandønho'a te nt'ot'i p'ua ja ra Maca Libro.

²⁵ Ya xi xädi xanho hanja'a te bi 'yøtra Hmu Jesús. I ha ra ts'edi ngue mmanna hya, 'nε xännbate xanho hanjana ra Jesús, madague'a ngue hōnt'a ra nxixya bi nxännbate ra Xuua mi padī hanja.

²⁶ Nuna ra Apolos bi hya ra ts'edi bi manna hya p'ua ja ra nija di mpeti yø judío. Pε nu'mø mi 'yøhra Priscila 'nεhra Aquila te i mma, bi zica n'nanni ra Apolos. Bi opan'yu xandønho hanja na rá 'da'yo hya Oja.

²⁷ Bi ne bi thohna ra Apolos i map'ua ja ra häi Acaya. Yø 'yεc'ei p'uya, bi mähmahya. Bi 'yøpra n'na ra sūcua bi gats'i ngue dani dāpyø 'yεc'ei rá m'mup'ua Acaya, n'namhma ngue di unni xanho ra ts'äya. Nu'mø mi zōmp'ua Acaya p'uya, bi 'yøpra ra nho ya yø 'yεc'ei ya xi 'yεc'ei ra hya conná mate Oja.

28 Porque yø hmi yø dä yø ja'i p'ua, bi hya ra ts'edi bi däjpi te mmanyø judío. I uti te nt'ot'i p'ua ja ra Maça Libro, ngue ra Jesús guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi na.

19

Ya 'bup'ua ja ra hnini Efeso ra Pablo.

¹ Ra Apolos ya 'bup'ua ja ra hnini Corinto. Nuna ra Pablo p'ua, bi 'damp'ua ja yø xanthø ngue bi zøn'a Efeso. Ja i dimp'ua 'da yø 'yεc'ei p'ua.

² Ra Pablo bi 'yānyø 'yεc'ei, bi 'yεmbi:

—Xi'mø gmi 'yεc'eiha ra hya ya, ¿ua 'bexqui n'yoha ra Espíritu Santo, uague hin'na?

Mi dahyø ja'i p'ua, bi 'yεmbi:

—Hin'na. Hinjam'mø xtá øcähe ngue di 'bua ra Espíritu Santo.

³ Nuna ra Pablo p'ua, bi 'yεmbyø ja'i:

—¿Tema nxixya bi nja'aha p'ua?

Bi 'yεm'mø mi dahyø ja'i p'ua:

—Gue'a ra nxixya bi manna Xuua.

⁴ Bi 'yεnna Pablo p'ua:

—Nuna ra Xuua bi xixyabi yø ja'i na, gue'a ra hmεya'a ngue da fadi ngue ya bi hyep'ua ra nts'o yø ja'i. Pe xquet'a bi xifi ngue jatho da 'yεc'ei'a n'na nc'ei da ep'ua m'mεfa ngue ra Xuua. Nuna bi ma, guehna ra Jesucristo na.

⁵ Mi 'yøhyø ja'i na ra hya na p'ua, mahømbi nxixya para ngue da fadi ngue ya εc'ei ra Hmu Jesús.

⁶ Ra Pablo p'ua, bi japrá 'ye p'ua ja yø ya yø ja'i. Yø ja'i p'ua di hatra ts'edi ra Espíritu Santo. N'nan'yo

yø hya ga ya p'uya, øt'a Oja p'uya ngue sä da manyø ja i'a ra hya nnepe da ma.

⁷ Dε'ma yonc'εi'ε yø n'yohε bi nxixya.

⁸ Nhyushna bi membabi ra Pablo ngue pap'ε ja ra nija di mpeti yø judío. Bi hya ra ts'edi ngue ja bi mmamp'ε ra hya. I nne di 'bätyø ja'i, porque xihyø ja'i ha di njap'ε di zo rá 'yε Oja.

⁹ Pε hinguí nne da 'yεc'εi 'da yø ja'i, nu te ja, ya ja. Sinoque bi nya man'εtho p'ε ha 'bεhyø ja'i, ngue sahra hoga 'da'yo hya. Bi zop'ε ra Pablo'ε p'uya. Nu'ε yø 'yεc'εi, bi zixra Pablo p'ε ja n'na ra escuela 'bε'a n'na ra xännbate ni hu ngue ra Tiranno. N'na pa ngu n'na pa ja bi mmamp'ε ra hya p'uya.

¹⁰ Ngut'a i tho'a nyo jεya p'uya. Janangue gätho'ε yø ja'i rá m'map'ε ja ra häi Asia, ngu yø judío, ngu'ε hingyø judío, gä bi 'yøde hanja na rá hya ra Hmu Jesús.

¹¹ Nuna Oja, xangu yø milagro bi japi bi 'yøtra Pablo.

¹² Madra bayutho, ogue tema ulu di ngut'i, i jaspabi yø därquēhi ngue da dädi. 'Bexta zä ra n'ε di ja p'uya. Yø ts'onthi p'uya, i hεp'ε yø ja'i n'youi.

¹³ Mi 'yop'ε 'da yø judío ngue yø mpønthi p'uya. Bi zäpi bi marpabi rá thuhu ra Jesús, ngue di japi da hεp'ε yø ts'onthi n'youi ra ja'i. Bi 'yεna:

—Dädi 'bεp'a'i ya grä ts'onthi ngue gui hεp'ε ra ja'i. Dí xi'i ngue gui hεp'ε connä ts'edi ra Jesús nuna mmanna Pablo —bi 'yεna.

¹⁴ Nuna n'na ra judío ngue ra hmu mmäcja, ni hu ngue ra Esceva, mi si yoto yø ts'ant'ε ngue gä yø mpønthi. Nguna bi man'ε p'uya.

¹⁵ Nu'mø mi dahra ts'onthi, bi 'yεmbi:

—Dí pacä te'o nā rā Jesús guí mmanya. 'Nε dí pacä te'o nā rā Pablo. Pε nu'ah_u, h_indí pacä te'o'ah_u —bi 'yεmbi.

16 Bi bentyø mpønthi nā rā n'yoh_u mi n'youi rā ts'onthi p'uya, bi nε'ahäi. Bi dapi gätho. Janangue bi 'dap'ya ja rā ngu'ya yø mpønthi p'uya, ngue bi zet'i 'nε bi nxennba yø ulu.

17 Gätho'ya yø mmengu Efeso p'uya, ngu yø judío, ngu'ya h_ingyø judío, gä bi nsu 'mø mi 'yø'a te bi nja. Gä εspabi yø ja'i nā rā Hmu Jesús.

18 Nuya yø ja'i bi guarb_u ha bi nja rā hya, xangu bi 'yεc'εi rā hya. I mmanyø ja'i ngue xants'o te xi n'yo m'met'o.

19 Nuya yø ja'i ya man_i n'yo'a ngue rā mfadi, xangu to bá cahyø libro mfadi p'uya, ngue yø hmi yø dä yø ja'i p'ya bi 'yudi. Bi t'øtra güenda hang_i di muui yø libro p'uya, bi bøxra güenda comma yote ma 'det'a mahua_hi rā t'axi di nthεui.

20 Nu'mø bi hma hanja nā rā Hmu Jesús, i u Oja ngue ja rá ts'edi, porque hät'i di 'bätyø ja'i ngue εc'εi.

21 M'mefa p'uya, bi zo rá mmui rā Pablo ngue di ma Jerusalén. Pε 'bet'o dan_i n'yop'ya ja rā häi Macedonia, 'nεp'ya ja rā häi Acaya. Bi 'yεna:

—Nu'mø da juadi dá n'yogä p'uya, jatho ga thogui gan_i mpagä Roma —bi 'yεna.

22 Nuna rā Pablo, bi menhni yoho yø mäxte ngue di ma Macedonia. Guehna rā Timoteo 'nεhra Erasto. Pε rā Pablo bi gose njamm_i pa p'ya ja rā häi Asia.

Bá ts'uhra Pablo p'ya Efeso.

23 Nu'u yø pa'u p'uya, bi nja n'na ra dasui conná nguehrá hya ra Jesucristo.

24 Go bi 'yuhra sibi na ra Demetrio mi øtyø nt'εmbi ngue ra t'axi, mi øt'e tengutho ja ra nija p'u 'buhra dahmu Diana. Porque xangu ra mēnyu mi jutyø mēfi.

25 Nunā ra Demetrio bi peti gātho'u 'da'igu ra 'befi pēhmi, bi 'yēmbi:

—Ague n'yø'ah, guí pahmu ngue nuna ra 'befi jajū ya, ja dí timhmu p'u nā ra nho nná 'buhmu.

26 Ya guí nnuh te øtra Pablo 'yop'u, i xihyø ja'i ngue nu'u yø dahmu di hocra ja'i, hinga gue'u Oja'u. 'Nε dí øhmu p'uya ngue hinga hōndua Efeso njap'u, sinoque ya mmε gātho ra hāi Asia, ya hinguī εc'ei yø dahmu yø ja'i co nu'a ra hya mmanna Pablo.

27 Ya nts'utho'a te ja p'uya, porque di m'mehra 'befi dí pēhmu. Nu'a rá nija ra maca dahmu Diana p'uya, xquet'a ya hinni mantho da zupyø ja'i. Di m'mε'a ga 'yεspabi ra dahmu yø ja'i p'uya, conque guehna ra dahmu Diana thanne gātho yø mmengu Asia, 'nε thanne gātho yø ja'i 'bu'a nximhāi.

28 Bi ndεcue yø ja'i 'mø mi 'yøhna ra hya na p'uya. I mahyø ja'i p'uya, bi 'yēna:

—Maguesε nā ra dahmu Diana thanne yø mmengu Efeso —bi 'yēna.

29 Bi mudi bi yans'yø ja'i p'u ja ra hnini p'uya. Bi bentra Gayo, 'nehra Aristarco, guehya yø n'yohu ngue yø mmengu Macedonia mambá n'youi ra Pablo. Bi zixpū ja ra estadio di mpeti gātho ra hnini 'mø øt'a junta p'uya.

30 Bi ne ra Pablo ngue xta mmap'u ha 'buhyø ja'i, pē himbi japyø 'yεc'ei bi ma.

31 Xq̄uet'a mađi mpahmi ra Pablo 'da'ɥ yø ts'at'abi di maṇḁa p'ɥ ja ra häi Asia, guehya bi mɛnnba ra hya ra Pablo ngue hinda zä da zømp'ɥ ha di mpɛti yø ja'i ya.

32 Nup'ɥ bi mpɛti yø ja'i, n'nan'yo mman'i'da, n'nan'yo bi mmamm'i'da. Xøgue 'dagui nuanstho yø ja'i p'ɥ ha mafi, xandøngu yø ja'i hingui pađi hanja ngue bi mpɛti yø ja'i.

33 Nunā n'na ra judío ni hu ngue ra Alejandro, bi bøn'i'da yø mmijudíoui ngue bi xifi hanja ra hya. Mi bađi hanja ra hya p'ɥya, bi 'yøtra senya conná 'yɛ ngue nne di hejpađi yø ja'i. Bi ne xti nyap'ɥ 'bɥhyø ja'i ngue di cađra sui p'ɥ 'bɥhyø mmijudíoui.

34 Pe nu'mø mi bɥhyø ja'i p'ɥya, ngue xq̄uet'a ra judío na nne di nya, bi mɥhra mafi gätho yø ja'i p'ɥya. Comma nyo ora bi mmafi, i ena:

—Maguesɛ na ra daħmu Diana thanne yø mmɛngu Efeso.

35 A nunā go n'na ra secretario p'ɥ ja ra hnini p'ɥya, go bi zä bi hejpi te mmanyø ja'i na, bi 'yɛmbi:

—Ague gyø mmɛnguhɥ ua ja ra hnini Efeso. Gätho yø ja'i ndap'ɥ bi zä, gä pađi ngue nuua ja ra hnini Efeso i høxyø xi yø ja'i ngue da mähra nija hapɥ 'bɥhra daħmu Diana nunā maguesɛ bi 'yɛ mahɛts'i.

36 Nunā ra hya dí xi'ahɥ ya, gä gui pahma ngue majuanī na. Janangue nuyá, dami nsayahɥ. Dami n'yomfɛni te gui nne gui 'yøthɥ.

37 ¿Hanja ngue sä gni sihɥ ua ya yø n'yohɥ 'bɥcua? 'Nɛ hingui xocra nija, ni xinga gue'a ni daħmuɥ di nnømmañ'ɥ.

38 A nu'mø 'bui to di nsuħmi na ra Demetrio, da gue'ũ yø mæfi n'youi, uanguĩ gue'a ga 'bũhyø ts'ũt'abi'a ngue di nyapi n'na ngu n'na.

39 Nu'mø ja te man'na ma hya gui nnehũ, gui mmamhmũ 'mø bi nja ra junta, ja di nhop'ũ.

40 Asta guehya dí 'bũ mman'ũhũ 'mø da fadi te xa nja ya. Da t'embĩ ngue dyø nequisũihũ. Nu'mø da t'änngahũ hanja'a ra njunt'i xanja ya, hin'yũ p'ũ te ga mmamhmũ.

41 Høntho bi juadi bi man'a ra hya'a p'ũya, bi n'yete yø ja'i ngue bi ma.

20

Ra Pablo bi map'ũ ja ra häi Macedonia 'nẽp'ũ ja ra häi Grecia.

1 Nu'mø mi thohra sũi, bi zonhyø 'yẽc'ẽi na ra Pablo ngue di hatra ts'edi. Bi n'yete p'ũya, bi ma i map'ũ ja ra häi Macedonia.

2 Bi zengua gätho yø 'yẽc'ẽi rá m'mũp'ũ ja yø xequi rá njap'ũ. Di hatra ts'edi yø ja'i na ra hya i mma. M'mẽfa p'ũya, bi zomp'ũ ja ra häi Grecia.

3 Ja bá m'mũp'ũ nhyushna. Ya ja ngue xtã 'yo ra barco ngue xtĩ ma Siria p'ũya. Pẽ bi bã p'ũya ngue sänyø judío ngue da hyo. Janangue bi zännbũya ngue bi n'yoguatho, mahøn'i map'ũ ja ra häi Macedonia.

4 Nũya yø n'yohũ ra Pablo 'dap'ũ 'youi guehna: ra Sópater ngue ra mmẽngu Berea, 'nẽ'ũ yø mmẽngu Tesalónica ra Aristarco 'nẽhra Segundo, 'nẽhra Gayo nũna ra mmẽngu Derbe, 'nẽhra Timoteo, 'nẽhyø mmẽngu Asia, ra Tíquico 'nẽhra Trófimo.

5 Bi m'met'o ya ngue i ndø'mate p'ɥ ja ra hnini Troas.

6 Nugähe ja dá mächähe 'mø mi tho ra ngo ts'i ra thuhmɛ hinguï n'youi ra íxi. Dá nexähe p'ɥ Filipos, danï nthegähe p'ɥ ja ra hnini Troas. Ja dá m'mächähe p'ɥ nyoto ma pa p'ɥya.

Ra Pablo ya 'bɥp'ɥ ja ra hnini Troas.

7 Nu'a ndomingo p'ɥya, bi mpeti yø 'yɛc'ɛi ngue di nxennba ra thuhmɛ da zi, tengutho ra hya bi zohra Jesús. Nuna ra Pablo p'ɥya, bi xännbabi ra hya yø ja'i. Pe comma ya ja ngue da ma 'mø mi hyats'i, bi ganna hya bi ma, asta gue'mø mi zo made ra xui.

8 Xi mpeti yø ja'i p'ɥ ja ra cuarto bí ja maya, nup'ɥ bí ja xangu yø lámpara di yot'i.

9 Mi huxpɥ ja ra ventana n'na ra ts'ant'ɥ ni hu ngue ra Eutico. Comma ra Pablo p'ɥya bi ganna hya bi ma, bi do'mra t'aha na ra ts'ant'ɥ p'ɥya, rá hyu ra piso p'ɥ bá tägui. Ya xi du 'mø mambá thats'i.

10 Bi gahra Pablo p'ɥya, ngue bá hats'i. Bi 'yembyø ja'i p'ɥya:

—'Yo sä guï suhɥ, i te na ra ts'ant'ɥ —bi 'yɛna.

11 Mahømbi nexmaya ra Pablo. Ja bi xenna thuhmɛ da ts'i p'ɥya, tengutho ra hya bi zohra Jesús. Mi tho'a p'ɥya, bi sigue bi nya asta gue'mø mi hyats'i. Ja bi ma p'ɥya.

12 A nuna ra ts'ant'ɥ xi dägüi, bi ts'ixrá ngu na, pe ya ja manho. Gä bi hyu yø mmɥi yø ja'i.

Ra Pablo ba nexa Troas, i mpa p'ɥ ja ra hnini Mileto.

13 Bi ne bi n'yoguatho ra Pablo asta ra hnini Asón. Ja daní nthegähe p'ua p'uya ngue dá ohe ra barco.

14 Ma nthegähe ra Pablo p'ua ja ra hnini Asón, ya 'da dá mähme p'uya, dá ohe ra barco daní mpähme p'ua ja ra hnini Mitilene.

15 Dá pöngähe p'ua rá yo pa p'uya. Daní nthogähe p'ua ja rá nnengui ra häi Quío. Rá hyu pa p'uya, dá söngähe p'ua ja ra häi Samos. Daní nsäyahe p'ua ja ra hnini Trogilio. Rá gu pa p'uya, dá söngähe p'ua ja ra hnini Mileto.

16 Nuna ra Pablo, ya xi zänni ngue da thorpua ja ra hnini Efeso. Hımbi ne di nsäya p'ua ja ra häi Asia. Bi xöni bi zön'a Jerusalén, xamhmatho da zudi ngue dani zäp'ua ra ngo ngue ra Pentecostés.

Bi nyai ra Pablo'ua yø 'yɛc'ɛi 'bet'o p'ua ja ra hnini Efeso.

17 Nup'ua ja ra hnini Mileto, bi mennbatho ra hya ra Pablo'ua yø 'yɛc'ɛi 'bet'o p'ua di mpeti yø 'yɛc'ɛi'a ra hnini Efeso, ngue bá ɛhɛ bi nyai.

18 Nu'mø mi zø'ua bá ts'i p'uya, ra Pablo bi 'yɛmbi:
—Ya guí pahmu te dá n'yogä 'mø rá mudi yø pa ma søcä ua Asia ja ni häih.

19 Hıngra n'yets'i dá n'yogä p'ua guí 'bahmu mente ra pa dá orpä rá 'bɛfi ra Hmu Jesús. Dá ungä ma mmui conná nguehyø ja'i nu'ua hıngui nne da 'yøhra hya. 'Nɛ xangu ra n'ua dá sägä ngue nne xta hyogä yø judío.

20 Nu'mø ma xi'ahu ra hya, dá xi'ahu'a te gäma hya ja ngue da 'yøt'ahu ra nho. Dá xän'nahu ra hya p'ua gadi mpetihu, 'nɛp'ua ja ni ngu hu dá xän'nahu ra hya.

21 Ngu'u yø judío, ngu'u hĩngyø judío, dá xicä ngue dá hyep'u rā nts'o gā 'yo, dá den'na Oja, 'nē dá 'yεc'εi nā mā Hmuh̄ Jesucristo.

22 A nuyá, di 'bεjpagā rā Espíritu Santo ngue gan̄i mpagā Jerusalén. Pε hĩndí pad̄i te gan̄i nthocā p'u.

23 Hønda n'na rā hyā dí pad̄i, ngue nup'u ja yø hn̄in̄i xtá thogui, rā Espíritu Santo xiqui ngue nup'u Jerusalén, ya nthø'migui ngue dá joqui, 'nē dá mā mā'unigui.

24 Pε hĩngā gue'a di du mā mm̄igä'a. Astā dí εngā mā te squerāngue gā jua'a te nnā 'yo con n'na rā pāhā. Dí nne gā juahna rā 'bεfi bi fārca mā Hmu Jesús. I nne rā Jesús ngue gā xicä yø ja'i nā rā hoga 'da'yo hyā bá n'youi rá mate Oja.

25 Nū to gā guí 'buh̄m̄ ua ya, ya gā xtá xifi ha d̄i njap'u di zo rá 'yε Oja, dad̄i seguragā ngue ya h̄inn̄i mantho dá n̄urcagui mā hm̄i yø ja'i.

26 Rā ora ja p'uya, dí nne gā xi'ah̄m̄ ngue ya h̄inn̄i mā mā xigā te'o dá mā rā castigo.

27 Porque nu'a te gāma hyā xpā nzān'Oja ngue d̄i nja, ya gā xtá xi'ah̄m̄, h̄in̄ temā hyā di 'bēdi.

28 Dam̄i hyon̄i ha gd̄i n'yo manho n'na ngu n'na'ah̄m̄ ya. Xquet'a dam̄i fāhm̄ yø 'yεc'εi. Guehna rā Espíritu Santo εxah̄m̄ ngue guí fāhm̄ ya yø ja'i εc'εi Oja. Guehya yø ja'i bi pøhra Jesús connā maçā ji b̄i mām̄p'u ja rā pont'i.

29 Dí pad̄i ngue nu'mø dá magā ua, dá ep'u m̄i'da yø māmhya dá ne dá 'uεnyø 'yεc'εi. Tengutho yø zate 'mø sa yø dε'yo, d̄i njarb̄m̄.

30 Guesε n̄i amigoh̄m̄ dá bøn̄i ngue d̄i nxännbate rā fēh̄n̄i, go dá ḡurpab̄i yø 'yεc'εi'u p'uya.

31 Dam̄i mfāhm̄ 'yo di hä'ah̄m̄ ya n'nan'yo rā hyā

da xän'nah̄. Gui 'yøth̄ tengutho dá øt'ä mente nhyu jeya, ra pa ra xui dá xän'nah̄ ra hya, hindá nsäya. Asta ma guidä nná xi'ah̄ ra hya n'na ngu n'na'ah̄.

³² A nuya ma zi cu'ah̄, hønt'Oja da mä'ah̄ ya. Dami fähm̄ xanho na ra hya ngue rá mate Oja. Nuná, i ja rá ts'edi na ngue man'na gdí t̄imhm̄ ra hya. Oja di japi te'o gä o rá 'yε.

³³ H̄injonn̄i ja'i dá nepä rá m̄nyu ogue rá ulu.

³⁴ Guí pahm̄ xanho ngue nu'a te di honi co 'n̄ghya mi'da dí n'yohe, dá m̄p̄hme n'namhma ga t̄ini te dí homhme.

³⁵ Gui njath̄ p'uya, porque jatho ngue di m̄p̄'a n'na, n'namhma da zä da mäts'i to h̄in'ȳ te da hyoni. Dami b̄emhm̄'a ra hya bi mam'mø mi 'ȳenna Hmu Jesús: “Man'na xanho ngue di un'a n'na, hindá gue'a ngue da ma mat'unni”.

³⁶ Høntho bi juadi bi manna Pablo na ra hya na, bi ndantyøhm̄u gätho yø ja'i mi n'yoh̄ ngue bi mat'Oja.

³⁷ Asta zoni gätho yø ja'i ha gui nhyhmi ra Pablo ngue εdi.

³⁸ Porque εmm̄ei tu yø mm̄ai yø ja'i na ra hya xi manna Pablo ngue ya h̄inni mantho da nurpa rá hm̄i. Bi mähä p'ua ja ra barco p'uya, ja bi n'yεp'ua.

21

Ra Pablo i ma Jerusalén.

¹ Nu'mø dambá n'yεtegähe p'ua ha 'b̄uhma zi cuh̄, dá ogähe ra barco ngue dá mäcähe njuantho p'ua ja ra häi Cos. Rá yo pa p'uya, dan̄i nthocähe

p'ua ja ra häi Rodas. Ma thocähe p'ua p'uya, danī mpäcähe p'ua ja ra hnini Pátara.

² Nup'ua Pátara, ja dá tīngähe p'ua man'na ra barco ngue i mpa p'ua ja ra häi Fenicia. Dá ogähe'a p'uya, dá mähme.

³ Nu'mø ma thocähe p'uya, danī nuğähe ra häi Chipre nuna ja mbo ra jathe. Ngaha i go 'mø ma thocähe na ra häi na, danī nthocähe p'ua ja ra häi Siria. Nu'a ra barco p'uya, i ja ngue danī zohrá 'bēni p'ua ja ra nenthe ngue ra hnini Tiro. Janangue ja danī mpähme p'ua.

⁴ Dá nthegähe p'ua 'būhyø 'yεc'ei p'uya. Ja dá m'mücähe p'ua nyoto ma pa. Pe ra Espiritu Santo bi 'yutyø 'yεc'ei'a te ja ngue da thohra Pablo. Janangue hīndi japyø 'yεc'ei ngue xtī ma Jerusalén.

⁵ Pe mi gua'a nyoto ma pa p'uya, siempre dá mähme. Gätho yø 'yεc'ei conyø xisu 'nēhyø bāsi 'da dá mähme asta nenihni. Dá ndantyøhmū gähe p'ua ja rá nnengui ra jathe p'uya, ngue dá mat'Ojahe.

⁶ Nu'mø ma n'yēhme p'uya, dá cūthe ra barco. Bi mengyø ngu yø 'yεc'ei p'uya.

⁷ Dambá nēxähe p'ua Tiro, dá søngähe p'ua ja ra hnini Tolemaida. Ja bi zep'ua'a nná ogähe ra barco p'uya. Ma sømhme p'ua ja ra hnini, dá zenguahe ya ma zi cūhu. Ja dá m'mücähe p'ua n'na pa p'uya.

⁸ Mi hyaxpūya, dá thogui ngue dá mähme p'ua ja ra hnini Cesarea, di n'yohe ra Pablo co 'nēhya mi'da man'yohe. Dá mäsähe p'ua ja rá ngu ra Lipe mādi 'yonna hoga 'da'yo hya p'uya. Guehna n'na nc'ei'ua yoto nja'i xi thanhna m'met'o ngue di mfäxui yø representante ra Cristo. Ja dá n'oxähe p'ua ja rá ngu na p'uya.

9 Nuna ra Lipe, mi si goho yø t'ixu ngue him madĩ nthati. Nuya yø hmute p'uya, nu'a ra hya di bennbabi Oja da ma, gue'a mman'a.

10 Ya nmi 'bucähe p'ua njammĩ pa p'uya, bi zø'a n'na rá pøngahya Oja ni hu ngue ra Agabo, xpĩ 'yε'a Judea.

11 A nuna p'uya, ni 'yεhe da nuje. Bi gajpa rá ngut'i ra Pablo p'uya, bi dũtyø gua 'nεhyø 'yε. Bi 'yεmp'uya:

—Nguna ra hya mmanna Espĩritu Santo ya, nuna ra n'yohu rá mmeti ra ngut'i ja ua ya, di jaua yø judío p'ua Jerusalén ngue da dut'i. 'Nε di ndäpyø ja'i hĩngyø judío —bi 'yεmbi.

12 Nu'mø ma øcähe na ra hya na p'uya, hangu dá xicähe ra Pablo, da gue'ua yø mmεngu p'ua, xifi ngue hĩndi ma Jerusalén.

13 Bi 'yεnna Pablo p'uya:

—¿Teni 'be'a guĩ øt'e ngue sä guĩ zomhmu? Gadi unngahu ma mmäigä. Nugä dí 'bui hønt'a go te ts'ua ga thogui, hĩnga hønt'a di tharcagui, sinoque xquet'a da zä ga tugä p'ua Jerusalén connä guehma Hmu Jesús —bi 'yεna.

14 Ya hĩndá taphe ngue hĩxti map'ua, da hecähe p'ua p'uya, di εmphe:

—A nuyá, di nja'a te rá pähä Oja ya 'mø.

15 M'mεfa p'uya, 'nεcje dá nsähe ngue da mähme p'ua Jerusalén.

16 Bi hyungähe 'da yø 'yεc'εi ngue yø mmεngu Cesarea. Nuya yø 'yεc'εi ya p'uya, n'youi p'ua n'na ra mmεngu Chipre ni hu ngue ra Mnasón. Ya mará nyogui 'yεc'εi na. Go bi zixcähe rá ngu na p'uya ngue ja dá nsäyahe p'ua.

Bì ma rā Pablo di zengua rā Jacobo.

17 Nū'mø mā sōngāhe Jerusalén, ɛmmɛi di johya yø 'yɛc'ɛi ngue dá nnuhe.

18 Mì hyaxpaya, dá mähme rā Pablo ngue di zenguahe rā Jacobo. Gä mì 'bup'ya yø 'yɛc'ɛi 'bet'o p'ya ha dī mpɛti yø 'yɛc'ɛi.

19 Mì juadi bī nzenguaui yø 'yɛc'ɛi nā rā Pablo, bi dū'mì bī mā te xi 'yøt'e, mānyarbū i ma rā hyā bī mā ngue xifi hanja ngue xī māx Oja rā Pablo p'ya ha 'būhyø ja'i hīngyø judío.

20 Mì 'yø'a te sihyø ja'i p'ya, bi 'yɛspabi Oja. Bi t'embrā Pablo p'ya:

—A nuyá mā zi cu'i Pablo, ya guí nnu ngue yø māhuahitho yø judío ɛc'ɛi rā Jesús. Pɛ gātho ya p'ya, hīngui nne dā hyep'ya yø costumbre n'youi p'ya ja rā ley bi 'yotrā Moisés.

21 I hma ngue t'embī n'nan'yo rā hyā guí xānnbabi yø judío rá m'mū hman'na nguadi yø häi. T'embī ngue guí xifi ngue hīnda 'yørpa masu'ya yø hyā bī mānda rā Moisés, 'nɛ hīnda 'yøtyø costum-bre nná 'yohū. T'embī ngue guí xifi ngue hīnda mɛpya yø ts'unt'ya 'mø bī m'mūi.

22 ¿Ha dī nja te gā øthū co nūnā rā hyā naya? Porque dī mpɛti yø ja'i 'mø bi badī ngue ya gá søhø.

23 Man'na xanho gui 'yøt'a te gā xi'ahe ya. I 'būcua dí 'būcāhe goho yø n'yohū ja ngue dā 'yøtyø ndanne.

24 Damī sixā nija'ya ya, guí nhoqui tengutho dā 'yøt'ya. Jurpabi yø gasto ngue dā 'yaxyø ya. Nū'mø gá 'yøt'a p'ya, gātho yø ja'i dā dīnyø mmūi ngue hīmma juani'a te si'i. Sinoque xquet'a 'nɛ'i guí ɛc'ɛi 'nɛ guí hāts'i xanho te mmamp'ya ja rā ley.

25 Pε nuya yø ja'i h̄ingyø judío ngue ya εc'ei ra Jesús, ya xtá orpahe ra s̄ucua te dá sännähe ya. Ya xtá xihme ngue h̄inte da ma nts'up̄i ya yø hya ya. Sinoque h̄ontho ngue h̄inda za ra ngø 'bøspabi yø dahmu, 'nε h̄inda zi ra ji. 'Nε h̄inda zapra ngø yø zu'ε h̄ingui p̄onná ji 'mø bi du. 'Nε h̄indi n'yots'om'mäi.

Ya bi mbentra Pablo.

26 M̄i hyaxp̄aya, bi mε ra Pablo'ua goho yø n'yohua ngue 'da di n̄hojtho. Bi yarb̄u ja ra n̄ija di m̄peti yø judío p'aya para ngue da mā tema pa da ze'a gūi n̄hoqui. Nu'mø bi dātra pa p'aya, da 'yøtyø 'bøt'e n'na ngu n'na.

27 Pε nu'mø tobe h̄im man̄i dāt'a nyoto mā pa, nuya yø judío ngue yø mm̄ngu Asia bi nu ngue 'b̄ap'ua ja ra n̄ija ra Pablo. Bi hyurpa ra cuε yø mm̄i gātho yø ja'i p'aya. Jan̄angue bi ma mābent'i ra Pablo.

28 Bi m̄h̄ra h̄mafi yø judío p'aya, bi 'yεna:

—Ague gyø judío'ua, d̄ami fāxc̄ahe ua. Nun̄a ra n'yohua 'b̄ucua ya, guehna xännbabi yø ja'i ndap'ua bi zā na ngue h̄ingui n̄nu man̄ho'a te nná 'b̄h̄ma. I xännbabi yø ja'i ngue h̄ingui n̄nu man̄ho ra ley, 'nε h̄ingui n̄nu man̄ho ra n̄ija j̄aua. I ja man'na ra hya p'aya, ya x̄a c̄tua ja ra n̄ija 'da yø ja'i h̄ingyø judío. Di ts'ongua ja ra māc̄a n̄ija j̄aua.

29 Nguna ra hya bi manyø ja'i, porque m'mεt'o ra pa, ya xi hn̄up'ua ja ra hn̄ini ra Pablo ngue n'youi n'na ra n'yohua h̄ingra judío, ni hu ngue ra Tróximo ra mm̄ngu Efeso. Ra Pablo p'aya bi t'εmbi ngue ya xi c̄rpu ja ra n̄ija'a ra n'yohua xi hn̄urpi ngue mi n'youi.

30 Bá yants'i gätho yø ja'i p'ua ja ra hnini p'uya. Bá tihí ngue di bentra Pablo. Bá jajma xøts'e ra nija p'uya. N'nahmantho bi ma ndøt'e yø goxthi 'bexque'a.

31 Ya nne yø ja'i ngue xta hyo ra Pablo. Bi zønna hya p'ua bí 'báhrá hmu yø soldado p'uya, ngue ya bá yans'yø ja'i gä ra hnini Jerusalén.

32 Janangue bi nya mi'da yø hmu p'uya ngue bi peti gätho yø soldado, da ma da nu tema hya bi nja. Ni tihí bi zømp'ua 'báhyø ja'i. Mi nu yø ja'i ngue mmap'ua yø soldado, bi hyep'ua a gui unna Pablo.

33 Mi guarba 'báhyø ja'i yø soldado p'uya, nuna ra hmu bi manda bi mbentra Pablo 'nε bi thut'i co yoho yø cadena. Bi 'yänni te'o na ra Pablo, 'nε bi 'yänni te'bε'a xi 'yøt'e.

34 Pe nup'ua mahyø ja'i p'uya, n'nan'yo mman'i'da, n'nan'yo'a bi mma mmi'da. Janangue hinguí sã da hyaxa njuani tema hya, porque janjuani di uexhni yø ja'i. Bi manda ra hmu ngue bi ts'ixra Pablo p'ua bí ja ra cuarte p'uya.

35 Nu'mø mi zømp'ua ja yø 'dexto ngue ra cuarte, xøgue ni gætho yø soldado na ra Pablo, porque di mãs'yø ja'i ngue nne da guaspi.

36 Bá mafi gätho yø ja'i bá 'bεfa, bi 'yεna:

—Da du ra Pablo —bi 'yεna.

Bi manna Pablo'a ra hya ja ngue di nyamp'ua ha 'báhyø ja'i.

37 Nu'mø ni ma da yarbua ja ra goxthi cuarte ra Pablo p'uya, bi 'yεmbrá hmu yø soldado:

—¿Ua da zã gã xi'i n'na ne yo ne'a te di nne ga mmangã? —bi 'yεmbi.

Mi dahra hmu p'uya, bi 'yεmbrã Pablo:

—¿Ua guí padí guí nya ra hya ngue ra griego p'uya?

³⁸ ¿Ua hinga gue'e'a ra mmengu Egipto bi xoxa n'na ra sui 'mø yø pa xa thogui? ¿Ua hin gadi manda'u goho mahuahí nja'i yø hyote bá m'mäp'u ja ra dapo?

³⁹ Mí dahra Pablo p'uya, bi 'yena:

—Nugä drá judíogä, drá mmengugä p'u ja ra hnini Tarso, guehna ra hnini tate p'u ja ra häi Cilicia na. Pe dami 'yorca ra mate guí 'dacrä nt'edi ga nzocä yø ja'i —bi 'yembí.

⁴⁰ Nu'a rá hmu yø soldado p'uya, bi unna nt'edi ra Pablo ngue di nya. Bi m'mäp'u ja yø 'dexto ra Pablo p'uya, bi macrá 'ye ngue ørpa ra senya yø ja'i ngue di nsäya. Nu'mø mi nsäya'a guí maxhni yø ja'i p'uya, nuna ra Pablo i nya ra hya ngue ra ebreo, bi 'yembí:

22

¹ —Ague n'yø'ahü, nuna ra hya gda nyangä ua guí 'bühmü ya, dami 'yøhmü ha rá nja ra hya ga xi'ahü.

² Mí 'yøhyø ja'i p'uya ngue ga ts'ofò conna ebreo ga ya yø ja'i, man'natho ngue hinjondi 'yani. Ra Pablo p'uya bi 'yembí:

³ —Nugä drá judíogä. Drá mmengugä p'u Tarso ja ra häi Cilicia. Pe bi ma mä tedegä ua Jerusalén. Ja dá ogä ua ra escuela, gue'a ra Gamaliel mä xänbategä. Bi xänngagui'a ra ley maní n'yo mä mboxitahü. Nugä dá ja ndümmüi ngue dá supä rá xudi Oja co gätho mä mmüi, tengutho guí øthü ra pa ja p'uya.

4 Nügä 'mø yø pa xa thogui, xtá sácä'ü yø ja'i mi ɛc'ɛi rä hoga 'da'yo hya. Yø n'yohü 'nɛhyø xisu di tut'i ngue di cot'i, 'nɛ di nne ga ho 'da.

5 Nu'a rá hmu yø mmäcja, 'nɛ'ü yø n'yohü 'bet'o ngue yø judío, da zä da ma hanja'ü, porque go bi 'dacä rä sácua dá cats'i ngue xcani dápä yø judío p'ü Damasco. Dá magä p'ü ngue di hongä yø 'yɛc'ɛi, xcambä sigä ua Jerusalén ngue xti n'ofädi.

Bi manna Pablo ha bi nja ngue bi 'yɛc'ɛi rä Jesús.

6 Pe nüp'ü ja rä 'yu p'üya, comma hüxyadi ya ni ma ga sön'a Damasco, nthambenitho bi yot'a n'na rä nyot'i mayä ngue bi gogbagui.

7 Dá täcä häi p'üya, dá øde ngue nzoqui, bi 'yɛngui: “Ague Saulo. Ague Saulo. ¿Hanja ngue ɛmmɛi gui nnu man'ügui?” bi 'yɛngui.

8 Ya di ɛmbä p'üya: “¿Te'o'i p'üya grá Hmu?” Hømbä thä p'üya, bi 'yɛngui: “Guecä drá Jesús, drá mmɛngu Nazaret, janjuani ngue gui nnu man'ügui”, bi 'yɛngui.

9 A nü'ü ma amigo nmi n'yo'be p'üya, majuanü ngue bi nü rä nyot'i, pe bi zu. Pe himbi mmɛya ma amigo te 'be'a xicä'a nzoqui.

10 Nügä p'üya, di ɛmbi: “Ague grá Hmu, ¿te 'be'a ja ngue ga øt'a p'üya?” Nu'a rä Hmu p'üya, bi 'yɛngui: “Damü nangui, gui thogui gdi ma Damasco. Nüp'ü ja danü si'i p'ü te gä ja ngue gui 'yøt'e”.

11 Bi xädägui'a rä nyot'i dá nthɛ'be. Bi canngagui'ü ma n'yo'be, gä dá sön'a Damasco.

12 Nüp'ü Damasco p'üya, mi 'bup'ü n'na rä n'yohü ni hü ngue rä Ananías. Gue'a n'na rä n'yohü ngue mi øt'e gätho'a te mmamp'ü ja rá ley Oja. 'Nɛ di nnu manhoui gätho yø judío.

13 Bá ɛhɛ bi nügä nā rā Ananías. Mi zøp'ɥ dí 'bui, bi 'yɛnguɪ: “Ague mā zi cū'i Saulo, di nzø ni dä ya”, bi 'yɛnguɪ. 'Bexque'a rā ora'a p'ɥya, bi nzø mā dä, dá hɛti ha 'bäi.

14 Bi 'yɛnguɪ: “Nūnā Ojā mi thanne mā mbox-itahɥ ya, ya mam'mæt'o xpā huan'nā'i ngue guí parpabi rá pähä. Bi ne ngue guí nnurpabi rá hmī'a rá Ts'ant'ɥ Ojā nūnā gā rā nho øt'e, 'nɛ guí 'yø'a rā hyā bi mā.

15 A nuyá, ndap'ɥ bi zä guí ja hmajuani gätho yø ja'i nā rā hyā dí xi'i ya. Guí xihyø ja'i te gā nū ya, 'nɛ guí xihyø ja'i temā hyā gā 'yøde.

16 Xiya, ¿te guí tøm'ya? Dami nangui, guí nxixya nts'ɛdi, n'namhma di nɛqui ngue guí ɛc'ɛi rā Hmu Jesús, 'nɛ di pun'nā'i ni ts'oqui”, bi 'yɛnguɪ.

Bi manñā Pablo temā hyā i mɛn'Ojā p'ɥ ha 'bɥhyø ja'i hingyø judío.

17 Dámabá pengä p'ɥya, ngue dá sø'a Jerusalén. Dá map'ɥ ja rā nija ngue dá mat'Ojā. Bi mpähma nthandi p'ɥya.

18 Dá nügä rā Jesús ngue ɛnguɪ: “Dami xøni guí pøn'a nts'ɛdi ua Jerusalén, porque hindā t'ørpā masu rā hyā guí mma connā nguecä”, bi 'yɛnguɪ.

19 A nügä p'ɥya, dí ɛmbi: “Ague grā Hmu, ya pahyø ja'i ngue nmi pagä p'ɥ ja yø nija, dambi sigä yø ja'i ɛc'ɛi'i ngue di cot'i, 'nɛ dadi ɯni.

20 Nū'mø mi tho nā ni mɛfi rā Teba bi xihyø ja'i ni hyā, dí 'bäcä p'ɥ 'mø, xquet'a dá negä ngue bi du nā. Nū'mø mi tho nā, dá färpagä yø tuhu'ɥ to bi hyo”.

21 Pɛ rā Jesús bi 'yɛnguĩ: “Gā 'yohmā. Nūgā yar'atho gā pɛn'nā'ĩ, guĩ mmar'ɛ rá m'məhyø ja'ĩ hĩngyø judío”, bi 'yɛnguĩ.

Yø soldado bi bentrā Pablo.

22 Bi 'yøxhyø ja'ĩ p'ɛ bá fədi ngue bĩ nya, asta gue'mø mĩ manna rā hyā ngue ɛnā dā map'ɛ 'bəhyø ja'ĩ hĩngyø judío. Bĩ məhrā hmafi yø ja'ĩ p'ɛya, bi 'yɛnā:

—Dā tho nā rā n'yohɛ nā. Hĩnnĩ 'yup'ɛ ngue 'bəhnā —bi 'yɛnā.

23 Mɛnte mafi, mɛnte cacyø tuhu, ɛn'a häi. 'Nɛ ɛns'maya yø fonthäi ngue rā cue.

24 Bĩ manda nā rá hmũ yø soldado p'ɛya ngue bĩ ma macat'i mbo rā cuarte rā Pablo. 'Nɛ bĩ manda ngue bi 'bei, bĩ njapi dā mā hanja ngue səhyø ja'ĩ.

25 Pɛ nu'mø mĩ dut'i ngue dā mɛi, nuna rā Pablo bi 'yɛmbrā capita 'bāp'ɛ:

—¿Tema nt'ɛdĩ guĩ pets'i ngue guĩ nne gui fɛhmɛ n'na rā n'yohɛ ngue rā romano, 'nɛ hĩngā 'bet'o guĩ haxhɛ rā güenda hanja rā hyā? —bi 'yɛmbĩ.

26 Nu'mø mĩ 'yø'a rā hyā sihrā capita p'ɛya, bĩ ma bá xi'a rá hmũ nne dĩ mfete, bi 'yɛmbĩ:

—Damĩ n'yomfɛnĩ te guĩ nne gui 'yøt'e, porque nuna rā n'yohɛ guĩ nne gui fɛi, rā romano nā —bi 'yɛmbĩ.

27 Nu'a rā hmũ p'ɛya, bi guarbɛ 'bāhrā Pablo, bi 'yɛmbĩ:

—¿Ua majuanĩ ngue grā romano ague n'yø?

Mĩ dahra Pablo p'ɛya, bi 'yɛmbĩ:

—Ahá, majuanĩ.

28 Nu'a rā hmũ p'ɛya, məhømbi 'yɛmbĩ:

—Pε nugä, xangu rä mēnyu xä cuestagä ngue dá cohi ngue drá romano.

Rä Pablo p'uya, bi 'yεnā:

—Pε nugä drá romanogä p'u dá mīcä.

²⁹ Co nuna rä hya nä p'uya, bi zop'u rä Pablo'u mī nne xtī mfete. Dä guehna rä hmu, xquet'a bi zop'u 'mø mī hyaxa njuani ngue rä romano. Bi nsu p'uya ngue xi dūt'i.

Rä Pablo 'bäp'u ha bi 'yøtra junta yø judío.

³⁰ Mī hyaxpuya, nu'a rá hmu yø soldado bi ne xta hyats'i xanho rä güenda teni 'be'a gui yapyø judío nä rä Pablo. Bi xojpa yø cadena mā nthat'i p'uya, bi manda ngue bi ma mapeti yø hmu yø mmäcja. Bi nja rä dajunta. Bá njucra Pablo p'uya, bi ma mā'bä'mi p'u 'bähyø ja'i.

23

¹ Nuna rä Pablo bi hyetyø ja'i 'bäp'u ja rä junta. Bi 'yεmbaya:

—Ague n'yø'ahü, i nnu Oja ngue yø pa xpí 'yεp'u, 'nε astä guehya, co n'na rä hoga mmäitho nnä 'bui.

² Nuna rä hmu mmäcja Ananías, bi 'bεp'u 'dap'u 'bähmi rä Pablo ngue dä memba rá ne.

³ Bi 'yεnna Pablo p'uya:

—Go di ün'i Oja ngue hinga njuantho guí øtra ts'üt'abi. ¿Ua hīngni mīp'u ngue gui 'yøtra ts'üt'abi conforme rä ley? ¿Hanja ngue guí nuixra ley ngue gadī manda dä 'begbä mā ne? —bi 'yεmbi.

⁴ Nu'u 'bäp'u p'uya, bi 'yεmbra Pablo:

—Guí thennbabi rá dä mmäcja Oja 'mø —bi 'yεmbi.

⁵ Mī dahra Pablo p'uya, bi 'yεmbi:

—Pε h̄indí pacä n'yø, ngue'mø guehna ra da mmäcja na. Porque nt'ot'i p'ua ja ra Maca Libro ngue εna: “Yo guí nnømman'ua a nnøpa ts'at'abi yø ja'i”, i εna hya.

6 Bi bahra Pablo p'uya, ngue 'bap'ua 'da yø judío p'ua ja ra junta ngue tenna nt'εc'ei ni hu ngue ra saduceo. Man'na 'bui yø judío p'uya, ni hu yø nt'εc'ei ngue ra fariseo. Ra Pablo p'uya, bi ts'edi bi 'yembyø ja'i:

—Ague n'yø'ahu, nugä drá fariseogä, rá ts'ant'ugä n'na ra fariseo. Nu'a nná εc'εigä ya ngue bá ep'ua ra pa di bεnnate yø ánima, gue'a ga thascä ra güenda'a ya.

7 Nu'mø mi manna ra hya na p'uya, nu'ua yø fariseo, conyø saduceo, di njun'mahyase p'uya. Ya yo 'bui bi gohyø ja'i.

8 Porque yø saduceo mman'ua ngue h̄indí bεnnate yø ánima, ni xingyø anxε di 'bui, ni xingra ndah̄i. Pε yø fariseo p'uya, gä εc'ei ya yø hya ya.

9 Bi mahra hmafi gätho yø ja'i p'uya. Bi nangui 'da yø xänbäte ngue ra ley, yø n'yohua yø fariseo. Bi 'yεn'ua p'uya:

—Nuna ra n'yohua 'bucua, hin tema nts'o dí ø'na. Nu'mø da t'εmbi ngue n'na ra anxε bi zofu, hingui ho ga cohi ngue ma nsaihua Oja.

10 Mathoguitho bi nsahyø ja'i p'uya. Ya nsu'a rá hmu yø soldado ngue pets'i da xenyø ja'i ra Pablo. Bi 'bepyø soldado p'uya ngue bi zicra Pablo p'ua ha 'bahyø ja'i, bi zixpa ja ra cuarte.

11 Rá nyohra xui p'uya, bi nu ra Pablo ra Hmu Jesús, ngue bi 'yεmbi:

—Dami hya ra ts'edi ague Pablo. Tengutho guá ørbu Jerusalén ngue gá ma hanja ma hyagä, dá ngut'a ra hya gni man'a Roma ya.

Inthoni ha di tho ra Pablo.

¹² Mi hyaxpaya, bi nhεcahya 'da yø judío ngue da hyo ra Pablo. Bi 'yεna:

—A nuyá, ni xingra hmε, ni xingra dehe ga sihu ya, asta gue'mø dá nuhu bi du ra Pablo. Da zεcju Oja 'mø hīndi nja'a te dí mmamhmu —di n'yεmbi.

¹³ Pongui yote nja'i ya 'da'igu bi ma ngue da hyo ra Pablo.

¹⁴ Bi map'u 'buhyo hmu yø mmäcja p'uya, 'nεp'u 'buhyo n'yohu 'bet'o ngue yø judío. Bi 'yεmbuya:

—Nuna ra hya xtá mangähe, hinga nsihmεhe asta gue'mø dá nuhe bi du ra Pablo. Dí εngähe ngue da zεcje Oja 'mø hīndi nja'a te dí mmamhme.

¹⁵ A nu'ahu ya, co 'nε'u yø n'yohu 'bet'o ngue ra junta, dami xihmu rá hmu yø soldado ngue da si nixudi ra Pablo ua guí 'buhmu. Gui 'yεmp'u ngue ja ts'edi man'na ra hya da t'änni. Nugähe p'uya, ya xca nsähe ngue ga hohe hante da zøcua.

¹⁶ Pε nu'a n'na rá 'bε'ue ra Pablo p'uya, bi 'yøde tema hya nts'änni. Bi map'u ja ra cuarte ngue bá xihra Pablo'a ra hya xi 'yøde.

¹⁷ Nu'mø mi xihra Pablo'a te fεnnbi, bi zonhna n'na ra capita p'uya, bi 'yεmbi:

—Nuna ra ts'unt'u 'bεcua, dami sixpu 'buhni hmu. Porque jar'u n'na ra hya da xifi.

¹⁸ Nu'a ra capita p'uya, bi zixra ts'unt'u p'u 'buhrá hmu yø soldado. Bi 'yεmbi:

—Nuna rá Pablo ofädi, bi zonngagui ngue da sin'na'i ua na rá ts'unt'u 'bucua. Ja te nne da xi'a'i 'na —bi 'yembrá hmu.

¹⁹ Nuna rá hmu yø soldado p'uya, bi bennba rá 'ye rá ts'unt'u, bi zica n'nanni, bi 'yembí:

—¿Te guí nne gui xiqui n'yø?

²⁰ Nuna rá ts'unt'u p'uya bi 'yembí:

—A nuyá, nu yø judío, ya xa nhεcahya ya, ngue nu'mø da xudí, da 'yá'i ngue gui sixpua ja rá dajunta rá Pablo. Gui 'yεnui ngue ja ts'edi man'na rá hya da t'änni 'na.

²¹ Pε nu'i 'yo guí εc'εi, porque pongui yote nja'i yø judío xa nzänni ngue da gorpa rá 'yu rá Pablo, da hyo. 'Nε i mmā ngue ni xingra hmε, ni xingra dehe da zi, asta gue'mø da nu ngue da du rá Pablo. εna ngue da zε Oja 'mø hīndi nja'a te xa nzänni 'na. A nuyá, ya xa nsāya, ngue tømtho tema hya guí mmanya.

²² Nu'a rá hmu yø soldado bi xihra ts'unt'u ngue hīnjonda xifi ngue bi man'a te rá hya xi 'yøde.

Bi 'bennbabi rá Pablo na rá gobierno Félix.

²³ Nuna rá hmu yø soldado p'uya, bi zonhni yoho yø capita. Bi 'bepi ngue di nsā yo ciento yø soldado ngue yø 'yogua, 'nε hyate ma'det'a yø tøgue, 'nε yo ciento nja'i yø nhyā lansa ngue da zixra Pablo 'mø bi zε'i gato nxui, da menhni di ma Cesarea.

²⁴ 'Nε bi manda ngue da thøspabi rá nthuts'i rá faní da hyuxra Pablo. Bī manda ngue hīnte di njapra Pablo, sinoque di ndäpra gobierno Félix.

²⁵ Bi 'yøt'a n'na rá sūcua rá hmu p'uya, ngue bi gaxyø soldado, bi dāpra Félix. I εnna sūcua:

26 “Nugä drá Claudio Lisias, dadi zengua'i grá hoga gobierno Félix.

27 Di pen'na'i p'ua na ra n'yohua 'bucua, bi gotyø judío, ya ja ngue xta hyo. Pe nu'mø ma pacä p'uya ngue ra romano, dá pennbabi yø soldado ngue bá yani.

28 Dá ne ngue xca padj te gui yapi. Dá sixä p'ua bi 'yøtyø junta yø judío p'uya.

29 Pe nuna ra hya bi nequi, guehna ja ua naya. Gui yapi ngue'a ra ley ga 'yo judío. Pe himbi nequi ra hya ngue te xti hyo, ni xinga gue'a di sä ngue da jot'i.

30 Pe dá mmeyagä p'uya, ngue nu'ua yø judío, ya xi nhεcahya ngue xta hyo. Janangue nuya dí pen'na'i p'ua na ra n'yohua na. 'Ne xquet'a dí xicä'ua di yapi ngue da map'ua guí 'bai ngue da xi'i te gá nzai. Hønt'a ra hya'a ya”.

31 Nu'ua yø soldado p'uya, bi 'yøt'e te bi m'mepi. Bi zixra Pablo 'mø mi nxui, bi ma p'uya, i nthop'ua ja ra hnini Antípatris.

32 Mi zä mi necahäi p'uya, bá penc'ua yø soldado ngue yø 'yogua, bi zøp'ua ja ra cuarte. Go bi mähä ra Pablo'ua yø tøgue.

33 Mi zømpua ja ra hnini Cesarea p'uya, bi ndäpra sacua ra gobierno, 'ne xquet'a bi ndäpra Pablo.

34 Nu'mø mi juadi bi nu ra sacua ra gobierno p'uya, bi 'yänni harua ra mmengu na ra Pablo. 'Bexpi batho ngue ra mmengu p'ua ja ra häi Cilicia.

35 Bi 'yembaya:

—Ga øcä'a ra hya guí mmam'mø bi zøcua'ua di yap'a'i —bi 'yembj.

Nup'ɥ ja rá ngu n̄a r̄a dast'abi Herodes, bi m̄anda
ngue ja d̄a m̄äp'ɥ yø soldado n̄a r̄a Pablo.

24

R̄a Pablo bi m̄anna hya p'ɥ ha 'b̄ahra Félix.

¹ Ya rá c̄ut'a m̄a pa xi z̄onna r̄a Pablo p'ɥ Cesarea
'm̄o ja m̄i z̄on'a r̄a h̄mu mm̄äc̄ja Ananías, n̄i n'youi
'da yø n'yoɦɥ 'bet'o ngue yø judío. 'N̄e n̄i n'youi n'na
r̄a p̄ongahya p'ɥ ja r̄a ts'ut'abi n̄i h̄u ngue r̄a Tértulo.
Bi z̄omp'ɥ 'b̄ahra gobierno ngue di ȳap̄ra Pablo.

² Mambá ts'i r̄a Pablo p'ɥya, n̄una r̄a Tértulo bi
m̄adi di ȳap̄ra Pablo, bi 'ȳembra Félix:

—Ague gr̄a gobierno, d̄adi ja m̄amm̄adi'ah̄e
ngue h̄in tem̄a hya, dí 'b̄u m̄anhogähe. Conn̄a
nguehn̄i mfad̄i ḡä 'b̄amm̄anho yø ja'í.

³ Gätho'a te guí øt'e, dí 'b̄amm̄anhogähe ndap'ɥ
bi z̄ä. Gä guehna nn̄a ja m̄amm̄adi'ah̄e n̄aya, gr̄a
ts'ut'abi Félix.

⁴ P̄e h̄indí nne ga 'bet'ah̄e x̄angu n̄i tiempo. Dí
äcähe r̄a m̄ate n'na ts'äquits'ɥ, ngue gui 'yøde te ga
xi'ah̄e.

⁵ Dí t̄ingähe n'na r̄a hya, ngue n̄una r̄a n'yoɦɥ
'b̄ucua, i 'yo ndap'ɥ bi z̄ä ḡä rá nḡun̄i nx̄imhäi ngue
di ts'on̄yø ja'í tengutho n'na r̄a n'ɥ. Guehna r̄a 'yøt'i
sui p'ɥ ha 'b̄ahyø judío n̄a, porque 'bet'o n̄a ngue'ɥ
to ɛc'ɛi n̄a r̄a mm̄engu Nazaret.

⁶ Nugähe dá b̄enthe, dá uphe ngue bi ne xtí
ts'on̄n̄a n̄ija. Dí nne xc̄a hasp̄ahe r̄a güenda conn̄a
ley ngue m̄a nt'ɛc'ɛihe p'ɥya.

⁷ P̄e n̄una r̄a Lisias rá h̄mu yø soldado p'ɥya, rá
ts'editho bi 'yøt'e ngue bi ȳarb̄u di yahe ngue bi
zinngahe n̄a r̄a Pablo.

⁸ Bi xicje p'uya ngue nu'mø to nne di yapi, da εcua guí 'bwi. Pe nuyá, da zä ngue gui 'yänse ya. Gui paεe p'uya ngue majuaní'a te gä nná yapähe.

⁹ A nuyá, gätho'ua yø judío n'yohua ya, 'da'igu mma ngue εmbi majuaní'a te xifi.

¹⁰ Ra gobierno p'uya, bi 'yørpa ra senya ra Pablo ngue di nya. Ra Pablo p'uya bi 'yεna:

—Co n'na ra pähätho ga nyangä ua guí 'bwi gra ts'ut'abi. Porque dí paçä ngue ya xa mma yø jeya guí nts'ut'abi ua ja ra häi dí 'buhma.

¹¹ Nu'i da zä gui hyaxa njuani hanja ra hya. Tobe hingui tho'a n'ne'ma yomma pa xtá magä Jerusalén ngue dí thanne Oja.

¹² Pe himbi thingui ngue to gadi njun'mahya'be. Ni xinga guerp'ua ja ra danija xtá thingui ngue to gdi orpabi, ni xinga guerp'ua mi'da yø nija, xtá thingui ngue to gdi ya'be. Ni xinga guerp'ua ja ra hnini p'uya.

¹³ Nuya yø n'yohua 'bucua, nu'a ra hya gui yajpagui, hinda zä ha di japi ngue di ja majuaní'a te mma.

¹⁴ Ma ga xi'i hanja ra hya ya. Dadi njuani, hin dadi ncøni ngue dí εc'εigä Oja nuna mi εc'εi ma mboxitahe. Da gue'a ra 'da'yo hya εmbyø ja'i 'bucua ngue ra 'dan'yo nt'εc'εi, gue'a ra hya dí tennä'a ya. Pe gä dí εc'εigä'ua yø hya nt'ot'i p'ua ja ra libro ngue rá ley Oja, da gue'ua mi'da yø hya bi 'yotyø pøngahya Oja.

¹⁵ Tengutho yø nt'εc'εi yø judío, di njadä p'uya. Dí εc'εigä ngue da 'yøt'Oja ngue di bεnnate yø ánima, gue'ua yø hoja'i, gue'ua yø ts'oc'εi, gä di bεnnate.

¹⁶ Janangue dadi ja ndummäi ngue ga n'yo xanho, n'namhma ngue hin tema hya da

d̄inngagui Oja, ni x̄inga guehyø ja'i da z̄ä da 'ȳengui ngue h̄inga gue'a nná 'yo.

17 Mi ma njamm̄i j̄eya ngue n'nann̄i r̄a naciõn damb̄i 'yo, mah̄ondá pengui asta Jerusalén ngue dá d̄ä mā limosna, 'n̄ε dá ørpabi r̄a 'bøt'e Oja.

18 P̄ε nu'a r̄a ora'a p'uya, nu'ua 'da yø judío ngue yø mm̄engu Asia, bi d̄ingui ngue dí 'b̄up'ua ja r̄a nija ngue nmadi nhoqui conforme r̄a costumbre ja ngue da 'yøt'a n'na. P̄ε h̄ingui ngup'ua dí 'yohe. 'N̄ε h̄imb̄i th̄ingui ngue gadi yahnihe.

19 Nuya yø n'yoh̄u dí mm̄angä ya, guehya ja ngue da thocua di yajpagui, ngue'mø ja te ga nz̄equi.

20 A nu'mø ngue h̄in'na, nuya yø n'yoh̄u 'b̄ucua, go da manya ngue'mø ja tema ts'oqui bi th̄inngagui 'mø mā thocá p'ua bi 'yøtra dajunta yø judío.

21 H̄onda n'na zine nts'edi dá m̄angä p'ua ja r̄a junta mi 'b̄ah̄u, ngue dá εna: “Nu'a nná εc'εigä ya, ngue bá εp'ua r̄a pa di b̄ennate yø ánima, gue'a ga thascá r̄a güenda'a ya”, dá εna.

22 Nu'a r̄a Félix, mi z̄ä mi 'yøhna r̄a hya bi manna Pablo, m̄ambi njarb̄utho r̄a hya. Porque r̄a Félix ya pad̄i x̄anho hanja'a r̄a nt'εc'εi i ja ngue r̄a Cristo. Bi hyusp̄a r̄a pa yø ja'i p'uya, bi 'ȳemb̄i:

—Nu'mø bá εhra Lisias rá h̄m̄u yø soldado ya, ja ga pacá x̄anho hanja na r̄a hya guí mm̄amh̄m̄u p'uya.

23 Nun̄a r̄a Félix, bi 'b̄ep̄a n'na r̄a capita ngue di sigue d̄ä mā m'madi r̄a Pablo. P̄ε bi xihra capita ngue ya h̄inda ma nthut'i, 'n̄ε bi xifi ngue nu'mø bi zøhyø amigo di zengua, d̄i njapi ngue d̄i nyaui'ua nne d̄ä mäts'i te honi.

24 M̄i ma njamm̄i pa p'uya, mah̄ombi z̄onna Félix, n̄i n'youi n̄a r̄a Drusila rá xisu, r̄a judío n̄a r̄a xisu. B̄i m̄anda bá ts'i r̄a Pablo p'uya. Bi japi d̄a m̄a hanja r̄a nt'ɛc'ɛi i ja ngue r̄a Jesucristo.

25 Nun̄a r̄a Pablo, b̄i m̄a hanja'a r̄a n̄ho ja ngue d̄a n'yo r̄a ja'i, 'nɛ b̄i m̄a ngue jatho d̄a zamrá mm̄ai n'na. B̄i m̄a hanja n̄a r̄a castigo d̄i n̄ja m'mɛfa. Nun̄a r̄a hya bi 'yøhr̄a Félix, bi zu. Bi 'yɛmbr̄a Pablo p'uya:

—'Be n̄i mahm̄a. Nū'mø bi bongaḡä, mah̄onga nzon'na'i ga nyaūi —bi 'yɛmb̄i.

26 Nun̄a r̄a Félix i tø'mi ngue x̄ta ngutra m̄enyu r̄a Pablo ngue xtí thøgue. Jan̄angue x̄angu yø nn̄idi bi zonhn̄i ngue b̄i nyaūi.

27 M̄i gua'a nyo j̄eya p'uya, bi d̄a rá cargo m̄i p̄ehna r̄a Félix ngue r̄a gobierno. Bi ponn̄ab̄i n'na r̄a n'yoh̄a n̄i h̄u ngue r̄a Porcio Festo. Nun̄a r̄a Félix b̄i ne ngue d̄a n̄u manho yø judío, jan̄angue bi sigue b̄i ma m'mäditho r̄a Pablo.

25

R̄a Pablo b̄i nyaūi r̄a Festo.

1 Nun̄a r̄a Festo p'uya, b̄i ma di b̄entr̄a cargo ngue d̄i ngobierno. Ja rá hyu patho xi b̄entr̄a cargo p'ua Cesarea p'uya, ja bá n̄xp̄u ngue i ma Jerusalén.

2 M̄i zømp'ua Jerusalén, n̄u'ua yø hm̄u yø mm̄äc̄ja, 'nɛ'ua yø judío t̄ate ngue t'ɛc'ɛi, b̄i map'ua 'b̄ahra Festo ngue di yapra Pablo.

3 Bi 'yãpra mate ngue d̄a p̄enn̄ab̄i r̄a Pablo di 'yɛ'a Jerusalén. Nū'ua yø judío di yapate p'uya, ya x̄i nh̄eçahya ngue d̄a hyo r̄a Pablo p'ua ja r̄a 'yu.

4 M̄i dahra Festo p'uya, bi 'yɛmb̄i:

—Ya m'mädi p'ua Cesarea na ra Pablo. Pe ya himma ya'atho ga pengä p'ua Cesarea.

⁵ Nu'ua yø n'yohua exa ha ra ts'edi ngue di yapra Pablo, gui xihma ngue ga mmäcähe Cesarea ngue'mø ja rá ts'oqui ra Pablo, da zä gui yaphua.

⁶ Pe nuna ra Festo, comma manhyato ma pa, ogue n'net'a ma pa, bá m'mua Jerusalén. Bá pengui, bí 'yε'a Cesarea p'uya. Mi hyaxpuya, bi mip'ua ja rá nthuts'i hu'mø øtra ts'ut'abi. Bi manda bá ts'i ra Pablo p'uya.

⁷ Nu'mø mi yut'ambo ra Pablo, bi mäsyø judío xpi 'yε'a Jerusalén ngue di yapi. Xangu yø hya ja man'ua gue gui yapi, pe yø judío hinguí sä di ja majuaní'a te mma.

⁸ Mi dahra Pablo p'uya ngue di nyani, bi 'yεna:

—Nugä hin tema ts'oqui dí øt'e. Ni xinga guehra ley da t'engui hindí nnu manho, ni xinga guehra danija, ni xinga guehra dast'abi Roma ngue di tinnga ma ts'oqui.

⁹ Pe nuna ra Festo, bi ne ngue da nu manho yø judío. Janangue bi 'yεmbrä Pablo:

—¿Ua gui nne gdi ma Jerusalén, ja gani hocä p'ua ni asunto?

¹⁰ Mi dahra Pablo p'uya, bi 'yεmbi:

—Nuua 'buhra ts'ut'abi bi 'yεxra dast'abi Roma. Ja i ja ngue da thascagui ua ra güenda. Nu'i gui padi xanho ngue hin tema nts'o dí ørpä yø judío.

¹¹ Nu'mø ngue di ja ma ts'oquigä, ogue xtí nequi n'na ra hya ngue ni 'yup'ua ga tu, hindí su ga tugä. Pe nu'mø ngue hin tema hya di nequi'a te gui yajpä ya 'bucua, hinjonda zä di dägui ngue ga sogä yø 'yeyu. Man'na xanho ngue ga thocä p'ua 'buhra dast'abi Roma 'mø.

¹² Nuna ra Festo, nuya yø n'yohu di nfäxui p'u ja ra ts'ut'abi, bi nhēcāhya ngue bi zänni te da 'yøt'e. Bi 'yembra Pablo p'uya:

—Guí ädi guí thop'u 'bħra dast'abi Roma. Pε ja gdi ma p'uya.

Ra Pablo i 'bäp'u 'bħra ts'ut'abi Agripa.

¹³ Mi ma njammī pa p'uya, bi map'u Cesarea na ra ts'ut'abi Agripa, ni n'youi rá nju Berenice, ngue bí zengua ra Festo.

¹⁴ Pε bá m'map'u njammī pa p'uya, nuna ra Festo bi xihra ts'ut'abi'a rá asunto ra Pablo. Bi 'yēmbi:

—Gosque 'bucua n'na ra n'yohu ngue m'mäditho, bi zocua 'mø mi nts'ut'abi ra Félix.

¹⁵ Nu'mø dambá 'yogä p'u Jerusalén, nu'u yø hmu yø mmäcja co 'nε'u yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío, bi map'u dí 'bħi. I ädi ngue da ma ma sentencia na ra n'yohu na.

¹⁶ Pε nugä p'uya dí ēmbi: “Nu ra dast'abi Roma hīndi costumbra ngue to sä di sentencia'a ngue da tho, mēnte tobe hīndi n'yunnba hmiui rá nsuiui'a ma yapī, para ngue da fadi ndana gue'a di dunna hya”.

¹⁷ Janangue nu'mø mi zocua'u ya, hīndá 'betä ra tiempo. 'Bexque'a 'mø mi hyats'i, dá magä p'u ja ra ts'ut'abi. Dá mandagä bá ts'i'a ra n'yohu p'uya.

¹⁸ Dí engä ngue mi ja rá ts'oqui, pε nu'mø mi zø'u yø yapate p'uya, hīn tema ts'oqui bi nεqui ngue'u yø hya gui yapī.

¹⁹ Nu'a ra hya gui nyapī, gue'u yø nt'εc'ei yø judío'a, 'nε'a n'na ra n'yohu bi du ni hu ngue ra Jesús, i mmanna Pablo ngue 'bħi. Gue'a ga nzu'a ya.

20 Nügä p'uya, hĩndĩ padĩ ha gda japi ga øt'ä ra ts'ut'abi tengü na ra hya na. Janangue dá ännä ra Pablo p'uya, ngue'mø da ne xtĩ ma Jerusalén, ja xtabá njap'u ra ts'ut'abi na ra hya na.

21 Pε ra Pablo p'uya, bi 'yädi ngue da thop'u 'bähra Augusto nuna ndast'abi p'u Roma. Dá manda p'uya ngue bi sigue bi 'bädi, 'be da bonngagui ja ga penhni, di map'u 'bähra dast'abi Roma.

22 Mi dahra Agripa p'uya, bi 'yembra Festo:

—Xquet'a di nne ga øcä te da manna ra n'yohu na.

Ra Festo bi 'yembj:

—'Bex hnixudi gui 'yøde te da manya 'mø.

23 Mi hyaxpaya, nuna ra Agripa 'nehra Berenice bi yarbä ja ra cuarto bi nja ra hya. Xandøngu p'u ni 'yo, tengutho 'mø di sännigo. Ni n'yohu yø hmu yø soldado, 'ne'u yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra hnini. Bi manda ra Festo p'uya ngue bá ts'i ra Pablo.

24 Bi 'yenna Festo p'uya:

—Ague grá dast'abi Agripa, gätho ya yø n'yohu 'daua xtá mpetihä ya. Xangu yø judío bi xiqui ngue hinguĩ nnu manho na ra n'yohu 'bäcua, ngup'u Jerusalén, nguua Cesarea. Hinguĩ säya yø ja'i xiqui ngue jatho da tho na ra n'yohu na.

25 Pε nügä p'uya, di tĩngä ngue hĩn tema ts'oqui di øt'e ngue sä da tho. Nuna ra Pablo ädi ngue da thop'u 'bähra Augusto nuna ndast'abi p'u Roma. A nuyá, di sänni ngue ga pennbabi ya.

26 Pε nja ngue nuna ra n'yohu di nne ga pennbabi na ma hmu ra dast'abi, madits'u tema hya di tĩnnbi ngue di ja ts'edi ga pennbabi. A nuyá, dá sigä ua hä gui 'bähmü ya. Ma datho go nnä sin'na'i ya grá

ts'ut'abi Agripa, ngue guí juannbabi xanho ha εxa hanja rá asunto. Nu'a ra hya da bønna ne p'uya, gue'a da cuarta sɛcua ga pɛnnba ra dast'abi'a.

²⁷ Porque nu'p'ua nná bɛngä, εna gue hingui pønna güenda ngue ga pɛnhna n'na ra ofädi, 'nɛ hinda mɛp'ua ja ra sɛcua'a ra hya gui nyapi.

26

Bi manna hya ra Pablo p'ua 'buhra ts'ut'abi Agripa.

¹ Nuna ra Agripa bi 'yɛmbra Pablo:

—Da zä guí mma te guí nne gui mmanya n'yø.

Bi mudi bi nya ra Pablo p'uya, i anyø 'yɛ ha ga ya. Bi 'yɛna:

² —I jaga mpähä ngue da zä ga nyagä ua ha guí 'bui, grá ts'ut'abi Agripa. Dí nne ga nyangä ngue'a te gäma hya guí yajpä yø judío.

³ Dadi johyagä ngue guí padí gätho yø costumbre øtyø judío, 'nɛ guí padí te guí njunt'i. 'Yørca ra mate gui 'yøde xanho na ra hya ga mmangä ya.

Bi manna Pablo te mani n'yo 'mø him mani 'yɛc'ɛi ra Cristo.

⁴ Nu'ua ma mmijudíohe ga padí te xtá m'mucä p'ua Jerusalén. I fadi te xtá m'mucä p'ua ja ra hnini Tarso mente mará ngüɛgui.

⁵ Nuyua p'uya, i padí xanho hapu dá ngüɛ asta yø pa xpí 'yɛp'ua. Nu'mø nne da ma, da ma ha bá njap'ua dá ngüɛgä ngue drá fariseo. 'Nɛ da gue'e guí padí ngue nu'a rá nt'ɛc'ɛi yø fariseo, gue'a hats'i xandønho'a te nt'ot'i p'ua ja ra ley ga 'yo ma nt'ɛc'ɛihe'a.

⁶ A nuyá, guehñá nná n'yost'abigä naya, ngue dí tømä da 'yøt'Oja'a te bi yarpabi ma mboxitahe ngue di bennate yø ánima.

⁷ Gätho'ü 'de'ma yo'bui yø judío di mmēni ya, i tømī ngue da nu di nja'a te xá mma ma yat'i. Janangue njap'ü thanne Oja ra pa ra xui. Pe nuna ra hya dí xi'i ngue nthø'mi ya grá ts'üt'abi Agripa, guehñá gui yajpä yø judío naya.

⁸ ¿Hanja ngue hinguí εc'ēihü ngue da 'yøt'Oja ngue di bennate yø ánima?

Mam'met'o mayø nsuiui ra Pablo'ü mi εc'ēi ra Cristo.

⁹ Nugä 'mø mam'met'o, dí ena ngue xanho te nmi øt'e, ngue nmi súcä yø ja'i mi εc'ēi ra Jesús nuna ra mmēngu Nazaret.

¹⁰ Nguna ra hya xtá øt'ä p'ü Jerusalén. Pe gue yø hmu yø mmäcja'ü madi 'dacrä nt'ēdi ngue dí cot'ä fädi yø 'yεc'ēi. Nu'mø bi hyo p'üya, 'nεqui dí nnu manho te øt'e.

¹¹ Xangu yø nnidi dá üngä yø ja'i ngue dí nnepe da hyep'ü yø nt'εc'ēi. Da guerp'ü n'nanni yø nija, ngu'a dambi øt'e. Janjuani gue jo ma xiyu ngue ra cuε, ngue di súcä yø ja'i εc'ēi ra Jesucristo, asta xtá magä n'nanni yø hnini ngue dí honi hapü ga tini.

Mahømbi manna Pablo te bi nup'ü ja ra 'yu.

¹² Conque gue'a nná 'yogä 'mø ma magä Damasco'a. Gue'ü yø hmu yø mmäcja bi hacrä ts'edi ngue da magä p'ü.

¹³ Pe ague grá ts'üt'abi, nup'ü ja ra 'yu, comma huxyadi dá nugä ngue bí 'yε mahets'i n'na ra nyot'i bi gogbagui co 'nε'ü yø n'yohü nmi n'yo'be. Pe

man'na xanzaqui ra nyot'i bi gogbagui ngue'a gui yotra hyadi.

14 Gá dá tãcãhe häi p'uya. Dá øde ngue nzoqui conma hya ngue ra ebreo nna ya, bi 'yɛngui: “Ague Saulo. Aque Saulo. ¿Hanja ngue gui sɛqui? Gadì n'ɛnsɛ tengutho n'na ra ndani 'mø embrã hnɛ'ti ra za ma sani”, bi 'yɛngui.

15 Nügã p'uya, dí embi: “¿Te'o'i p'uya grã Hmu?” Nu'a ra Hmu p'uya bi 'yɛngui: “Go guecã drã Jesús ngue ɛmmɛi gui sɛqui”.

16 Mahøn'a bi 'yɛngui: “Damì nangui, gã 'bãi. Porque guehna dá nthɛui na ngue gui 'yøtra 'bɛfi gã xi'i. Connã guecã gui ja hmajuani yø ja'i'a te gã nu ya, da gue'a te gui nnu m'mɛfa.

17 Pɛ ga nyan'a'i 'mø bi zã'i yø judío. 'Nɛ ga pɛn'na'i p'ɛ 'bɛhyø ja'i hɛngyø judío. Nu'mø bi zã'i, ga nyan'i.

18 Dí pɛn'na'i p'ɛ rá m'mɛ'ɛ ya, ngue gui xojpa yø n'yomfɛni yø ja'i. Ya hɛnni mantho di n'yo mantso, sinoque di n'yo manho, n'namhma ngue hɛnni mantho da 'yo rá 'yɛ ra zithu. Sinoque Oja da zo rá 'yɛ. Nu'mø bi 'yɛc'ɛigã yø ja'i, di mpunnba yø ts'oqui, 'nɛ di tocabi tengutho di tocabi yø ja'i ya o rá 'yɛ Oja”.

Bi 'yɛc'ɛi ra Pablo'a ra hya bi sip'ɛ ha bi nu ra nyot'i.

19 Nuna ra hya bí 'yɛ mahɛts'i, grã ts'ut'abi Agripa, hindã festhogã na.

20 Sinoque rá mudi dá xicã ra hya yø mmɛngu Damasco. M'mɛfa p'uya, dá magã p'ɛ Jerusalén, 'nɛ dá n'yogã gãtho yø häi Judea ngue dá manna hya. 'Nɛ'ɛ hɛngyø judío dá xicã ra hya. Dá xihyø

ja'i ngue da hyεp'ɥa ra nts'o ga 'yo, di 'bätyø mm̄ai da 'yεc'ɛi Oja. Da 'yøtra nho para ngue di nεqui ngue ya bi 'bätyø mm̄ai.

²¹ Conná guehna ra hya naya, bi bennga yø judío p'ɥa ja ra danija ngue nne xta hyogui.

²² Pε fäxcathe Oja, h̄indi hecä ra hya asta guehya. Dí xicä ra hya gätho yø ja'i, di ngüε, di nnoho. H̄inte man'na ma hya dí xifi, h̄inda h̄ont'ɥa yø hya bi manna Moisés, gätho m̄i'da yø pøngahya Oja, gä bi ma te ja ngue di nja m'mεfa.

²³ Bi ma ngue ra Cristo i ja ngue da zä ra n'ɥ, 'nε da du. M'mεfa p'ɥaya, gue'a rá m̄adi di bennate p'ɥa da nt'ägui'a. Janangue nu'ɥa yø judío 'nε'ɥ h̄ingyø judío da bad̄i ngue majuan̄i di bennate yø ánima.

Nuna ra Pablo, nnepe ngue da 'yεc'ɛi ra Cristo na ra Agripa.

²⁴ Nguna ra hya i nyanna Pablo p'ɥa bi nya. Ra Festo p'ɥaya, nts'edi bi 'yεmbi:

—Hantho guí loco ya Pablo. Hantho ngue h̄inguí säya gädi xädi asta guí cohi guí loco ya —bi 'yεmbi.

²⁵ M̄i dahra Pablo p'ɥaya, bi 'yεmbi:

—H̄indí locogä grá ts'ut'abi Festo. Hante gue nuna ra hya dí xi'i, guehna ra hya majuan̄i na.

²⁶ 'Bucua ra ts'ut'abi Agripa ya. Nuna i pad̄i xanho ya yø hya dí mmangä na. Janangue di ha ra ts'edi dí mmangä ra hya ua hapɥa 'bui. Porque dadi seguragä ngue 'nεhna pad̄i xanho ya yø hya dí mmangä na. Nuna ra hya dí mmangä ya, h̄inga nt'aguitho bi nja na.

²⁷ Ague grá ts'ut'abi Agripa, ζuangui guí εc'ɛi'ɥa yø hya bi manyø pøngahya Oja? Nugä dí pad̄i ngue guí εc'ɛi.

28 M̄i dahra Agripa p'uya, bi 'yembra Pablo:

—Hantho guí ena zits'atho dí honi ngue ga εC'εigä ra Jesús guí mmana.

29 Ra Pablo p'uya bi 'yembi:

—Gue'mø gue ts'atho guí honi, gue'mø gue hin'na, pe da ne Oja ngue hinga høn'atho'i guí 'yεC'εi, sinoque dí nne ngue 'nēhya 'bucua øde te dí mma, gä da 'yεC'εi ra hya tengutho nná εC'εigä. Pe hindí nne ngue nu'mø bi 'yεC'εi yø ja'i ra Jesús, da ma nthut'i conyø cadena tengutho di thocä —bi 'yenna Pablo.

30 M̄i manna Pablo na ra hya na p'uya, bi nangra Agripa 'nēhra Festo connā Berenice. Gätho mī'da yø ja'i mī hup'u bi nangui.

31 Bi ma n'nanni p'uya, di n'yänni ha di nja na ra hya mmana Pablo. Di n'yembuya:

—Nuna ra n'yohu na, hin tema ts'oqui xa 'yøt'e ngue da t'embi da tho, ni xinga gue'a ngue di sä di n'ofädi.

32 M̄i dahra Agripa p'uya, bi 'yembra Festo:

—I sä da ma mathøgue na ra n'yohu na, ngue'mø hīndi ädi da thop'u 'buhra dast'abi Roma.

27

Bi 'benhna Pablo, i ma Roma ja ra häi Italia.

1 M̄i zä bi ts'änni ngue da 'benngähe p'uya, gdä mähme p'u ja ra häi Italia. Nuna ra Pablo, da guehmī'da yø ofädi, bi ndäpa n'na ra capita ni hu ngue ra Julio ngue da zits'i. Nuna ra Julio, yø n'yohu'u yø federal ni hu ngue ra Augusto.

2 Dä ohe ra barco bi nēxp'u ja ra hnini Adramitio, i mpa p'u ja ra nnenga jathe ngue ra häi

Asia. 'Da dá mǎcähe rǎ Aristarco nūnǎ rǎ mmēngu Tesalónica ja rǎ häi Macedonia.

³ Mǐ hyaxpǝya, dá sǝngähe p'ǝ ja rǎ hnǐnǐ Sidón. Nūnǎ rǎ Julio, εmmēi dǐ n'yǝrpǝui mǝsū rǎ Pablo nǎ. Janǝngue bi unǎ nt'εdǐ bi ma bá nū yǝ amigo p'ǝ ja rǎ hnǐnǐ bi zǝnǐ. Nu'ǝ yǝ amigo rǎ Pablo bi 'yǝrpǝbi mǝsū, bi mǎts'i.

⁴ Mǎ pǝngähe p'ǝ ja rǎ hnǐnǐ Sidón, danǐ nthocähe p'ǝ ja rǎ häi Chipre nūnǎ ja mbo rǎ jathe. Pε ngaha i go 'mǝ mǎ thocähe p'ǝ ha ja nǎ.

⁵ Dǎ 'dangähe rǎ jathe, danǐ mpäcähe p'ǝ ja rǎ nnenga jathe ngue rǎ häi Cilicia 'nēhrǎ häi Panfilia. Dǎ sǝngähe p'ǝ ja rǎ hnǐnǐ Mira, gue'a n'na rǎ danǐhnǐ jap'ǝ ja rǎ häi Licia'a.

⁶ Nūnǎ rǎ capita p'ǝya, ja bi dǐmp'ǝ n'na rǎ barco bí nεxpǝ ja rǎ hnǐnǐ Alejandría, manǐ map'ǝ ja rǎ häi Italia. Ja dá ogähe p'ǝ rǎ barco p'ǝya ngue dá thohme p'ǝ nnǎ mähme.

⁷ Bi ma njammǐ pa ngue njanate ga 'yo rǎ barco. Xǎndǝn hεnnǐtho ha dá thocähe p'ǝ ja rǎ jathe handrǎ hnǐnǐ Gnido. Pε comma tobe di coscähe rǎ ndahǐ p'ǝya, danǐ nthocähe p'ǝ handrǎ häi Salmón. Dǎ nthets'ähe rǎ häi ja mǎde rǎ jathe nǐ hu ngue rǎ Creta p'ǝya.

⁸ Xǎndǝn hεnnǐtho ha dá thogähe p'ǝ ja rá nnen-gui'a rǎ häi'a. Sǎr'mǝ mǎ sǝngähe p'ǝ ja n'na rǎ xεqui säya yǝ barco nǐ hu ngue rǎ Buenos Puertos. Ya xma nguerpǝtho ja rǎ hnǐnǐ Lasea.

⁹ Pε ya xǎngu yǝ pa xǐ m'mε p'ǝya. Ya nts'ǔtho ngue to dǐ n'yǝp'ǝ ja rǎ jathe, porque ya tihǐ bá cuatyǝ pa ngue rǎ sε'ye. Rǎ Pablo p'ǝya, tobe ximhmǎ'ǝ to di 'yonǎ barco,

¹⁰ bi 'yεmbǐ:

—Ague n'yø'ah_u, ε_{na} gue nts'utho ga thohm_u ya. Porque di m'mēhrā barco 'nε di m'mēhyø 'beni, astā 'nεc_u ga tūh_u —bi 'yεmbi.

11 Pε h_imbi 'yø_rpatho mās_u rā capita'a te mman_{na} Pablo, sinoque go bi 'yεc'εitho te mman'a to di 'yon_{na} barco, 'nε'a rā mmādi ngue rā barco.

12 Di n'yεmbi ngue nū'a rá ts'äya rā barco jap'u bi uits'i, h_ingui ho ngue ja dā thop'u rā sε'ye. 'Da'igu bi mamp'uya ngue bi thogui. Di n'yεmbi ngue xamh_matho dā zā dā zømp'u ja rā hnini Fenice ngue ja xtā thop'u rā sε'ye. Gue'a n'na rá ts'äya yø barco jap'uja rā häi Creta'a. I εt'inde rā dehe rā häi, ni nja rā häi norte 'nε ni nja rā häi sur.

B_i nangra ndate ndahi p'uja rā jathe.

13 Bi mudi bi n'yo rā huinna ndahi ni 'yε'a sur. Bi 'yεmp'uya ngue dā zā dā thogui. Dá thocähe p'uya, dá tēnhne rā nnenga jathe ngue rā häi Creta.

14 H_immā ya'atho p'uya, bi nth_ui n'na rā ndønthi rā barco. Gui hut_yø ja'i nā rā ndahi ngue rā Noreste.

15 Bi g_utrā barco rā ndahi p'uya, ya h_ingui hät'i dā hyεgui. Dá thøjpahe rā 'y_u ngue bi nøn_nb_uya.

16 Dan_i nthogähe p'uja ja rá x_utha n'na rā zit'u häi ja made rā jathe, ni hu ngue rā Claudia. Ya h_ints'ε hm_is_u 'yo rā ndahi'a rā xεqui'a. Dá ne dá cut'ähe mbo rā dābarco n'na rā t'ubarco mambá g_ut'i, pε xanh_εnnitho i y_ut'ambo.

17 Nū'mø mā cut'ähe mbo'a p'uya, bi 'bännbabi yø nth_uhi rā dābarco p'uya ngue ts'up_i di nx_uhyø xithε. I s_u ngue xtāni mpa p'uja yø 'bomudehe ni hu ngue rā Sirte. Jan_ungue bi gajpabi rā ulu nū'a

enna ndah̄i p'uya. Bi japi ngue bi n̄onhna ndah̄i ra barco.

18 M̄i hyaxpuya, tobe nts'edi 'yodra ndah̄i. Bi th̄orb̄a ja ra jathe ȳo 'beni ra barco p'uya.

19 Rá hyu pa p'uya, dá h̄ot'ähe p'u ja ra jathe ȳo cosa m̄i ja mbo ra barco.

20 Bi ma njamm̄i pa ngue h̄indá nuhe ra hyadi, n̄i x̄ingȳo s̄o xcá nuhe ngue ra x̄ui. H̄ondra ndate ndah̄i f̄excahe. Ya dí ena ngue h̄inxca ponje.

21 Bi ma njamm̄i pa ngue h̄indá ns̄ihm̄ehe. Bi m'mä inde ra Pablo p'uya, bi 'ȳembȳo ja'i:

—Ague n'ȳo'ah̄u, nu'm̄o x̄qui 'ȳorpāh̄u masu'a ra hya dá mangä ngue h̄in xcabá p̄omhm̄u p'u Creta, h̄inx̄ti nts'onna barco ja ua 'm̄o, 'n̄e h̄inx̄ti m'm̄ehȳo 'beni 'm̄o.

22 P̄e nuyá, 'yo tu n̄i mm̄aih̄u ya. H̄injonda du, h̄inda h̄ondra barco di m'm̄edi.

23 Porque dí ogä rá 'ȳe Oja, 'n̄e dí orpa rá 'befi. Xtá nugä n'na ra anx̄e 'm̄o manx̄ui ngue rá m'm̄enh̄ni Oja.

24 Xa 'ȳengä ra anx̄e: “Yo guí su ague Pablo. Jatho gui s̄omp'u 'b̄hra d̄ast'abi Roma. Conná ngue'e da yan'Oja ya ȳo ja'i guí n'youi ua ja ra barco ngue h̄inda du”, xa 'ȳengui.

25 Jan̄angue nuya n'ȳo'ah̄u, 'yo di tu n̄i mm̄aih̄u ya, porque nugä d̄adi seguragä ngue nu'a ra hya xa xicä rá anx̄e Oja, di nja'a.

26 P̄e nuyá, jatho ngue ga th̄eh̄u n'na ra häi ja made ra jathe ya.

27 M̄i d̄ahra nde'a rá 'de'ma goho ma pa p'uya, dá thocähe p'u ja ra jathe n̄i hu ngue ra Adria. N̄i 'yenje ua, n̄i 'yenje n̄u ra ndah̄i. Nu'm̄o m̄i zo made

ra xui p'uya, nu'u di 'yonna barco bi mmeya ngue ya ni ma di nthēui ra häi.

28 Bi 'yeni hangu ganhe ra dehe p'uya, 'date ma'de'ma 'dato metro bi zadi. Da n'yogähe mits'u p'uya, mahombi 'yeni hangu ganhe ra dehe. Ya mamī 'date mayoto metrotho bi zadi.

29 Dí suhe p'uya, ngue di nthēui ra barco yø do ja mbo ra jathe. Bi 'yemmi goho yø xone t'egui p'u ja rá xatha ra barco p'uya ngue bi zammi. Dí xonhne ngue da hyats'i.

30 Nu'u mađi 'yonna barco p'uya, bi zanni ngue xtá 'dagui. Bi ca'mra t'ubarco p'u ja rá ya ra dabarco. I hätyø ja'i, embi ngue da 'yemmi mī'da yø xone t'egui p'u ja rá ya ra barco ngue da zammi xanho.

31 Pe ra Pablo bi 'yembra capita co 'ne'u yø soldado:

—Nu'mø ngue hīndi m'mcua ja ra barco yu yø n'yohu di 'yonna barco, hīngui ponju 'mø —bi 'yembi.

32 Nu'u yø soldado p'uya, bi hyejpa yø nthahi manī nzahra t'ubarco, bi hyørbu ja ra jathe.

33 Mī necahäi p'uya, bi xihyø ja'i ra Pablo ngue gä di nsihme. Bi 'yembi:

—Ya rá 'de'ma goho ma pa ya ngue hīnjongui sihme, 'ne hīnjongui aha.

34 Dí äcä ra mate ya ngue gui nsihmehu, n'namhma guī hyahu ra ts'edi. Ya hīnjonda du ya, ni xinga n'na ni xthahu di m'medi.

35 Mī manna Pablo na ra hya na p'uya, bi macrá 'ye ngue bi hyacra hme. Yø hmi yø dä yø ja'i p'u bi ja mammađi Oja. Bi xejpuya ngue bi madi bi nsihme.

36 M'mεfa p'uya, gä bi hyu yø mmäi yø ja'i. Janangue bi nsihmε.

37 Nu'a gangu'u mi op'u ja ra barco p'uya, mi juadi commä yo ciento 'nε hyate ma'dε'mä 'dato ma'yohu.

38 Mi juate ra ts'ihmε yø ja'i p'uya, bi hyøtra trigo p'u ja ra jathe, i nnepe ngue hīndi hyu ra barco.

Ya bi thunt'a mbonthe ra barco.

39 Nu'mø mi hyats'i xanho p'uya, nu'u madi 'yonna barco hinguī padī temä häi handi. Mi hyanda n'na ra 'yεthe ngue gä ra 'bomudehe p'uya. Bi zänni ngue ja xti carpū ra barco.

40 Bi hyejpabi yø nthahi mambi the yø xone t'εgui p'uya, bi zop'u ja ra jathe'u. Bi 'yannba ra palanca gä 'yo ra barco p'uya. Bi gaspabi ra ulu p'u ja ra za 'bäp'u ja rá ya ra barco, i nnepe ngue da nønhna ndahi. Ra barco p'uya, bi guarbu ja ra nenthe.

41 I mpa p'u di nthε yø ts'edi yø dehe p'uya. Bi ndup'u ja yø 'bomudehe ra barco, ya hinguī sä di 'yani. Bi 'uahra xutha ra barco p'uya ngue εmmei tønhyø funthe.

42 Yø soldado p'uya bi ne xta hyo yø ofädi, porque supī xti nxaha ngue da 'dagui.

43 Pε nuna ra capita bi nepe ngue da bon-gra Pablo, himbi japyø soldado xta hyo yø ofädi. Sinoque bi 'bεpyø ja'i ngue nu'u pahra nxaha, di nhyorbū ja ra dehe, da zøn'a nenthe.

44 Nu'u hinguī pahra nxaha p'uya, da guxyø xεca xithε jap'u ja ra barco ngue di 'yoxmä xøts'e ra dehe, oque te man'na macosa jap'u ja ra barco, da hyats'i ngue di nxaha, da zøn'a nenthe. Gue'a bi nja'a p'uya, ya hinjombi du.

28

Ra Pablo ya 'bup'ja ra t'uhäi ja mbo ra jathe ni hu ngue ra Malta.

¹ Nu'mø gä ma sɔngähe nenthe p'uya, dá mmɛyahe ngue nu'a ra häi dá nthɛhe ni hu ngue ra Malta.

² Mi se'u yø pa'u, ngue mará 'ye. Pɛ nu'u yø mmɛngu p'u ja ra häi dá sɔmhme bi 'yørcahe masu, bi 'yu'a n'na ra sibi ngue di nhatyø ja'i. Bi xicje p'uya ngue ga cuat'i ga nhathe.

³ Bi ma ra Pablo ngue bí honna 'yonza. Mi 'yuts'a sibi ra za mambá gu p'uya. Bá hsä'a n'na ra c'ɛya ngue su ra pa. Bi zaprá 'yɛ.

⁴ Nu'mø mi nu yø mmɛngu p'u ngue di nts'anna c'ɛya p'u ja rá 'yɛ ra Pablo, di n'yɛmbi n'na ngu n'na: —Nuna ra n'yohu 'bucua, rá nzɛgui ra hyote na. Ya xpá mbongbu ja ra jathe ya, pɛ di castiga Oja ngue nnepe da du.

⁵ Bi huacra c'ɛya p'u ja ra sibi na ra Pablo p'uya. Pɛ h̄inte bi ja rá 'yɛ.

⁶ Gätho yø ja'i p'uya, tø'mi ngue xtä nnenna 'yɛ ra Pablo, ogue n'na ts'ɛquits'utho xtä ndägui ngue da du. Tø'mi, tø'myø ja'i ngue te da ja ra Pablo. Pɛ bi nu p'uya ngue h̄inte di jatho. Bi 'bät'yø n'yomfɛni yø ja'i p'uya, bi 'yɛmbi ngue n'na ra dahmu na ra Pablo.

⁷ Nup'u dá n'uspigähe p'uya, ja orbutho yø häi n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Publio. Gue'a di manda p'u ja ra t'uhäi dá sɔngähe'a. Nhyu pa bi ja mmansuje, bi 'dacje ra ts'äya.

⁸ Nu'a rá papá ra Publio p'uya, mi oxpu ja rá t'ots'i ngue mad̄i hyɛnni. Mi hɛmbra pa, 'nɛ ra

'bicji. Bi ma ra Pablo ngue bá nu p'uya. Bi marpabi Oja, bi japyø 'ye p'u ja rá do'yo ra dārquēhi. Bi zā p'uya.

⁹ Mi 'yøhyø ja'i'a te bi nja p'uya, nu'u yø dārquēhi ngue yø mmēngu p'u, bá ēhē ngue bi hmarpabi Oja, 'nē bi zā ha hēmbi.

¹⁰ Nu'ya yø ja'i ya, bi nu manhoje. M'mefa p'uya, nu'mø mā ohe ra barco ngue dá mähme, bi 'dacje te ga homhme p'u ja ra 'yu.

Bi zøn'a Roma ra Pablo.

¹¹ Mi gua'a nhyushna dá m'mähme p'u ja ra t'uhäi ja mbo ra jathe, mi jap'u n'na ra barco mi tø'mi ngue da thohra se'ye, gue'a dá ohe'a p'uya. Bi nēxp'u ja ra hnini Alejandría na ra barco. Nu'a nnøpa senya ra barco p'uya, gue'a n'na ra cuate dahmu ni hu ngue ra Cástor, man'na p'uya ni hu ngue ra Pólux.

¹² Dá sōngähe p'u ja ra hnini Siracusa p'uya. Ja dá m'mähme p'u nhyu pa.

¹³ Mā mähme p'uya, dá tenthöhe ra nnenga jathe, dá sōmhme p'u ja ra hini Regio. Mi hyaxp'uya, bi n'yo ra ndahi ni 'yē'a sur. Rá yo pa p'uya, dá sōngähe p'u ja ra hnini Puteoli.

¹⁴ Ja dá tinnähe p'u yø 'yēc'ei p'uya. Bi xicje ngue dá m'mähme p'u nyoto mā pa. M'mefa p'uya, dá mähme Roma.

¹⁵ Nu'u yø 'yēc'ei bí 'bap'u Roma, mi zā mi 'yøde ngue dará mpäcähe p'u, bá ē'u p'uya ngue da c'athe p'u ja ra hnini Tres Tabernas. Mi'da p'uya bi thogui ngue bá thacje p'u ja ra hnini Foro de Apio. Nu'mø mā nthēgähe'u bá thacje p'uya, bi ja mammadi

Oja ra Pablo, 'nε bi hya ra ts'edi ngue bi nu yø mmi'yεc'eiui.

¹⁶ Nu'mø ma sɔngähe Roma p'uya, nuna ra capita nmi n'yogähe, bi dāpyø ofädi na ra mmimhmui. Pe ra Pablo bi njapi ngue bi m'mu'a n'nanni, hōnda n'na ra soldado bi mādi.

Ra Pablo bi mambrá hya Oja p'ua Roma.

¹⁷ Rá hyu patho xtá sɔngähe Roma p'uya, bi zohna Pablo ya yø n'yohu di manda p'ua ja yø nija di mpeti yø judío, ngue bi nyaui. Bi 'yεmbi:

—Ague n'yø'ah, hin tema nts'o dá øt'ä ngue'a te ga nzcä yø judío. Ni xinga gue'ua yø costumbre ma mboxitahu di thinngagui n'na ra hya ngue gdi nnømman'u. Pe madague'a, bi jocä p'ua Jerusalén, bi ma ma dägä p'ua 'bähyø mmengu Roma.

¹⁸ Pe comma ngue hin tema hya bi dinngagui ya bi 'yørcä ra nt'anni, janangue bi ne xti thøgagui. Porque hin tema hya bi nequi ngue da t'εmbi ni 'yup'ua ga tu.

¹⁹ Pe himbi ne yø judío ngue xti thøgagui. Da guecä p'uya, dá ädi ngue da thocä ua Roma 'bahra dast'abi, ngue da 'yørcagui ra ts'at'abi, madague'a hingui ja te rāngue'a gui yajpä yø judío.

²⁰ Janangue guehna ra hya dá zon'nahu naya, ngue ga nyahu. Porque jatho ngue ga mmangä hanja na ra hya tø'myø judío ngue di nja. Nuna ra hya naya, guehna ga nthut'igä conyø cadena naya.

²¹ Mi dahyø judío p'uya, bi 'yεmbi:

—Hin tema sɔcua di sɔcua ngue di 'yε'a Judea ngue nmayapi'i. Ni xinga gue'ua ma mmijudío hu di sɔcua dadi yap'a'i, ogue di nnømman'u'i.

22 Nu'a rā hya guí mbɛni guí mmanya, dí nne ga øcāhe hague rā nja'a. Porque dí paçāhe ngue ndap'u bi zā hnømmān'u nā rā 'da'yo nt'εc'ei nā —bi 'yɛmbi.

23 Janangue bi hyuspabi tema pa di mpeti p'uya. Pɛ xandøngu yø ja'i bi mpeti p'u säya rā Pablo 'mø mi zønna pa. Bi du'mra hya rā Pablo 'mø mixudi, asta gue'mø mi dāhra nde. I xihyø ja'i ha di njap'u di zo rá 'yɛ Oja. I nnepyø judío ngue nu'mø bi dinyø mmāi'a te mmanā ley bi 'yotra Moisés, 'nɛ'a te bi 'yotyø pøngahya Oja, ya dā 'yɛc'ei rā Jesús.

24 Bi nu manho 'da yø judío te bi manā Pablo. Mi'da p'uya, hingui εc'ei te xifi.

25 Pɛ comma ngue hinga 'da'igu mmamp'uya, bi mudi bi bønyø ja'i ngue bi ma. Rā Pablo p'uya bi 'yɛmbi:

—Majuani nā rā hya bi manā Espíritu Santo 'mø mi bennba rā hya bi manā pøngahya Isaías, ngue bi xihma mboxitah, bi 'yɛmbi:

26 “Ni ma ya, bá xihyø judío nā rā hya jaua, gui 'yɛmbi: Dā 'yøhyø ja'i hanja rā hya ja ua, pɛ hinda dinyø mmāi hanja rā hya dā 'yøde. Nu te dā nu yø ja'i, hinda dinyø mmāi yø ja'i hanja'a te dā nu.

27 Porque nuya yø ja'i ya, i njot'i yø n'yomfɛni. Ëntho xā ngotyø gu ngue hingui nne dā 'yøhra hya. Ëntho xā ts'antyo dā ngue hingui nne dā hyɛ'ta te ja ngue dā hyɛti. Porque hingui nne dā dinyø mmāi hanja rā hya, 'nɛ hingui nne di 'bātyø mmāi ngue dā 'yɛc'ei'gui, n'namhma ngue ga punnbabi yø ts'oqui”, Ën'Oja.

28 A nuyá, dami pahma ya ngue nuna rā hya bá pɛn'Oja ngue di mpøhyø ja'i, di 'bennba rá

m'məhyø ja'i h̄ingyø judío naya. Nu'ə p'əya da 'yø'mø bi sifi.

²⁹ Mi manna Pablo na p'əya, bi ma yø judío, pε di nju'məhyasε p'ə ni ma.

³⁰ Nuna ra Pablo, nyo jeya bi m'məp'ə ja ra ngu bi hm̄ih̄i. Pε gä di unna ts'äya'ə yø ja'i bádi zεngua p'ə 'b̄hi.

³¹ Bi hya ra ts'edi xihyø ja'i ha di njap'ə di zo rá 'yε Oja. Bi xännba yø ja'i ha εxa nja na ra hya ngue ra Hmu Jesucristo. Pε h̄injondi hejpi.

Ja ua ra 'da'yo cohi bi gomi Oja yø ja'i
New Testament in Otomi, Tenango (MX:otn:Otomi,
Tenango)

copyright © 1975 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Tenango

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Tenango [otn], Mexico

Copyright Information

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Tenango

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

CXXX

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
dd38228d-a3b1-5d0f-91ce-4040e165ce0f